Pripremne faze za otajstvo Golgote

SD152

Rudolf Steiner

Deset predavanja održanih 1913/14 u raznim gradovima.

SADRŽAJ

Okultna znanost i okultni razvoj - inicijacija 4

Veza između živih i umrlih. Utjecaj luciferskih i ahrimanskih impulsa. Razvijanje budućih fizičkih organa za sjećanje na prošla utjelovljenja. Okultni razvoj modernog čovjeka: 1. Razvoj unutarnjeg mišljenja kroz meditaciju; 2. Prožimanje meditacije snagom osjećaja; 3. Prožimanje meditacije snagom volje.

London, 1. svibnja 1913.

Krist u vrijeme otajstva Golgote i Krist u dvadesetom stoljeću 18

Priroda Jehove. Mihael, 'lice Jehove'. Mihael i dugi arhanđeli kao oni koji nadahnjuju uzastopne epohe. Veza Krista sa sudbinom čovječanstva i Njegovo jedinstvo s evolucijom Zemlje. Novo Mihael otkrivenje.

London, 2. svibnja 1913.

Mihael impuls i otajstvo Golgote / 1 28

Prošlo doba Gabriela. Doba Mihaela od zadnje trećine 19. stoljeća. Uspon Mihaela u hijerarhiju arhaja. Integracija duhovnog svijeta u osjetilni svijet. Mahaelov impuls i antropozofski svjetonazor.

Prvo predavanje, Stuttgart, 18. svibnja 1913.

Mihael impuls i otajstvo Golgote / 2 37

Prirodoznanstveno razumijevanje u prošlom dobu Gabriela. Buđenje razumijevanja duhovnog u novom dobu Mihaela. Silazak Kista na Zemlju da prođe kroz smrt. Uzdizanje Mihaela od Jahve glasnika do glasnika Krista, od duha naroda do duha vremena.

Drugo predavanje, Stuttgart, 20. svibnja 1913.

Put Krista kroz stoljeća 45

Post atlantska epoha. Aktivnost eterskog tijela kod drevnog Indijca, tijela osjećaja kod drevnog Perzijanca, duše osjećaja kod Egipćanina-Kaldejca, duše intelekta ili uma kod grčko-latinskih ljudi, duše svijesti u sadašnjem dobu. Potraga za Kristom. Buduća vizija Krista u Njegovom eterskom biću. Krist kao savjetnik i prijatelj čovječanstva.

Kopenhagen, 14. listopada 1913.

Tri duhovne pripremne faze otajstva Golgote 54

Trostruko sjedinjenje Krista s čovječanstvom prije otajstva Golgote kroz trostruko prodiranje duhovnog bića koje je kasnije rođeno kao Natanovo Isus dijete: za regulaciju osjetilnog iskustva u lemurijskoj epohi; za regulaciju životnih sila na početku atlantske epohe; za regulaciju sila duše na kraju atlantske epohe. Ulijevanje Krist impulsa u fizički svijet i evoluciju čovječanstva.

Stuttgart, 5. ožujka 1914.

Krist impuls u vremenu i njegova vladavina kod ljudi 60

Duhovna pretpovijest otajstva Golgote. Tri pripremne faze. Lemurijska epoha. Početak atlantske epohe. Kraj atlantske epohe. Otajstvo Golgote. Budući upliv Krist impulsa u čovjekovu moć pamćenja. Sprječavanje opasnosti da pamćenje postane kaotično zbog Krist impulsa.

Pforzheim, 7. ožujka 1914.

Duh Krista i Njegov odnos prema razvoju svijesti 72

Tri pripremne faze događaja na Golgoti. Trostruko produhovljenje anđeoskog bića, koje se kasnije utjelovilo kao Natanski Isus, s Krist impulsom. Djelo Krista u ljudskoj povijesti. Konstantin i Maksencije. Ivana Orleanska. 'Ahasver retrospektiva' u 16. i 17. stoljeću. Antropozofski pokret i vodeće sile našeg vremena.

München, 30. ožujka 1914.

Napredak u spoznaji Krista 81
Peto evanđelje

Tri pripremne faze otajstva Golgote. Utjelovljenje Krista u Isusu iz Nazareta. Tri epohe u razvoju Isusa iz Nazareta, povezane s tri velika iskustva patnje. Isusov razgovor s maćehom ili njegovateljicom: izdisanje 'Ja' Zaratustre. Nužnost svjesnog poznavanja Krista u sadašnjosti i budućnosti.

Pariz, 27. svibnja 1914.

Četiri žrtve Krista 91
Tri pripremne faze otajstva Golgote

Nužnost stjecanja novog razumijevanja Krista i njegovanja nesebičnosti. Znanost duha kao škola nesebičnosti za intelektualni i moralni život čovječanstva. Pravo razumijevanje otajstva Golgote.

Basel, 1. lipnja 1914.

Okultna znanost i okultni razvoj - inicijacija

London, 1. svibnja 1913.

Veliko mi je zadovoljstvo danas prvi put ovdje pozdraviti naše prijatelje u ovoj zemlji. Žao mi je što vam ne mogu govoriti na vašem jeziku, ali kako bismo prevladali ovu poteškoću, naš prijatelj baron Walleen danas će prevoditi moj govor rečenicu po rečenicu, a sutra ću održati predavanje bez prekida, a baron Walleen će ljubazno pružiti sažetak na engleskom.

Naši dragi prijatelji u ovoj zemlji, koji su nas često posjećivali na kontinentu, stvorili su prekrasnu unutarnju vezu između naših prijatelja ovdje i onih s druge strane. Prekrasan dom u kojem smo se danas okupili svjedoči o dubokom unutarnjem osjećaju s kojim se naši prijatelji u ovoj zemlji ujedinjuju s nama kako bi radili na širenju antropozofije. A oni koji su došli s kontinenta posjetiti naše engleske prijatelje, istinski će se radovati što će u ovom ogranku pronaći tako lijepo okruženje za ono što je toliko drago našim srcima, ono što je tako duboko ukorijenjeno u našim dušama.

S tim dubokim unutarnjim osjećajem jedinstva koji pripada antropozofiji i u koje bi se sva ljudska bića na Zemlji trebala ujediniti bez razlike na rasu, boju kože ili slično, s tim osjećajem dopustite mi da vam se danas prvi put obratim i najsrdačnije vas pozdravim. I trebalo bi biti pravo jamstvo za naš budući rad, da smo pronašli prijatelje koji su se ovog posla prihvatili u ovoj zemlji s tako velikim unutarnjim entuzijazmom.

Tema o kojoj danas želimo raspravljati odmah nas vodi u područje koje pripada cijelom čovječanstvu, bez obzira na bilo kakve razlike.

Prvo, moramo govoriti o području ljudskih nastojanja, koje se u svom istinskom obliku ne može opisati nijednim ljudskim jezikom, već u svom izvornom obliku samo jezikom misli: to je područje okultne znanosti.

Kroz svoje ljudske sposobnosti, čovjek teži okultnom znanju i može ga postići. Ali za svijet to znanje ima veći značaj od onoga koje posjeduje samo unutar duše. U svijetu koji nas okružuje možemo razlikovati supstance i tvari kroz koje se izražavaju njegovi raznoliki fenomeni i manifestacije. U tom iskonskom principu, koji se teško može izraziti ljudskim jezikom, ukorijenjena su sva stvorenja i sve stvari Zemlje i svih svjetova. Ali u fizičkom svijetu, pojedinačne diferencijacije ovog iskonskog principa izražene su u tvarima zemlje, vode, zraka, vatre, etera i tako dalje.

Jedna od najsuptilnijih stvari koja je još uvijek dostupna ljudskim stremljenjima naziva se Akaša. A otkrivenja entiteta i fenomena unutar Akaša supstance, najsuptilnija su od svih dostupnih ljudima. Ono što čovjek stekne okultnom spoznajom, ne samo da prebiva u njegovoj duši, već je i

utisnuto u Akaša supstancu svijeta. Kada u svojoj duši oživimo misao okultne znanosti, ona se odmah upisuje u Akaša supstancu, i značajno je za opći razvoj svijeta da se takvi otisci prave u Akaša supstanci, jer te otiske, koje čovječanstvo može napraviti i koje opisujemo kao okultna znanost, u Akaša supstancu ne može upisati nijedno drugo biće na cijelom svijetu osim čovjeka.

Važno je da uočimo karakteristiku Akaša supstance, naime da između smrti i ponovnog rođenja u duhovnom svijetu, ljudi žive u Akaša supstanci, baš kao što ovdje na Zemlji živimo unutar atmosfere.

Ako bi vidovnjak, koristeći sredstva koja su mu dostupna, uspostavio kontakt s ljudskim dušama koje žive između smrti i ponovnog rođenja, mogao bi primijetiti sljedeće. Čovjek koji u trenutnom ciklusu razvoja ovdje na Zemlji - to je u prošlosti bilo drugačije - nikada nije u stanju u sebi probuditi duhovno znanstvene misli, ne može biti promatran, čak i ako je prisutan, od strane ljudske duše koja živi između smrti i ponovnog rođenja. Ako čovjek koji živi ovdje na Zemlji, u sebi probudi duhovno znanstvenu misao ili ideju, tako da se može upisati u Akaša zapis, tada postaje vidljiv drugim dušama koje žive između smrti i ponovnog rođenja. Vidovnjak koji se strpljivo pripremio za dar vidovnjaštva može, prilikom uspostavljanja kontakta s dušama koje su prošle kroz vrata smrti, primiti duboko dirljive dojmove. Dat ću vam konkretan primjer takvog slučaja.

Vidovnjak je susreo čovjeka koji je prošao kroz vrata smrti, ostavljajući za sobom svoju ženu, koju je jako volio, i svoju djecu, koju nije volio ništa manje. Taj čovjek i njegova obitelj bili su ljubazni, dobri ljudi, ali nisu imali sklonosti prihvatiti duhovne uvide, niti su nadišli vjerske tradicije kroz koje se neke duše još uvijek osjećaju povezanima s duhovnim svijetom.

I neko vrijeme, nakon prolaska kroz vrata smrti, ovaj čovjek je rekao sam sebi: Ostavio sam na Zemlji svoju dragu ženu i djecu, koji su bili Sunce mog života, ali svojim duhovnim pogledom ne mogu ih dosegnuti. Imam samo sjećanje na vrijeme koje sam s njima proveo na Zemlji.

Potpuno drugačija slika pojavljuje se kada duša koja je još uvijek na Zemlji formira jasne, snažne duhovne misli i ideje. Kada druga duša, koja živi između smrti i ponovnog rođenja, pogleda dolje na ovu dušu koju je ostavila iza sebe, može pratiti njezin duševni život u sadašnjem vremenu jer je taj duševni život upisan u Akaša supstancu.

Ovdje se dotičemo točke koja nam pokazuje kako će antropozofsko učenje ukloniti jaz između takozvanih živih i takozvanih umrlih. Čak i u sadašnjem vremenu možemo vidjeti kako ljudi koji imaju razumijevanje duhovnog, mogu biti od velike koristi takozvanim umrlima tiho im čitajući istine znanosti duha. Ako u svojim mislima, bilo naglas ili čitajući u sebi, pratimo

ideje i koncepte znanosti duha i istovremeno osjetimo da pred nama dok čitamo sjedi jedan ili više onih koji su prošli kroz vrata smrti, tada će ovo čitanje - jer su takve misli upisane u Akaša supstancu - postati za njih nešto vrlo stvarno. I ovo čitanje može biti od najveće koristi nakon smrti, ne samo onima koji su se dok su bili na Zemlji bavili proučavanjem znanosti duha, već i onima koji, dok su bili ovdje, nisu s tim htjeli imati ništa.

Sada se može postaviti pitanje: budući da umrli nastavljaju živjeti u duhovnom svijetu, treba li im doista takvo čitanje? Mnogi vjeruju da čovjek samo treba proći kroz vrata smrti da bi naučio sve što se na Zemlji može postići samo s velikim poteškoćama kroz znanost duha. Takvi ljudi također vjeruju da čovjek samo treba umrijeti da bi stekao svo okultno znanje nakon smrti, jer će tada biti u duhovnom svijetu. Ali to nije slučaj.

Kao što ovdje na Zemlji postoje bića osim ljudi - kao što je slučaj, naprimjer, sa životinjama, koje kroz svoja osjetila vide sve što ljudi mogu vidjeti, a pritom nisu u stanju formirati ideje i koncepte o tome - tako je i s dušama koje žive u nadosjetilnim svjetovima, iako vide bića i činjenice višeg duhovnog svijeta, ne mogu formirati koncepte i ideje o njima osim ako kao ljudi ovdje na Zemlji ne zabilježe takve koncepte i ideje u Akaša kroniku.

Misija ljudskog života na Zemlji nije bez značaja, naprotiv, od velike je važnosti. Da ljudske duše nikad nisu nastanjivale Zemlju, duhovni svjetovi bi i dalje postojali, ali ne bi bilo okultnog znanja o tim svjetovima. Tijekom evolucije svijeta, Zemlja je dostigla točku u kojoj znanost duha mogu razvijati duhovna bića koja su organizirana i konstituirana na način kao ljudi na Zemlji. I ono što je upisano u Akaša supstancu kroz znanost duha, nikada ne bi bilo tamo da znanost duha nije postojala na Zemlji.

Ako netko pokuša propitati svoj duševni život na Zemlji, prvo će otkriti da je tijekom našeg sadašnjeg doba koristio svoje aktivnosti za stjecanje znanja, u svrhe koje nisu stjecanje znanosti duha. Ove ljudske sposobnosti za učenje korištene su za stjecanje znanja nastalog putem osjetila i putem intelekta, koji je vezan za ljudski mozak. Dakle, imamo dvije vrste ljudskog znanja: jedna vrsta pripada iskustvu stečenom isključivo putem osjetila, koje zahtijeva organ intelekta da ga transformira u znanje; druga vrsta je znanost duha. Znanje koje pripada isključivo svijetu osjetila čini jednu struju; druga se sastoji od onoga što ljudi upisuju u Akaša kroniku putem znanosti duha. Jer znanost duha razvija ideje i koncepte koji zatim vječno ostaju zapisani u Akaša kroniku.

Svo znanje, svo razumijevanje koje se odnosi na osjetilna iskustva, na tehnička pitanja, na poslovni i industrijski život čovječanstva, ima takav učinak kada se upiše u Akaša supstancu, da Akaša supstanca izbacuje ovaj konglomerat ideja i koncepata; drugim riječima, briše se. Ako se spomenute činjenice promatraju okom vidovnjaka, može se uočiti sukob unutar Akaša

supstance, između dojmova koje je tamo utisnula ljudska okultna znanosti, koji su vječni, i onih temeljnih na osjetilnim percepcijama, koji su samo privremeni. Ovaj sukob proizlazi iz činjenice da su ljudi, kada su prvi put počeli nastanjivati Zemlju kao ljudi - to jest, u drevnoj lemurskoj epohi - već bili predodređeni od strane visokih duhovnih bića da steknu znanost duha.

Ali kroz ono što nazivamo luciferskim utjecajem, kroz intervenciju luciferskih entiteta, čovjek je preusmjerio svoju misaonu moć i druge duhovne sile, koje bi inače posvetio isključivo stjecanju okultnih ideja i koncepata, na proučavanje stvari koje pripadaju samo fizičkom svijetu.

Mnogi ljudi sada kažu da, dok je obična znanost otvorena svima, znanosti duha mogu pristupiti samo oni koji mogu vidjeti u duhovne svjetove.

To je temeljna pogreška, jer u dubini vlastite duše svaki čovjek posjeduje sposobnost i moć, čak i prije nego što postane vidovnjak, prepoznati istine znanosti duha. Istina je da okultne istine može otkriti samo vidovnjak; ali nakon što su otkrivene i izražene običnim jezikom ljudskog razuma, može ih razumjeti svaka ljudska duša koja je iz sebe spremna ukloniti prepreke takvom razumijevanju.

Kao rezultat luciferskih impulsa, kasnije je u razvoju postalo moguće da drugi entitet, kojeg nazivamo Ahriman, vrši utjecaj na duše ljudska bića. I tek kada je ahrimanskim utjecajima mogućnost razumijevanja potisnuta u duši, razumijevanje znanosti duha postaje nedostižno. Kad entitet kojeg nazivamo Ahriman ne bi djelovao u svakoj ljudskoj duši, kad bi naše duše bile bez njegovog utjecaja, tada bi ideja ili misao znanosti duha trebala biti samo izrečena, i ljudska duša bi, kroz svoj podsvjesni odnos prema toj istini, u svom najdubljem biću osjetila: ova ideja, ova tvrdnja znanosti duha, istinita je. - U svakoj ljudskoj duši postoji život koji svakodnevna svijest razumije i može objasniti, i podsvjesni život duše koji leži zakopan kao u dubinama oceana i tek s vremena na vrijeme izlazi na vidjelo. Među dubinama duše je, naprimjer, onaj strah koji je prisutan u svakom ljudskom biću: strah od čisto duhovnog. Taj strah je rezultat utjecaja Ahrimana, i ne bi postojao da Ahriman nije uvećao moć nad dušama čovječanstva. Razlog zašto ljudi obično nisu svjesni takvog straha jest taj što on djeluje u najdubljim zakucima duše i ne igra nikakvu ulogu u onome što se može objasniti svakodnevnom sviješću.

Ponekad taj strah pokuca na vrata nečije obične svijesti, a da ta osoba ne zna što je to što je uznemiruje iz dubine duše, i tada traži nešto otupljujuće, nešto što će ublažiti osjećaj straha, koji želi ignorirati. To otupljujuće sredstvo pronalaze u materijalističkim mislima, teorijama i idejama. Materijalističke teorije nisu izmišljene iz logičnih razloga, iako bi se tako moglo pomisliti, već su začete iz straha od duhovnog koji je rezultat utjecaja Ahrimana na dušu. Stoga je pripremni uvjet za neposredno razumijevanje

duhovnih istina, mnogo manje poznavanje fizičke znanosti nego obrazovanje duše u vrlini moralne hrabrosti, unutarnje duhovne hrabrosti. I stoga možemo reći da okultno znanje mora istražiti vidovnjak, ali ga može razumjeti svaka ljudska duša, samo ako ta duša želi osloboditi svu moralnu hrabrost koju posjeduje u sebi, kako bi mogla ukloniti prepreke koje potječu od Ahrimana.

Ako netko želi razumjeti okultne istine kroz iskonske moralne moći svoje duše, može pokušati sljedeće. Može dopustiti znanosti duha da djeluje na njegov um bez prethodnog izjavljivanja: slažem se s ovim, ili, ne slažem se s ovim. - Može upiti duhovno znanstvene ideje i koncepte koje predstavlja vidovnjak i dopustiti im da utječu na njegov um. A ako zatim ovo okultno znanje primi s unutarnjim entuzijazmom, a ne iz puke znatiželje, doživjet će nešto usporedivo s fizičkim lebdenjem bez tla pod nogama, osjećajem lebdenja u zraku.

Ovaj pokušaj će proizvesti potpuno različite učinke ovisno o tome provodi li ga netko s religioznim, pobožnim sklonostima prema duhovnom životu ili netko naviknut na materijalističko razmišljanje. Netko tko ne posjeduje okultno znanje, ali čije su sklonosti i osjećaji prema duhovnom svijetu religiozne prirode, može se osjećati pomalo nesigurno kao rezultat ovog pokušaja, ali mnogo manje od materijalista koji nema osjećaj privlačnosti prema duhovnom svijetu. Potonji će osjetiti snažan osjećaj straha, neizvjesnosti. Materijalist se ovim iskustvom može uvjeriti da okultne ideje i koncepti utječu na njega na način da izazivaju strah i teror. I kroz takvo iskustvo, materijalist može prepoznati koliko je još uvijek pun straha i može si reći: ovo mi pokazuje ne samo da sam ispunjen strahom od ove oblasti, već je strah jedna od mojih temeljnih sklonosti.

Da su Ernst Haeckel ili Herbert Spencer, naprimjer, poduzeli ovaj pokušaj, ne bi se samo uvjerili da okultno znanje nije proturječno ili da se u njega može vjerovati, već bi ih u najvećim dubinama duše ispunio strah. I u određenom smislu bi ubrzo zaboravili svaku sumnju i nevjericu u vezi s onim što su navikli smatrati fantazijama duhovnih učenja i priznali bi si da je prevladavanje tog straha od velike važnosti. I nakon što bi to priznali, ubrzo bi napustili svoj otpor prema fantazijama duhovnih učenja. Rekli bi si: moram pokušati ojačati svoju moralnu hrabrost. - A onda bi možda uzeli svoje samoobrazovanje u svoje ruke. I ako bi prevladali taj strah, rekli bi: sada kada smo postali jače duše, više nemamo nikakvih sumnji u istinitost znanosti duha. Ovo iskustvo, kroz jačanje moralne hrabrosti u duši, pobjeda je nad Ahrimanom, čiji se utjecaj može vidjeti u znanosti Ernsta Haeckela i u filozofiji Herberta Spencera. Ahriman je taj koji je nadahnuo duše da krenu putem materijalizma.

Ako samo mali dio čovječanstva - kao rezultat istinskog razumijevanja - djeluje na upravo naznačeni način kako bi ojačao svoju moralnu hrabrost, sve te materijalističke teorije postupno bi nestale iz svijeta.

Kao što smo vidjeli, okultno znanje je nužno za cijeli tijek evolucije jer mora biti upisano u Akaša supstancu. Značaj toga možemo ilustrirati kratkim pregledom razvoja čovječanstva na Zemlji.

Ljudski razvoj na Zemlji postupno napreduje od jednog razdoblja do drugog. Tijekom tih uzastopnih razdoblja, ljudske duše kao individualiteti, nastanjuju tijela koja pripadaju tim uzastopnim kulturama Zemlje. Sve duše okupljene ovdje večeras, bile su utjelovljene u tijelima koja pripadaju ranijim kulturama. Svaka pojedinačna duša napreduje prema karmi koju je akumulirala.

Osim ovog razvoja pojedinačnih duša, koji ovisi o njihovoj karmi, moramo priznati razvoj čovječanstva kao cjeline, koje napreduje u ljudskim tijelima iz epohe u epohu. Grčko tijelo, egipatsko, kaldejsko, drevno perzijsko ili atlantsko tijelo bilo je, u finijim detaljima svoje strukture, sasvim drugačije od ljudskog tijela sadašnjeg doba.

Moramo razlikovati unutarnji napredak 'Ja' i astralnog tijela od inkarnacije do inkarnacije, te vanjski napredak i promjenu u fizičkom i eterskom tijelu od jedne rase do druge, od jedne nacije do druge, od jednog doba do drugog.

Taj napredak vanjskih tijela, i fizičkih i eterskih, od jednog doba do drugog, ne bi bio uočljiv onima koji proučavaju anatomiju i fiziologiju, ali je ipak prisutan i može se razaznati putem okultne znanosti. Dakle, ljudsko fizičko tijelo ponovno će biti potpuno drugačije tijekom normalnog razvoja čovječanstva, kada se, nakon našeg sadašnjeg života, naše duše ponovno pojave na Zemlji u budućoj inkarnaciji.

U sadašnjem periodu čovječanstva priprema se delikatni organ, neprimjetan vanjskim anatomima i fiziolozima. Ipak, anatomski postoji. Ovaj organ se nalazi u ljudskom mozgu, blizu organa za govor.

Razvoj ovog organa u moždanim vijugama nije rezultat karme pojedinačnih duša, već rezultat ljudske evolucije u cjelini na Zemlji. U budućnosti će svi ljudi posjedovati ovaj organ, bez obzira na razvoj duše koja se utjelovi u tijelu, i potpuno je neovisan o karmi povezanoj s dušom.

Ovaj organ će u budućoj inkarnaciji posjedovati ljudi koji trenutno mogu biti neprijateljski raspoloženi prema antropozofiji, kao i oni kojima je sada simpatična. U budućnosti će ovaj organ biti fizički instrument za određene duševne sile, baš kao što je, naprimjer, Brocin organ u trećoj vijugi mozga organ za ljudsku sposobnost govora.

Nakon što se ovaj organ razvije, čovječanstvo će ga moći ispravno koristiti ili ne. Oni koji se sada pripremaju da imaju pravo sjećanje na svoju trenutnu inkarnaciju, kada uđu u sljedeću, moći će ga ispravno koristiti. Jer će ovaj fizički organ biti fizičko sredstvo za sjećanje na prošlu inkarnaciju, nešto što se sada može postići samo kroz viši duhovni razvoj.

Trenutno, za veliku većinu ljudi, sjećanje na prošle inkarnacije može se postići samo kroz viši duhovni razvoj, kroz inicijaciju. Ali ono što se u ovim vremenima može postići samo kroz inicijaciju, kasnije će, u određenom smislu, postati zajedničko vlasništvo čovječanstva. Naše sadašnje znanje, prije je bilo znanje isključivo atlantskih posvećenika; sada ga može svako posjedovati. Na isti način, sjećanje na prošle zemaljske živote trenutno je dostupno samo posvećenicima, ali u budućnosti će ga posjedovati svaka ljudska duša.

Moguće je da posvećenik stekne određeno znanje bez upotrebe fizičkog organa, ali to znanje može postati zajedničko vlasništvo čovječanstva tek kada čovječanstvo u cjelini, tijekom evolucije, razvije vanjski fizički organ putem kojeg se do njega može doći. Reinkarnirane duše, međutim, moraju biti sposobne ispravno koristiti ovaj organ, uz čiju će se pomoć kasnije sjećati svojih prošlih inkarnacija. Samo oni koji su u svojoj trenutnoj inkarnaciji jasno upisali okultne misli i ideje u Akaša supstancu, moći će ispravno koristiti ovaj organ.

Često se čuje: čemu vjerovati u prošle živote ako se čovječanstvo u cjelini ne može sjetiti ni jednog? - Trebalo bi razmisliti koliko bi bilo više nevjerojatno kada bi se, na temelju onoga što znamo o životu, čovječanstvo u cjelini već moglo sjećati svojih prošlih života. Ako se pitamo što je potrebno da bismo se uopće išta mogli sjetiti, morali bismo odgovoriti: možemo se sjetiti samo onoga što smo prethodno mislili.

Svakodnevni život nas tome može naučiti. Zamislite nekoga tko ne može pronaći svoje manžete kad se ujutro probudi. Traži posvuda, ali ih ne može pronaći. Zašto ih ne može pronaći? Zato što dok ih je spremao, nije razmišljao o tome što radi. Neka pokuša obrnutim eksperimentom: svake večeri dok sprema manžete, neka pokuša biti svjestan: manžete sam stavio na ovo mjesto - tada nikada neće pogriješiti, ići će točno tamo gdje ih je stavio. Ta misao mu vraća radnju u sjećanje.

Kada živimo u budućoj inkarnaciji, moći ćemo se sjetiti prošlih života samo ako se možemo prisjetiti prave prirode duše, koja se nastavlja iz jedne inkarnacije u drugu. Oni koji ne proučavaju okultnu znanost u svom sadašnjem životu, ne mogu steći nikakvo znanje o prirodi i biću duše, a bez tog znanja, kako se mogu, nakon reinkarnacije, sjetiti onoga što nikada nisu ni razmatrali u prethodnoj inkarnaciji?

Proučavanjem znanosti duha, koja, između ostalog, uključuje proučavanje bića duše, pripremamo u sebi ono što će nam omogućiti da se u budućoj inkarnaciji sjetimo što se dogodilo u ovoj sadašnjoj. Međutim, trenutno postoji mnogo ljudi koji se još ne žele posvetiti proučavanju ovog znanja. Te će se osobe ponovno roditi, možda u svojoj sljedećoj inkarnaciji fizički opremljene spomenutim organom za sjećanje na prošle živote, ali se neće pripremiti na način da se mogu prisjetiti prošlosti.

Kakvo značenje, dakle, ima znanost duha u današnjem životu, uz sve što smo već rekli? Kroz nju, u budućim generacijama, stječemo sposobnost korištenja organa koji se razvija - naime, organa za sjećanje na prošle živote. U našoj trenutnoj inkarnaciji moramo upisati uvide naše duše u Akaša supstancu, kako bismo u našoj sljedećoj inkarnaciji mogli ispravno koristiti ovaj organ za sjećanje na prošlost - organ koji se razvija u ljudima, htjeli oni to ili ne. Dakle, u budućnosti će biti ljudi koji će moći koristiti ovaj organ za sjećanje na prošle živote, i drugih koji neće. U potonjem slučaju, manifestirati će se određene bolesti jer će imati organ u svom fizičkom tijelu koji ne mogu koristiti. Posjedovanje organa i nemogućnost njegovog korištenja uzrokuje živčane poremećaje vrlo specifične vrste, a ti živčani poremećaji, koji će nastati posjedovanjem ovog određenog organa i nemogućnošću njegovog korištenja, bit će daleko gori od bilo čega što su ljudi do sada znali.

Kada se na ovaj način razmotri kontekst činjenica, počinje se shvaćati misija znanosti duha i pravi značaj razumijevanja života i čovječanstva kroz proučavanje ovog znanja. Međutim, u slučaju da dojam koji je ovo razmatranje ostavilo na vas dovede do nesporazuma, želim spomenuti još jednu činjenicu koja može ublažiti ono što je bilo neugodno u vezi s ovim dojmom. Iako pravi okultist može vidjeti da znanost duha mora ući u duhovni život našeg sadašnjeg doba kako bi ljudi budućnosti mogli koristiti organ za sjećanje i biti u dobrom fizičkom zdravlju, ne može se u isto vrijeme tvrditi da će osoba koja nije spremna prihvatiti znanost duha u sadašnjem dobu biti izgubljena na prethodno opisani način za svoju sljedeću inkarnaciju. Dugo vremena u budućnosti, još uvijek će biti moguće da osoba, čak i ako je zanemarila ono što je naznačeno - naime, stjecanje sposobnosti korištenja organa sjećanja u ovom životu - to nadoknadi u sljedećem životu, jer će i dalje imati nekoliko prilika da obnovi svoje zdravlje i dođe do duhovno znanstvenih istina. Ali doći će vrijeme kada će ta mogućnost prestati.

Čak i ako nismo dosegli taj specifični trenutak, živimo u epohi čovječanstva u kojoj se, iz već spomenutog razloga, znanost duha mora integrirati u duhovni život čovječanstva, tako da bude nužna za opći napredak čovječanstva i da ne proizlazi iz privatnih mišljenja ovog ili onog pojedinca.

I na taj način, posebno u naše vrijeme, bit će dana mogućnost za subjektivni razvoj ljudske duše, što će je dovesti do individualne vizije duhovnih svjetova, do okultnog razvoja. I možemo reći da svaka osoba koja primjenjuje iskonske moći unutar svoje duše može razumjeti, neometano ahrimanskim utjecajima, sve što nam se otkriva iz duhovnih svjetova, i stoga je, u određenom smislu, moguće da se svaka osoba uzdigne u duhovne svjetove prolazeći kroz okultni razvoj. U sadašnjem vremenu, tri moći naše duše posebno se mogu dobro razviti tako da se može ostvariti okultna veza s nadosjetilnim svjetovima.

Prva moć koja se može dobro razviti u ljudskoj duši je moć mišljenja. Živimo u vezi sa svijetom oko sebe formirajući misli o svojoj okolini. U običnom, svakodnevnom životu, ljudi misle misli koje su uzrokovane osjetilnim dojmovima ili intelektom, koji je vezan za mozak. U mojoj knjizi 'Kako se stječe uvid u više svjetove?', naći ćete kako osoba, kroz meditaciju, koncentraciju i kontemplaciju, jačanjem svog unutarnjeg života, može ovu moć mišljenja učiniti neovisnom o vanjskom životu. Ovdje bih želio skrenuti vašu pozornost na to kako se moć mišljenja unutar naše duše - moć koja se inače razvija samo formiranjem misli o vanjskom svijetu - može, u biti, učiniti slobodnom i neovisnom od svega što pripada tijelu. To jest, kroz takav razvoj duša stječe sposobnost mišljenja, formiranja misli unutar sebe, bez korištenja tijela, bez korištenja mozga kao instrumenta. To možemo dobro razumjeti ako razmotrimo koja je glavna karakteristika običnog, svakodnevnog mišljenja, koje ovisi o dojmovima stečenim putem osjetila.

Glavna karakteristika običnog mišljenja jest da svaki pojedinačni čin mišljenja oštećuje živčani sustav, posebno mozak; uništava nešto unutar mozga. Svaka svakodnevna misao predstavlja destruktivni proces u maloj mjeri, unutar stanica mozga. Zbog toga nam je san neophodan, kako bi se taj destruktivni proces mogao popraviti. Tijekom spavanja nadomještamo ono što je uništeno u našem živčanom sustavu kroz mišljenje tijekom dana. Ono što svjesno percipiramo u običnoj misli, zapravo je destruktivni proces koji se odvija unutar našeg živčanog sustava.

Sada se potrudimo razviti meditaciju, naprimjer, posvetivši se kontemplaciji sljedećeg:

Mudrost živi u svijetlu.

Ova ideja ne može proizaći iz osjetilnih dojmova jer, prema vanjskim osjetilima, mudrost ne prebiva u svjetlu. U takvom slučaju, meditacijom obuzdavamo misao do te mjere da se ne povezuje s mozgom. Kada na ovaj način razvijemo unutarnju misaonu aktivnost koja nije povezana s mozgom, osjetit ćemo, kroz učinke takve meditacije na našu dušu, da smo na pravom putu. Budući da meditativnim mišljenjem ne izazivamo nikakav destruktivni proces u našem živčanom sustavu, takvo meditativno mišljenje nikada nas

ne čini pospanima, bez obzira koliko dugo traje, što naše obično mišljenje lako može učiniti.

Istina je da se često događa suprotno kada se meditira, jer se ljudi često žale da odmah zaspu kada se predaju meditaciji. Ali to je zato što meditacija još nije kakva bi trebala biti. Sasvim je prirodno da u meditaciji u početku koristimo način mišljenja na koji smo inače navikli. Tek se postupno navikavamo prestati koristiti vanjsko mišljenje. Kada dođemo do ove točke, meditativno mišljenje nas više neće uspavljivati i tako ćemo znati da smo na pravom putu.

Kada se unutarnja snaga mišljenja razvije na ovaj način, bez moći mišljenja pomoću vanjskog tijela, tada ćemo steći znanje o unutarnjem životu, prepoznat ćemo svoje istinsko jastvo, svoje više 'Ja'.

Put do istinskog znanja o ljudskom jastvu nalazi se u upravo opisanoj vrsti meditacije, koja vodi do oslobađanja unutarnje misaone moći. Samo kroz takvo znanje čovjek može shvatiti da ovo ljudsko jastvo nije vezano granicama fizičkog tijela. Naprotiv, uči se razumjeti da je ovo jastvo povezano s pojavama svijeta oko nas. Dok u običnom životu vidimo Sunce ovdje i Mjesec ondje, planine, brda, biljke i životinje, sada se osjećamo povezani sa svime što vidimo i čujemo; dio smo toga i za nas tada postoji samo jedan vanjski svijet, a to je naše vlastito tijelo. Dok smo u običnom životu ovdje, a vanjski svijet je oko nas, nakon razvoja neovisnog mišljenja, izvan našeg tijela jedno smo s onim što inače vidimo, a naše tijelo, u kojem inače boravimo, izvan je nas samih. Osvrćemo se na njega; sada je postalo jedini svijet koji možemo percipirati izvana.

Na taj način, oslobađajući moć mišljenja, čovjek može istinski izaći iz svog fizičkog tijela i smatrati ga nečim vanjskim. Može se čak i više od toga. Naprimjer, može se pozitivno odgovoriti na pitanje: zašto se budimo svako jutro? Tijekom spavanja, naše fizičko tijelo leži u krevetu, a mi smo zapravo izvan njega, baš kao što je to slučaj tijekom meditativnog mišljenja. Nakon buđenja vraćamo se u svoje fizičko tijelo, jer nas k njemu privlače stotine i tisuće sila, poput magneta. Ljudi toga obično nisu svjesni. Ali kada se oslobode meditacijom, svjesno ih privlači ista sila koja, u prethodnom slučaju, nesvjesno privlači njihovu dušu natrag u njihovo fizičko tijelo nakon buđenja.

Kroz takvu meditaciju također učimo kako ljudi silaze iz viših svjetova u kojima su živjeli između smrti i ponovnog rođenja, te kako se povezuju sa silama i supstancama koje su im dali roditelji, bake i djedovi i tako dalje. Ukratko, učimo o silama koje ljude vraćaju u novu inkarnaciju između smrti i ponovnog rođenja.

Kao rezultat takve meditacije, čovjek se može osvrnuti na veliki dio života provedenog u duhovnom svijetu prije rođenja, prije začeća i između smrti i ponovnog rođenja. Međutim, kroz upravo opisanu meditaciju obično se može osvrnuti samo na određenu točku prije najnovije inkarnacije; ova vrsta meditacije ne pušta da se pogleda u ranije inkarnacije.

Za osvrt na ranije inkarnacije u sadašnjosti, sve dok se spomenuti organ još nije razvio u ljudskom mozgu, potrebna je drugačija vrsta meditacije od meditacije u mišljenju koju smo upravo opisali. Ova druga vrsta meditacije može se dogoditi samo ako se u predmet meditacije unese osjećaj. Sve što je upravo opisano kao meditacija, također može biti prožeto osjećajem od strane onoga koji meditira.

Sada želimo razmotriti ovaj sadržaj meditacije, koji mora biti prožet osjećajem i senzacijom unutar same meditacije. Naprimjer, ako uzmemo sljedeće kao sadržaj:

Mudrost sja u svjetlu

i osjećamo se nadahnuti sjajem mudrosti, kada se osjećamo uzdignuto, kada smo iznutra ispunjeni tim osjećajem, kada u njemu možemo živjeti s entuzijazmom i meditirati o njemu, tada pred našim dušama imamo nešto više od meditacije u mišljenju. Moć koju tada koristimo u duši kao moć osjećaja, ista je moć koju inače koristimo u govoru. Govor nastaje kada svoje misli temeljito prožmemo unutarnjim osjećajem, unutarnjim osjetom. To je podrijetlo govora, a Brocin organ u mozgu nastaje na ovaj način; misli unutarnjeg života, prožete unutarnjim osjetom, postaju aktivne u mozgu i tako tvore organ koji je fizički instrument govora.

Kada meditiramo na ovaj način, kada je naša meditacija istinski prožeta takvim osjećajima, tada u svojim dušama zadržavamo onu moć koju u svakodnevnom životu koristimo u govoru. Možemo reći da je govor utjelovljenje unutarnje moći duše koja izražava te misli ispunjene osjećajima. Sada, ako, umjesto da dopustimo moći duše da se manifestira u govoru, iz tih misli ispunjenih osjećajima razvijamo meditaciju, ako stalno nastavljamo s ovom meditacijom, tada postupno stječemo sposobnost - čak i sada bez fizičkog organa - da se kroz inicijaciju osvrnemo na prethodne zemaljske živote, a također i da istražimo vrijeme između zemaljskih života, vrijeme koje uvijek leži između smrti i novog rođenja.

Takvim treningom u zadržavanju govora unutar duše, ili kako okultist kaže, zadržavanjem 'riječi' unutar duše, možemo se osvrnuti na sam početak naše Zemlje, na ono što Biblija naziva činom stvaranja od strane Elohima. Možemo se osvrnuti na vrijeme kada su za čovječanstvo započeli ponovljeni zemaljski životi. Jer okultni razvoj koji postižemo zadržavanjem riječi ili govora, omogućuje nam da pogledamo u slijed vremenskih razdoblja, ukoliko

su povezana s našom Zemljom, s duhovnim životom našeg planeta. Postajemo sposobni vidjeti bića viših hijerarhija, ukoliko su povezana s duhovnim životom Zemlje.

Ali ove dvije moći vidovitosti, razvijene u meditaciji kroz mišljenje i mišljenje prožeto osjećajima, ne mogu nas dovesti do iskustva koja prethode vremenu sadašnje Zemlje, do iskustava povezanih s ranijim planetarnim inkarnacijama naše Zemlje. Za to je potrebna treća meditativna moć, o kojoj ćemo sada ukratko raspravljati.

Sadržaj naše meditacije možemo dodatno prožeti impulsima volje na takav način da, naprimjer, kada meditiramo o

Mudrost svijeta sja u svjetlu,

da sada možemo istinski osjetiti, bez vanjske namjere, impuls naše volje povezan s tom aktivnošću. Možemo osjetiti vlastito biće povezano sa zračećom snagom svjetlosti i možemo pustiti da ta svjetlost sja i vibrira kroz svijet. Moramo osjetiti impuls naše volje povezan s ovom meditacijom.

Kada meditiramo na način da je naša meditacija ispunjena impulsima volje, obuzdavamo silu koja bi se inače oslobodila u pulsiranju krvi. Lako možete primijetiti da se život našeg unutarnjeg 'Ja' može osloboditi u pulsiranju krvi ako se sjetite da problijedimo kada se bojimo i pocrvenimo kada se sramimo. To je prijenos moći duše u pulsiranje krvi. Kada ista ta sila koja utječe na krv postane aktivna na takav način da se ne spušta u fizičko već ostaje samo u duši, tada počinje ova treća meditacija, na koju možemo utjecati impulsima volje.

Onaj tko prolazi kroz ova tri oblika okultnog razvoja osjeća se, kada jednostavno oslobodi moć mišljenja, kao da ima organ u korijenu nosa. Ovaj organ je opisan kao cvijet lotosa, kroz koji može percipirati ovo 'Ja', ili sebstvo, koje se proteže daleko u kozmos.

Onaj tko je, kroz meditaciju, razvio misli prožete osjećajima, postupno postaje svjestan, kroz ovu razvijenu moć - koja bi inače postala govor - takozvanog šesnaestolatičnog lotosovog cvijeta u području grkljana. Uz pomoć ovog takozvanog lotosovog cvijeta, može shvatiti što je povezano s protokom vremena od početka Zemlje do njezina kraja. Kroz ovaj organ, čovjek također uči prepoznati, u stvarnosti, okultno značenje otajstva Golgote, o čemu ćemo raspravljati na našem sljedećem predavanju.

Kroz potisnutu moć duše, koja bi se u svakodnevnom životu proširila u krv i njezino pulsiranje, razvija se organ u području srca. Taj organ je opisan u mojoj knjizi 'Obrisi tajne znanosti' i kroz njega se može razumjeti evolucija koja se u okultizmu naziva Saturnom, Suncem i Mjesecom - prethodnim inkarnacijama naše Zemlje.

Dakle, vidite, ne tvrdi se da se okultni razvoj postiže nečim nemogućim ili nečim što ne postoji, već onim što je istinski prisutno u ljudskoj duši.

Prva spomenuta okultna moć proizlazi iz višeg razvoja moći mišljenja, one moći koja se inače primjenjuje samo na misli povezane s vanjskim svijetom.

Druga moć o kojoj smo govorili jednostavno je viši razvoj onoga što svako ljudsko biće izvana primjenjuje u svakodnevnom životu kroz tijelo u govoru, u razvoju organa za riječi.

Treća sila je viši razvoj onoga što je još prisutno u ljudskoj duši, uzrokujući da krv pulsira brže ili sporije, usmjeravajući veću ili manju količinu krvi prema jednom ili drugom organu tijela - više prema središtu kada problijedimo, više prema površini kada pocrvenimo, više ili manje prema mozgu i tako dalje.

Kada osoba razvije ove moći, koje su prisutne u njoj, ali se u običnom životu koriste samo za njezinu vanjsku fizičku egzistenciju, tada počinje okultni razvoj. I ono što se može spoznati kroz okultni razvoj, danas svatko tko je spreman ukloniti prepreke razumijevanju može razumjeti i shvatiti. Ono što se može naučiti kroz okultni razvoj jest okultna znanost, a u našem trenutnom ljudskom ciklusu, okultna znanost mora se uliti u ljudsku dušu kako bi ta ljudska duša mogla spoznati vlastitu prirodu, koja je neovisna o tijelu. Oblici svih tvari koje postoje u vanjskom svijetu, poput zemlje, vode, zraka i tako dalje, nestaju; oblici Akaša supstance opstaju. Naša duša mora se osjećati povezanom s Akaša supstancom kroz svoj unutarnji život, a u budućim vremenima imat će želju sjetiti se onoga što doživljava u sadašnjosti. Mogućnost stjecanja ideja i koncepata koji mogu dovesti do takvog sjećanja proizlazi iz proučavanja okultne znanosti, što je moguće samo ako se znanje stečeno okultnim razvojem širi i prihvaća.

Stoga sam na ovom predavanju pokušao razjasniti koliko je apsolutno nužno širenje okultnog znanja, te sam impulsima koji su temelj evolucije čovječanstva dodao referencu na put okultnog razvoja. Misiju znanosti duha nisam pokušao razjasniti riječima temeljenim na običnim razmatranjima, već ispitivanjem samih činjenica, koje su rezultat okultnog istraživanja. Tko god dopusti tim činjenicama da djeluju na njegovu dušu, shvatit će da je za nekoga tko shvati puni značaj tih činjenica nemoguće poreći potrebu širenja duhovno znanstvenog znanja u današnjem dobu. Ne treba uopće postati fanatičan da bi se prepoznala potreba za odgovarajućom izgradnjom; potrebno je samo razumjeti činjenice koje su temelj okultnog života ljudi.

I možemo reći da je samo neznanje o tim činjenicama ono što još uvijek sprječava čovječanstvo i drži ga podalje od antropozofskog života. Stoga će među duhovnim pokretima našeg vremena, znanost duha, kako se ovdje shvaća, biti najmanje fanatična i ona koja se najviše temelji na objektivnim

razmatranjima. Posebno je potrebno stalno naglašavati da se sve takve teorije, sva takva učenja, moraju u konačnici ujediniti unutar antropozofskog kruga u temeljnom, živom osjećaju.

Postoji objektivni duhovni život, čiji je odraz u svijetu maye život kojim smo okruženi. Okultni razvoj je izlaz iz svijeta maye i ulazak, s najboljim snagama našeg bića, u svijet duhovne stvarnosti. Svaki korak koji napravimo u okultnom znanju u okultnom razvoju, korak je, od privida do stvarnosti. A budući da istinsko razumijevanje ove činjenice ne može dovesti ni do čega drugog osim do impulsa da se ti koraci zapravo poduzmu, sudbina znanosti duha bit će osigurana, jer će sve više duša željeti znati objektivnu istinu o duhu svijeta.

Antropozofska vatra koja se može zapaliti u nama, samo je rezultat univerzalne kozmičke vatre koja struji od početka do kraja.

To je ono što sam htio reći na ovom prvom predavanju o misiji antropozofskog pokreta u duhovnom životu današnjice.

Krist u vrijeme otajstva Golgote i Krist u dvadesetom stoljeću

London, 2. svibnja 1913.

Od svih misterija, misterij na Golgoti je najteži za razumjeti, čak i za one koji su napredovali u okultnom znanju, i od svih istina s kojima se čovječanstvo može povezati, on je najlakše krivo shvaćen. To je povezano s činjenicom da je misterij na Golgoti bio jedinstven događaj u cijeloj evoluciji Zemlje, da je bio snažan impuls u razvoju čovječanstva na Zemlji, onaj koji se nikada prije nije dogodio na isti način i koji se nikada neće ponoviti na isti način. Ljudski um, međutim, uvijek traži standard, usporedbu s kojom se stvari mogu razumjeti. Ali nešto što je neusporedivo ne može se usporediti, a budući da je jedinstveno, teško ga je razumjeti.

Sada, u duhovno znanstvenom pokretu u kojem radimo, nastojali smo okarakterizirati ovaj misterij na Golgoti iz različitih perspektiva. Ali stalno se mogu birati nove perspektive, nove karakteristike stalno izlaze na vidjelo, kako bi se opisao ovaj značajan događaj u evoluciji čovječanstva na Zemlji.

Jedna takva perspektiva, jedan aspekt, bit će predstavljen ovdje danas, a posebno će se pozornost usmjeriti na ono što se, u određenom smislu, može nazvati obnovom misterija Golgote u našem vremenu, u našem trenutnom ljudskom ciklusu.

Ako netko želi temeljito razumjeti misterij Golgote, ne bi ga trebao smatrati nečim potpuno odvojenim od ljudske evolucije, nečim što se može razmatrati samo tijekom njegova trajanja od tri ili trideset tri godine, već bi trebao razmotriti kako se odvijao baš u četvrtom post atlantskom dobu, takozvanom grčko-rimskom kulturnom razdoblju, te bi također trebao uzeti u obzir da se ovaj misterij Golgote pripremao tijekom cijelog razvoja drevnog hebrejskog naroda. Ne samo da je ono što se događalo unutar čovječanstva tijekom četvrtog post atlantskog doba izuzetno važno za razumijevanje misterija Golgote, već i ono što se pripremalo tijekom cijele hebrejske kulture, naime, štovanje Jehove. Prvo, bitno je razumjeti tko je bio entitet koji se objavio u drevnim hebrejskim vremenima pod imenom Jahve ili Jehova.

Sada, moderni čovjek je biće koje, prije svega, razvija svoj intelekt po pitanjima razuma i razumijevanja te stvari voli shvaćati s intelektualnog stajališta.

Međutim, u trenutku kada se prijeđe prag iz svijeta osjetila u nadosjetilna područja, prestaje mogućnost shvaćanja stvarnosti isključivo putem razuma. Ljudski razum može nam dobro poslužiti na Zemlji, ali u trenutku kada se

uđe u nadosjetilne oblasti, on - iako je još uvijek koristan instrument - više nije dovoljan kao sredstvo za postizanje znanja.

Ovaj razum, prije svega, voli praviti razlike, a da bi nešto razumio, potrebna mu je definicija. Oni od vas koji su često pohađali moja predavanja primijetili su gotovo potpuni nedostatak definicija. Stvari stvarnosti ne mogu se shvatiti kroz definicije. Svakako postoje dobre i loše definicije, definicije koje su sveobuhvatne i one koje su manje zadovoljavajuće. Da bi se razumjeli zemaljski poslovi, definicije su potrebne, ali ako se žele razumjeti stvari koje pripadaju stvarnosti, posebno stvari koje pripadaju nadosjetilnoj stvarnosti, onda se ne može definirati. Tu se mora karakterizirati, jer je tada potrebno razmotriti činjenice i to sa svih gledišta.

Definicije su uvijek jednostrane, i, svakoga tko je proučavao logiku stare grčke filozofske škole podsjećam na pokušaj definiranja što je ljudsko biće. Kako bi se dobila ideja o tome što je čovjek, predložena je sljedeća definicija: čovjek je dvonožno stvorenje bez perja. - Sljedećeg dana netko je donio očerupanu kokoš i rekao: ovo je dvonožno stvorenje i nema perja; stoga je to čovjek. - Često se na to podsjetimo kada se zatraže definicije za nešto toliko višestruko i dvosmisleno da definicije nisu dovoljne i može se samo karakterizirati. Ali prije svega, kako bi se razlikovali različiti entiteti u nadosjetilnim svjetovima, ljudi žele definiciju. Pitaju: što je točno takav entitet? - Međutim, što se dublje zalazi u nadosjetilne svjetove, to se entiteti tamo više prožimaju; više nisu jasno definirani, što otežava njihovo razlikovanje.

Iznad svega, ne smije se zanemariti evoluciju kada se razmatra ime Jahve ili Jehova, posebno kada se povezuje s imenom Krist. Čak ćete i u Novom zavjetu naći - a to sam često isticao u mojom knjigama - da se Krist objavio kroz Jehovu, koliko je to mogao učiniti prije misterija Golgote.

Ako netko želi usporediti Jehovu i Krista, dobro je koristiti sunčevo svjetlo i mjesečinu kao sliku. Što je sunčeva svjetlost, a što mjesečina? To je jedno te isto, a opet vrlo različito. Sunčeva svjetlost izvire iz Sunca, ali po mjesečini, sunčevu svjetlost reflektira Mjesec. Na isti način, Krist i Jehova su jedno te isto. Krist je poput sunčeve svjetlosti, Jehova je kao reflektirana svjetlost Krista, utoliko što se Zemlji mogao objaviti pod imenom Jehova prije nego što se dogodio misterij na Golgoti. I opet, kada je u pitanju tako uzvišeno biće kao što je Jehova-Krist, njegovo pravo značenje moramo tražiti u uzvišenim visinama nadosjetilnih svjetova. U stvarnosti, pretenciozno je pristupati takvom biću kao što je Jehova-Krist svakodnevnim konceptima.

Stari Hebreji nastojali su pronaći izlaz iz ove teškoće. Ljudska moć mišljenja je slaba, ali pokušava stvoriti ideju o ovom uzvišenom biću. Pažnja nije bila usmjerena izravno na Jehovu - kojeg se ime samo po sebi ne može izgovoriti - već na biće poznato u našoj zapadnoj literaturi kao Mihael. Naravno, iz ove

tvrdnje može proizaći neki nesporazum, ali to je neizbježno. Netko bi mogao reći da će ovo probuditi predrasude kršćana, drugi bi mogao htjeti ne imati ništa s takvim stvarima. Ali biće koje možemo nazvati Mihael, a koje pripada hijerarhiji arhanđela - koje god mu ime dali - postoji. I postoji mnogo takvih bića koja pripadaju istom rangu. Ali ovo posebno biće, ezoterično poznato kao Mihael, uzvišeno je iznad svojih suputnika kao što je Sunce iznad planeta, iznad Venere, Merkura, Jupitera, Saturna i tako dalje.

On, Mihael, najistaknutije je i najznačajnije biće u hijerarhiji arhanđela. Stari Hebreji Mihaela su nazivali 'Lice Božje'. Kao što se čovjek otkriva kroz svoje geste i izraz lica, tako se i u mitologiji starih, Jehova shvaćao kroz Mihaela. Jehova se posvećeniku otkrivao na takav način da je posvećenik mogao shvatiti nešto što prije nije mogao shvatiti svojim običnim razumijevanjem: da je Mihael lice Jehove. Tako su stari Hebreji govorili o Jehovi-Mihaelu: Jehova, nepristupačan, kojeg se ne može dosegnuti, kao što se ne mogu dosegnuti nečije misli, njihove patnje i brige koje leže iza njihovog vanjskog izraza. Mihael je vanjska manifestacija Jahvea ili Jehove, kao što se prepoznaje manifestacija nečijeg 'Ja' na čelu i licu.

I tako možemo reći da se Jehova objavio preko Mihaela, jednog od arhanđela. Poznavanje onoga kojeg smo opisali kao Jahve nije bilo ograničeno samo na stare Hebreje; bilo je mnogo raširenije. A ako ispitamo posljednjih pet stoljeća prije kršćanske ere, nalazimo da se objava preko Mihaela događala tijekom cijelog ovog razdoblja.

Ovu objavu možemo otkriti u drugom obliku kod Platona, Sokrata, Aristotela, u grčkoj filozofiji, pa čak i u starogrčkim tragedijama tijekom pet stoljeća prije događaja na Golgoti.

Ako se uz pomoć okultnog znanja potrudimo osvijetliti što se zapravo dogodilo, možemo reći da je Krist-Jehova biće, koje je pratilo čovječanstvo kroz cijelu njegovu evoluciju. Međutim, tijekom uzastopnih epoha, Krist-Jehova se uvijek otkriva kroz različita bića istog ranga kao i Mihael. Uvijek bira, takoreći, drugačije lice kojim se obraća čovječanstvu. I ovisno o tome koji je arhanđeo iz hijerarhije odabran za posrednika između Krista-Jehove i čovječanstva, čovječanstvu se otkrivaju vrlo različite ideje i pogledi, impulsi osjećaja, impulsi volje i tako dalje. Cijelo razdoblje oko misterija Golgote možemo opisati kao vrijeme Mihaela, a Mihaela možemo smatrati glasnikom Jehove.

U tom vremenu, koje je prethodilo misteriju na Golgoti, otprilike petsto godina i nastavilo se nekoliko stoljeća nakon toga, vodeća kultura čovječanstva nosila je, takoreći, pečat Mihaela. Svojim kvalitetama i svojom moći usadio je čovječanstvu ono što mu je u to vrijeme trebalo biti dano. A onda su došla druga bića, također iz duhovnih područja, koja su bila inspiratori čovječanstva - druga bića ranga arkanđela.

Kao što je već spomenuto, Mihael je bio najveći, najmoćniji, najznačajniji, tako da je epoha poput Mihaelove uvijek najznačajnija, ili jedna od najznačajnijih, koja se može dogoditi u evoluciji čovječanstva. Jer se epohe raznih arhanđela ponavljaju. I činjenica od najveće važnosti je da svako takvo biće u hijerarhiji arhanđela daje dobu njegov temeljni karakter. Oni su prvenstveno vođe različitih naroda, ali budući da postaju vođe određenih epoha i budući da su bili vođe prošlih doba, oni su, u određenom smislu, postali i vođe cijelog čovječanstva.

Što se tiče Mihaela, dogodila se promjena do našeg trenutnog ciklusa evolucije, jer je sam Mihael prošao kroz razvoj. A to je od velike važnosti jer smo, prema okultnom shvaćanju, u posljednjih nekoliko desetljeća ušli u epohu inspiriranu istim bićem koje je bilo inspirator u dobu u kojem se dogodio misterij na Golgoti. Od kraja 19. stoljeća Mihaela možemo ponovno smatrati vođom. [Ovdje je, ili greška, ili ovo nema nikakve veze s bićima arhanđela koji se izmjenjuju kao vođe svakih 300-350 godina, nap.pr.]

Ako ovo želimo razumjeti, misterij Golgote moramo razmotriti iz drugačije perspektive i zapitati se: što je od najveće važnosti u ovom misteriju? To što je biće koje se zove Krist prošlo kroz misterij Golgote i kroz vrata smrti u to vrijeme - to je od najvećeg značaja! Nikada u cijeloj evoluciji Zemlje nije se moglo govoriti o misteriju Golgote, a da se ne uzme u obzir činjenica da je Krist prošao kroz smrt kao najbitniji aspekt ovog misterija.

Razmotrimo zakone prirode. Mnogo toga se može razumjeti njihovim proučavanjem, a još mnogo više će se naučiti kroz njih u budućoj evoluciji Zemlje, ali morali bismo biti samo sanjari kada ne bismo prepoznali da je razumijevanje samog života ideal koji se može shvatiti samo kroz razvoj, a nikada proučavanjem prirodnih zakona. Svakako, u naše vrijeme postoje sanjari koji vjeruju da će se istinsko razumijevanje principa života na kraju postići znanstvenim znanjem; ali to nikada neće biti slučaj. Tijekom evolucije Zemlje, mnogi će se zakoni otkriti putem osjetila, ali sam princip života nikada se ne može otkriti svijetu na ovaj način; to se može dogoditi samo putem okultnog znanja.

Stoga nam se život ovdje na Zemlji čini kao nešto nedostupno znanosti. I kao što je život nedostupan ljudskom znanju, tako je i smrt nedostupna istinskom znanju, koje se postiže u nadosjetilnim svjetovima. U cijeloj oblasti nadosjetilnih svjetova nema smrti. Umrijeti se može samo na Zemlji, u fizičkom svijetu ili u svjetovima koji su u svojoj evoluciji slični našoj Zemlji, a sva bića koja su hijerarhijski viša od ljudi nemaju znanje o smrti; poznaju samo različita stanja svijesti. Njihova svijest može biti privremeno toliko snižena da nalikuje našem zemaljskom stanju sna, ali se mogu probuditi iz tog sna. U duhovnom svijetu nema smrti, postoji samo transformacija svijesti, a najveći strah koji ljudi imaju, strah od smrti, ne može osjetiti onaj pred kim se nakon smrti uzdigao nadosjetilni svijet. U trenutku kada čovjek

prođe kroz vrata smrti, njegovo stanje je stanje intenzivne osjetljivosti, ali ona može postojati samo u jasnom ili zamračenom stanju svijesti, i bilo bi izuzetno čudno misliti da bi čovjek u nadosjetilnom svijetu mogao biti mrtav.

Stoga, nema smrti za bića koja pripadaju višim hijerarhijama, uz samo jednu iznimku: Krista. Ali da bi nadosjetilno biće poput Krista prošlo kroz smrt, prvo se moralo spustiti na Zemlju. I to je ono što je od neizmjerne važnosti u misteriju Golgote: da je biće koje, u svom vlastitom carstvu, unutar sfere svoje volje, nikada ne bi moglo iskusiti smrt, moralo sići na Zemlju kako bi prošlo iskustvo jedinstveno za čovječanstvo, naime, da iskusi smrt. Kroz to se stvorila ta unutarnja veza, ta duboka unutarnja veza između čovječanstva na Zemlji i Krista, jer je ovo biće prošlo kroz smrt kako bi tu sudbinu podijelilo s ljudima. Ova smrt, kao što sam već naglasio, od najveće je važnosti, posebno za našu trenutnu zemaljsku evoluciju.

O onome što se uistinu dogodilo u to vrijeme za evoluciju naše Zemlje, mnogo je puta raspravljano. Prije svega, biće, jedinstveno svoje vrste, koje je do tada postojalo isključivo u kozmosu, sjedinilo se s evolucijom Zemlje kroz misterij na Golgoti, kroz smrt Krista. U vrijeme misterija na Golgoti ušlo je u evoluciju Zemlje. Prije nije postojalo. Pripadalo je samo kozmosu, ali kroz misterij na Golgoti sišlo je iz kozmosa i utjelovilo se na Zemlji. Od tada živi na Zemlji na takav način, toliko je vezano za Zemlju da živi u dušama ljudi na Zemlji i s njima doživljava život na Zemlji. Stoga je cijelo vrijeme prije misterija na Golgoti bilo samo vrijeme pripreme u evoluciji Zemlje. Misterij na Golgoti dao je Zemlji njezino značenje.

Kada se dogodio misterij na Golgoti, zemaljsko tijelo Isusa iz Nazareta - kako znamo iz raznih izvještaja koje posjedujemo - bilo je predano elementima Zemlje, i od tada je Krist bio povezan s duhovnom sferom Zemlje i živio je u njoj. Kao što smo već rekli, izvanredno je teško opisati misterij na Golgoti, budući da nemamo standard s kojim bismo ga usporedili, ali ipak ćemo pokušati pristupiti iz druge perspektive.

Krist je, kao što znamo, živio u tijelu Isusa iz Nazareta kao ljudsko biće među ljudima na Zemlji tri godine nakon svog krštenja na Jordanu. To možemo nazvati zemaljskim otkrivenjem Krista u fizičkom ljudskom tijelu. Kako se onda Krist objavio od vremena kada je odložio svoje fizičko tijelo u misteriju Golgote?

Naravno, moramo zamisliti biće Krista kao izuzetno uzvišeno biće, ali iako tako uzvišeno, ipak mu je bilo moguće izraziti se u ljudskom tijelu tijekom tri godine nakon krštenja od Ivana u Jordanu. Ali kako se On objavio od tada? Više ne u fizičkom ljudskom tijelu, jer je ono bilo predano fizičkoj Zemlji i sada čini njezin dio. Sada, onima koji su, proučavanjem okultne znanosti, u sebi razvili sposobnost percipiranja tih okolnosti, bit će otkriveno da se to biće može prepoznati u biću koje pripada hijerarhiji anđela. Kao što se

Otkupitelj svijeta objavio u ljudskom tijelu tijekom tri godine nakon krštenja na Jordanu, iako je ovo Krist biće bilo izvanredno veličanstveno, tako se i On od tada izravno objavio kao anđeosko biće, duhovno biće, koje stoji jednu stepenicu više od ljudskih bića. Kao takvog, uvijek su ga mogli pronaći oni koji su bili vidoviti; kao takav, uvijek je bio povezan s evolucijom. Kao što je Krist, kada se utjelovio u tijelu Isusa iz Nazareta, bio više od čovjeka, tako je biće Krista više od anđeoskog. To je samo njegov vanjski oblik. Ali u činjenici da je, kao što smo opisali, moćno, uzvišeno biće sišlo iz duhovnih svjetova i tri godine boravilo u ljudskom tijelu, izražena je i daljnja činjenica, da je to biće i samo napredovalo korak dalje u svom razvoju tijekom tog vremena.

Kada takvo biće izvrši takav čin preuzimajući ljudski ili anđeoski oblik, ono samo napreduje dalje. I time smo naznačili napredak u razvoju Krista-Jehove, da je Krist dosegao stanje u kojem se od sada otkriva, ne kao ljudsko biće, ne samo kroz svoj odraz, kroz svoje reflektirano svijetlo, ne samo kroz ime Jehove, već izravno. I to je velika razlika u svim učenjima i svoj mudrosti koja je ušla u evoluciju Zemlje od misterija na Golgoti: da je dolaskom duha Mihaela na Zemlju, kroz njegovu inspiraciju, čovječanstvo postupno moglo početi shvaćati sve što znači Krist impuls, misterij na Golgoti. Ali u to vrijeme, Mihael je u početku bio glasnik Jehove, odraz Kristova sjaja; on još nije bio glasnik samog Krista.

Mihael je nadahnjivao čovječanstvo nekoliko stoljeća, otprilike petsto godina prije misterija na Golgoti, kako je već naznačeno u drevnim misterijima, od Platona i tako dalje. Međutim, ubrzo nakon što se dogodio misterij na Golgoti i Krist se ujedinio s evolucijom Zemlje, Mihaelov izravni utjecaj je prestao. U vrijeme kada su napisani ti drevni dokumenti koje posjedujemo u obliku Evanđelja - kao što sam opisao u svojoj knjizi 'Kršćanstvo kao mistična činjenica' - sam Mihael više nije mogao nadahnjivati čovječanstvo, ali preko svojih suputnika među arhanđelima, čovječanstvo je bilo toliko nadahnuto da je mnogo duhovne snage nesvjesno apsorbiralo kroz nadahnuće.

Samim piscima nedostajao je jasan okultni uvid, jer je inspiracija Mihaela završila ubrzo nakon događaja misterija na Golgoti. Ostali arhanđeli, Mihaelovi pratitelji, nisu mogli inspirirati čovječanstvo na način koji bi misterij na Golgoti učinio razumljivim. To objašnjava različita tumačenja raznih kršćanskih učenja. Mnoga od tih učenja inspirirali su Mihaelovi pratitelji. Ta učenja nisu inspirirana od samog Mihaela, već stoje u istom odnosu prema njegovim inspiracijama kao što planeti stoje prema moćnom Suncu.

Tek sada, u naše vrijeme, ponovno je prisutan takav utjecaj, izravna inspiracija od Mihaela. Ova izravna inspiracija od Mihaela priprema se od 16. stoljeća. U to vrijeme, arhanđeo najbliži Mihaelu dao je čovječanstvu inspiraciju koja je dovela do savršenstva prirodne znanosti u našem

modernom dobu. Moderna prirodna znanost ne potječe od inspiracije Mihaela, već od jednog od njegovih suputnika, Gabrijela. Ova znanstvena inspiracija teži stvaranju znanosti, svjetonazora, koji pruža razumijevanje samo materijalnog svijeta i povezan je s fizičkim mozgom.

U posljednjih nekoliko desetljeća, Mihael je ponovno zauzeo svoje mjesto inspiratora znanosti, a u sljedećih nekoliko stoljeća, Mihael će svijetu dati nešto što je jednako važno u duhovnom smislu - zapravo, čak i važnije, jer je još duhovnije - neizmjerno važnije od materijalne znanosti koja je napredovala korak po korak od 16. stoljeća. Kao što je njegov arhanđeo pratitelj prije svijetu dao znanost, tako će nam Mihael dati duhovno znanje budućnosti, čijem samom početku sada svjedočimo. Kao što je Mihael poslan kao glasnik Jehove, odraz Krista, petsto godina prije misterija na Golgoti, da obilježi to doba, kao što je tada bio glasnik Jehove, tako je sada, za naše vrijeme, Mihael postao glasnik samog Krista. Kao što su se u drevna hebrejska vremena, koja su bila neposredna priprema za misterij na Golgoti, drevni hebrejski posvećenici mogli obratiti Mihaelu kao vanjskoj objavi Jahve ili Jehove, tako se mi sada možemo obratiti Mihaelu, koji je od glasnika Jehove postao glasnik Krista, kako bismo tijekom sljedećih nekoliko stoljeća od njega primili stalno sve veću i veću duhovnu objavu, koja će nam sve više otkrivati misterij na Golgoti. Ono što se dogodilo prije dvije tisuće godina, ali što je svijetu moglo biti obznanjeno tek putem raznih kršćanskih sekti, a čije se dubine mogu otkriti tek u 20. stoljeću kada duhovno znanje, dar Mihaela, prevlada umjesto znanosti, ono je što bi trebalo ispuniti naša srca neizmjerno dubokim osjećajima prema duhovnom u našem vremenu. Moći ćemo doživjeti da su se u posljednjih nekoliko desetljeća otvorila vrata kroz koja nam razumijevanje može doći.

Mihael nam može dati novo duhovno svjetlo, koje možemo smatrati transformacijom svjetla koje je dano kroz njega u vrijeme misterija na Golgoti, a ljudi našeg vremena mogu se smjestiti u to svijetlo. Ako to možemo osjetiti, možemo shvatiti puni značaj novog doba koje upravo sada izranja iz našeg. Možemo primijetiti svitanje duhovnog otkrivenja koje će ući u živote čovječanstva na Zemlji u sljedećih nekoliko stoljeća. Doista, budući da je čovječanstvo postalo slobodnije nego što je bilo prije, moći ćemo, vlastitom voljom, napredovati na način da primimo ovo otkrivenje.

Sada želimo ukazati na događaj u višim svjetovima koji je doveo do ovog promijenjenog stanja, u ovo vrijeme obnove misterija na Golgoti. Kada se osvrnemo na to vrijeme, prisjećamo se onoga što je možda često prolazilo kroz naše duše, što se dogodilo prilikom krštenja od Ivana na Jordanu, kada se Krist objavio u ljudskom obliku, vidljivom na Zemlji među ljudima. Nadalje, želimo svoje duše ispuniti mišlju kako se Krist tada, u smislu svog vanjskog oblika, ujedinio s hijerarhijom anđela i od tada nevidljivo živi na Zemlji.

Prisjetimo se onoga što je rečeno, naime, da u nevidljivim svjetovima nema smrti. Sam Krist, sišavši u naš svijet, podnio je smrt sličnu ljudskoj. Kada je ponovno postao čisto duhovno biće, još uvijek je zadržao sjećanje na svoju smrt. Ali kao biće anđeoskog ranga, u kojem se nastavio manifestirati prema van, mogao je iskusiti samo smanjenje svijesti.

Kroz ono što je postalo nužno za evoluciju Zemlje od 16. stoljeća - naime, trijumf znanosti, koja se uzdiže sve više - nešto je ušlo u cijelu evoluciju čovječanstva što je značajno i za nevidljive svjetove. S trijumfom znanosti, materijalistički i agnostički osjećaji većeg intenziteta ušli su u čovječanstvo, više nego što je to prije bio slučaj. Materijalističke tendencije postojale su i prije, ali ne s intenzitetom materijalizma koji je postao prevladavajući od 16. stoljeća. Sve više i više, kada su ljudi prolazili kroz vrata smrti u duhovne svjetove, sa sobom su nosili rezultate svojih materijalističkih ideja na Zemlji, tako da se nakon 16. stoljeća prenosilo sve više i više sjemena zemaljskog materijalizma. To sjeme se razvilo na poseban način.

Iako je Krist došao drevnoj hebrejskoj rasi i tamo bio odveden u smrt, anđeosko biće, koje je od tada vanjski oblik Krista, ipak je pretrpjelo gubitak svijesti tijekom 19. stoljeća kao rezultat suprotstavljenih materijalističkih sila koje su se uzdigle u duhovne svjetove, kao posljedica materijalističkih ljudskih duša koje su prošle kroz vrata smrti. A početak nesvijesti u duhovnim svjetovima na upravo opisani način, postat će uskrsnuće Krist svijesti u dušama ljudi na Zemlji između rođenja i smrti u 20. stoljeću. U određenom smislu, stoga se može predvidjeti da će od 20. stoljeća nadalje, ono što je čovječanstvo izgubilo u smislu svijesti, sigurno ponovno uskrsnuti za vidoviti pogled. U početku će samo nekolicina, a zatim sve veći broj bića u 20. stoljeću moći percipirati pojavu eterskog Krista, odnosno Krista u obliku anđela. Zbog čovječanstva, ono što se može nazvati uništenjem svijesti, dogodilo se u svjetovima koji leže neposredno iznad našeg zemaljskog svijeta, a u kojima je Krist bio vidljiv u vremenu između misterija na Golgoti i danas.

Može se reći da se u vrijeme misterija na Golgoti, u malo poznatom kutku Palestine dogodilo nešto što je uistinu bio najveći događaj koji se ikada dogodio u cijelom čovječanstvu, a ipak je privukao malo pažnje ljudi tog vremena. Ako se takvo što moglo dogoditi, možemo li se začuditi kada čujemo što se dogodilo tijekom 19. stoljeća, kada su se oni koji su prošli kroz vrata smrti od 16. stoljeća protivili Kristu?

'Sjeme zemaljskog materijalizma', koje su od 16. stoljeća duše koje su prolazile kroz vrata smrti u sve većem broju unosile u duhovni svijet, i koje je donosilo sve više tame, formiralo je 'crnu sferu materijalizma'. Ova crna sfera apsorbirana je od Krista u njegovo biće u skladu s manihejskim principom kako bi je transformirao. Izazvala je 'duhovno gušenje' u anđeoskom biću u kojem se manifestirala Kristova esencija od misterija na Golgoti. Ova Kristova žrtva u 19. stoljeću usporediva je sa žrtvom na fizičkoj

razini u misteriju na Golgoti i može se opisati kao drugo raspeće Krista na eterskoj razini. Ovo duhovno gušenje, koje je dovelo do prestanka svijesti tog anđeoskog bića, ponavljanje je misterija Golgote u svjetovima neposredno iznad našeg, kako bi se u dušama ljudi na Zemlji moglo dogoditi oživljavanje ranije skrivene Krist svijesti. Ovo oživljavanje postaje vidovita vizija čovječanstva u 20. stoljeću.

Dakle, od 20. stoljeća nadalje, Krist svijest može se ujediniti sa zemaljskom sviješću čovječanstva, jer nestanak Krist svijesti u anđeoskoj sferi u 19. stoljeću označava uskrsnuće izravne Krist svijesti u zemaljskoj sferi. To znači da će se od 20. stoljeća nadalje, Kristov život sve više osjećati u dušama ljudi kao izravno, osobno iskustvo.

Kao što su rijetki ljudi koji su u to vrijeme mogli čitati znakove vremena mogli promišljati misterij Golgote na način da su shvatili kako je to veliko, moćno biće sišlo iz duhovnih svjetova da živi na Zemlji i prođe kroz smrt kako bi se, kroz njegovu smrt, supstance njegovog bića mogle utjeloviti u Zemlji, tako i mi možemo percipirati da se u određenim duhovnim svjetovima neposredno izvan našeg dogodila svojevrsna duhovna smrt, prestanak svijesti, a s njom i ponavljanje misterija Golgote, tako da se u dušama ljudi na Zemlji može dogoditi oživljavanje ranije skrivene Krist svijesti.

Od misterija na Golgoti, mnogi ljudi su mogli objaviti ime Krista, i od ovog 20. stoljeća nadalje, postojat će stalno rastući broj onih koji mogu prenijeti znanje o Kristu koje se daje u znanosti duha. Moći će ga poučavati i naviještati iz vlastitog iskustva. Krist je već dva puta razapet: jednom fizički u fizičkom svijetu na početku našeg doba, a drugi put duhovno u 19. stoljeću, kako je opisano. Moglo bi se reći da je čovječanstvo tada doživjelo uskrsnuće svog tijela; od 20. stoljeća nadalje doživjet će uskrsnuće svoje svijesti.

Ono što sam u samo nekoliko riječi mogao nagovijestiti, postupno će prodrijeti u duše ljudi, a posrednik, glasnik, bit će Mihael, koji je sada Kristov izaslanik. Kao što je prije vodio duše ljudi kako bi mogli razumjeti usmjeravanje njegova života s neba na Zemlju, tako sada priprema čovječanstvo kako bi moglo iskusiti usmjeravanje Krist svijesti iz stanja nesvijesti u stanje svijesti. I kao što tijekom Kristova zemaljskog života veći broj njegovih suvremenika nije bio sposoban vjerovati kakav se snažan događaj dogodio u zemaljskoj evoluciji, tako u naše vrijeme vanjski svijet nastoji povećati moć materijalizma i još će dugo vremena ono o čemu smo danas raspravljali smatrati fantazijom, sanjarenjem, možda čak i ludošću. I tako će smatrati i ovu istinu o Mihaelu, koji u današnjem dobu počinje iznova otkrivati Krista. Ipak, mnogi će ljudi prepoznati ono što sada počinje izlaziti poput zore i što će se izlijevati u ljudske duše poput Sunca tijekom nadolazećih stoljeća, jer se Mihael uvijek može usporediti sa Suncem. I čak i

ako mnogi ljudi ne priznaju ovo novo otkrivenje Mihaela, ono će se i dalje širiti čovječanstvom.

To je ono što se danas može reći o odnosu između misterija na Golgoti, koji se dogodio na početku naše ere, i misterija na Golgoti kako se danas može razumjeti. Prihvatimo te osjećaje, prepoznajući da samo na taj način možemo postati pravi znanstvenici duha. S vremena na vrijeme doći će i druga otkrivenja za koja moramo držati um otvorenim. Ne bismo li trebali osjećati da bi bilo posebno sebično imati te osjećaje isključivo za vlastito zadovoljstvo? Radije osjetimo da je naša iskrena dužnost, kako smo to shvatili kroz duhovno učenje, da se učinimo spremnim instrumentima za takvo otkrivenje. I premda smo samo mala skupina u cijelom čovječanstvu, koja se trudi razumjeti ovu novu istinu misterija na Golgoti, shvatiti ovo novo otkrivenje Mihaela, ipak gradimo novu moć koja nimalo ne ovisi o našem vjerovanju u ovo otkrivenje, već isključivo ovisi o samom ovom otkrivenju, o samoj istini.

Tada ćemo mirno prepoznati da je samo nekolicina nas spremna objasniti svijetu sljedeće, ukoliko je on voljan to čuti: od sada nadalje, postoji novo otkrivenje Krista. Budimo spremni priznati ga, želimo pripadati tom malom krugu koji želi pomoći da ono raste i postane trajno, želimo graditi na unutarnjoj snazi takve objave kako bi se ona mogla proširiti među ostatkom čovječanstva, jer će to znanje postupno postati poznato svima.

To je ono što nazivamo mudrošću, ono što neki nazivaju ludošću. Da bismo ostali čvrsti, danas se samo trebamo sjetiti da je ovo sadašnje vrijeme, vrijeme druge Mihaelove objave, a također i onoga što je jedan od drevnih posvećenika rekao u vrijeme prve objave Mihaela: ono što se ljudima često čini kao ludost, mudrost je pred Bogom.

Pokušajmo danas snagu za sebe crpiti iz takvih osjećaja, iz takvog duhovnog uvida, koji se u mnogim aspektima, vanjskom svijetu mora činiti kao ludost. Imajmo hrabrosti priznati da ono što se čini kao ludost, onima koji se oslanjaju isključivo na osjetila, može biti mudrost i svijetlo za nas, te jasnije razumijevanje nadosjetilnih, duhovnih svjetova prema kojima želimo težiti svom snagom svoje duše i svog uvjerenja.

Mihael impuls i otajstvo Golgote / prvo predavanje

Stuttgart, 18. svibnja 1913.

Tijekom mog posljednjeg posjeta ovdje među vama, uspio sam objasniti neke aspekte života između smrti i ponovnog rođenja, u dva izlaganja. U to vrijeme, odabrana perspektiva bila je razmotriti punu važnost i značaj razumijevanja života između smrti i ponovnog rođenja, jer se sile i bića s kojima se čovjek susreće u tim iskustvima protežu i na naš život između rođenja i smrti.

Danas ću prvo raspravljati o različitim aspektima koji mogu osvijetliti veliku misiju antropozofskog pogleda na svijet unutar cjelokupnog karaktera naše sadašnje kulturne epohe. Doista, kao što sam često naglašavao i detaljno raspravljao, nalazimo se u ključnoj fazi ljudske evolucije na Zemlji i često sam naglašavao da iako površno ispitivanje evolucije čovječanstva na Zemlji svako doba označava kao prijelazno, iz određene perspektive, naše doba se možda ne smatra prijelaznim, ali je svakako značajno za cjelokupni razvoj čovječanstva.

Prva točka koju danas želim predstaviti je ona koju sam često spominjao: da antropozofiju, za koju znamo da se sada mora integrirati u kulturni život zbog potreba razvoja Zemlje, dok njezine nalaze može u potpunosti istražiti samo obučena duša duhovnog istraživača, da to ipak može razumjeti i shvatiti svaka ljudska duša koja je voljna i stvarima pristupa s dovoljnom otvorenošću.

Naravno, netko bi odmah mogao prigovoriti: da, ali samo nekolicina ljudi ima svijest, da im se ono o čemu govori antropozofija čini istinitim. A većina ljudi ono što dolazi iz znanosti duha, iz duhovnog istraživanja, smatra fantazijom, sanjarenjem, ako ne čak - pa, kao što smo čuli jučer - jednom od sedam prokletih sekti.

Koji je temeljni razlog tome? Za razliku od činjenice da danas vrlo velik broj ljudi kaže: da, ne možemo razumjeti antropozofiju; ona nam se jednostavno čini kao fantazija - može li se tvrditi da je ta istina, koju malo tko razumije, ipak prepoznatljiva nepristranom ljudskom umu?

Na jučerašnjem javnom predavanju objasnio sam kako se može postići nadosjetilno znanje, kako se mogu osloboditi određene moći duše od njihovog uplitanja u fizičko tijelo. Spomenuo sam kako se moći mišljenja, govora i volje mogu osloboditi, mogu se emancipirati od fizičkog, tako da mogu djelovati isključivo u području duše, u duhovno-duševnom, i da su upravo to moći koje se razvijaju meditacijom, koncentracijom i kontemplacijom, a koje zatim prodiru u nadosjetilne svjetove. Sve moći koje

omogućuju prodiranje u nadosjetilne svjetove proizlaze iz činjenice da se duša može odvojiti od svega s čime je vezana u fizičkom tijelu. Dakle, u spoznajnim moćima kojima se mogu istraživati nadosjetilni svjetovi, imamo posla s moćima duše oslobođenim tijela.

Sada, u svakodnevnom životu, postoji moć duše koja, na određeni način, već posjeduje ono što se traži u duhovnom istraživanju s drugim moćima duše, a ta moć duše je moć mišljenja kako se ona manifestira u običnom, nepristranom, zdravom razumu. Ta obična moć mišljenja, zapravo, može se, pod određenim uvjetima, predstaviti kao nešto oslobođeno tijela bez daljnjeg razvoja.

Stvar s ovim mišljenjem je sljedeća: ovo mišljenje, koje svaka duša može posjedovati kao silu, ima, u određenom smislu, dva lica; ono je glava Janusa. Ovo mišljenje može biti ovisno o mozgu, donoseći u svijest samo ono što se odražava u mozgu, u živčanom sustavu. U tom slučaju, ovo mišljenje je pasivnije, mišljenje koje se nastoji osloniti na instrument mozga. Ili se ovo mišljenje može jednostavno - bez ikakve meditacije - osloboditi unutarnjim naporom, osvještavanjem svoj istinskog bića, oslobađanjem od ovisnosti o mozgu; tada je to aktivnije mišljenje.

Oba su aspekti zdravog ljudskog mišljenja, kakvo danas može posjedovati svaka duša. Mišljenje je u svakoj duši, ali se može koristiti na dva načina. Prvo, čovjek može ojačati sebe, može oblikovati misli u sebi. Tada je ovo mišljenje, u svojoj aktivnosti, takvo da u potpunosti prihvaća sve, čak i naizgled najsmjelije tvrdnje duhovnog istraživanja, ali ako se ovo mišljenje ne želi ojačati, ne želi dohvatiti sebe u svojoj aktivnosti, tada se mora osloniti na instrument mišljenja, mozak; tada proizvodi samo misli koje su shvaćene instrumentom mozga; tada čovjek ne misli aktivno, tada misli pasivno.

Važnija od gotovo bilo koje druge razlike - ne za neposrednu sadašnjost, već za budućnost - jest podjela na aktivne mislioce i pasivne mislioce. Oni koji u sebi njeguju nešto neovisnog, iznutra slobodnog mišljenja, oni koji su sposobni za aktivno mišljenje, samim impulsom tog mišljenja će biti privučeni prema duhovno znanstvenom istraživanju. Oni koji ne žele aktivno razmišljati, već samo ovisno o mozgu, reći će da je antropozofsko istraživanje puka fantazija jer nemaju pojma što se može shvatiti slobodnim mišljenjem, jer žele biti predani instrumentu mozga. Dakle, može se reći da ne žele misliti u sebi samima, samo u sebi za sebe pustiti mišljenje.

Iz ove perspektive, držanje i stav prema antropozofskom pogledu na svijet danas je u osnovi stvar unutarnje marljivosti, unutarnjeg jačanja ili unutarnjeg samozadovoljstva, unutarnje lijenosti. Mišljenje koje teži biti marljivo, koje traži unutarnju snagu, hvata se za nalaze znanosti duha; mišljenje koje želi koristiti štaku, instrument koji nastoj dovesti misli do svijesti samo kroz refleksiju mozga, samozadovoljno je; pušta da u njemu

samo nastaju misli, morat će odbaciti antropozofsko istraživanje iz čiste lijenosti. I sve filozofije i svi spisi koji izlaze u svijet, naizgled pretpostavljajući znanstveni i intelektualni karakter i tvrdeći da se ne može shvatiti ono što postiže antropozofsko istraživanje, u prvom redu se temelje na nesvjesnom, ali duboko unutarnjem samozadovoljstvu ljudskog mišljenja, koje ne želi postati aktivno već ostati pasivno. Naginjanje antropozofskom svjetonazoru nije samozadovoljstvo.

To je u suštini istina. A kada prisustvujete sastancima koji se ne nazivaju materijalističkima, koji se možda nazivaju monističkima i koji objašnjavaju 'fantazije' znanosti duha, u igri je nešto sasvim drugačije od onoga što se zapravo govori na tim sastancima. U korijenu toga je nemogućnost napredovanja prema aktivnom mišljenju, i nadalje, arogancija - jer sami nisu voljni skupiti snagu za aktivno mišljenje - da udobnost pasivnog mišljenja učine vrhovnim principom ljudskog istraživanja.

U svakodnevnom životu, lijenost u korištenju duševnih sposobnosti često dovodi do nečega što se može prilično često primijetiti. Ako netko želi slušati ovaj ili onaj govor i previše je lijen da prati, postupno zaspi i propušta ono što je zapravo namjeravao naučiti, ili možda uopće nije namjeravao učiti. S neuspjehom u shvaćanju nužnog razvojnog impulsa čovječanstva, suočit ćemo se kod svih onih koji se ne mogu sabrati za aktivno mišljenje u sadašnjosti i neposrednoj budućnosti. Propustit će nešto od najveće važnosti. Jer, čak i ako neki ljudi ne žele ništa znati o tome, iza onoga što se događa u našem osjetilnom svijetu leže nadosjetilne sile, nadosjetilni procesi. Stoga, dok dio čovječanstva želi prespavati ono što se zapravo događa, nadosjetilni procesi će se ipak odvijati. U našem sadašnjem dobu suočeni smo s važnim nadosjetilnim procesima! I svi osjetilni procesi su vanjske manifestacije nadosjetilnih procesa. Ako vidimo kroz veo, da tako kažem, kroz koji se predstavljaju osjetilni procesi razvoja našeg doba, tada dolazimo, iza tog vela, do nadosjetilnih procesa. A da bismo okarakterizirali ove nadosjetilne procese, koji su upravo sada od posebne važnosti, sjetimo se da se sav život u kozmosu temelji na stalnom intenziviranju razvoja.

Ako pratimo put čovjekova razvoja, prvo ga nalazimo, njegovu početnu predispoziciju, u drevnom razdoblju Saturna. Zatim ga nalazimo prožetog novim elementom u drevnom razdoblju Sunca, dalje u drevnom razdoblju Mjeseca, i s četvrtim elementom, 'Ja', u razdoblju Zemlje. I znamo da će u razdoblju Jupitera njegove duševne snage poprimiti takav oblik da se može usporediti s bićima hijerarhije anđela.

Kao što čovječanstvo napreduje i uzdiže se u svom razvoju, tako i druga bića pojedinačnih hijerarhija napreduju od nižih prema višim razinama. Ne samo da hijerarhija ljudi podliježe takvom sve višem razvoju, već i hijerarhije iznad ljudi.

Među tim hijerarhijama, razmotrimo jednu, dvije razine više od ljudi: hijerarhiju arhanđela. Kao što sam rekao jučer, mnogi razumni ljudi danas se ne uvrijede kada se o duhu govori općenito. Međutim, kada se udubljuje u klase, redove i individualno, kao što se to radi s biljkama, životinjama, i u drugim oblastima prirodne znanosti, tada to moderni ljudi prihvaćaju vrlo loše. Ipak, to se mora učiniti ako se želi konkretno baviti duhovnim svijetom.

Ako uzmete ciklus predavanja koji sam održao u Kristianiji o razvoju skupina naroda, vidjet ćete da je razvoj skupina naroda povezan s hijerarhijom arhanđela. Uzastopne epohe podložne su prvobitnim moćima, Arhajima, Duhovima osobnosti.

Sada, ako uzmemo najvažnija bića iz linije arhanđela, imamo imena koja susrećemo i drugdje, imena koja možemo koristiti baš kao i bilo koja druga: Rafael, Gabriel, Mihael i tako dalje.

Možemo takvim bićima davati imena, jer samo ime nije bitno. Imenujemo ih baš kao što imenujemo i druge stvari. Ona igraju određenu ulogu u onome što smatramo činjenicama nadosjetilnog razvoja. Naš osjetilni razvoj, međutim, ovisi o tom nadosjetilnom razvoju.

Doista možemo prilično dobro razlikovati, iz duhovno znanstvene perspektive, pojedinačne entitete unutar hijerarhije arhanđela. Ne apstraktno, jednostavnim dodjeljivanjem imena, već možemo razlikovati na takav način da vidimo glavne kulturne impulse koji su se izvana u osjetilnom svijetu manifestirali na određenom mjestu na Zemlji, naprimjer, u prvim kršćanskim stoljećima, kao da njima upravlja drugačiji entitet od onog koji je upravljao glavnim kulturnim impulsima među vodećim narodima, recimo u 12. i 13. stoljeću, i onog koji upravlja našim kulturnim razvojem danas.

Prvo razmotrimo što je relevantno za naš kulturni razvoj. Ovdje moramo jasno razlikovati karakter doba koje je započelo oko 15. i 16. stoljeća, a koje je prvenstveno karakterizirala pojava novih prirodnih znanosti, koje su prirodne znanosti dovele do razine postignuća koje vidimo u 19. stoljeću, postignuća kojima se ne može dovoljno diviti.

Kada uzmemo u obzir ova stoljeća znanstvenog rada koje je poduzelo cijelo čovječanstvo, moramo reći da su ga vodili određeni narodi koje je iz nadosjetilnog svijeta vodilo vrlo specifično biće iz hijerarhije arhanđela, a to biće je sasvim različito od bića koje sada vodi našu kulturnu epohu u nastajanju iz nadosjetilnog svijeta. Ako želimo dati imena koja su na zapadu postala uobičajena za ta vodeća bića iz hijerarhije arhanđela, možemo reći: od vremena Krista, razna bića vodila su napredak naše kulture. Ne želeći inzistirati na tim imenima, jednostavno želimo navesti imena niza bića iz hijerarhije arhanđela, kao što se navode imena ljudi koji sudjeluju u nečemu

na fizičkoj razini, niza bića iz hijerarhije arhanđela koji su dominirali napredovanjem kulture: Orifiel, Anael, Zachariel, Rafael, Samael, Gabriel, Mihael.

Gabriel je bio vodeći duh u kulturnom razdoblju koje je upravo završilo za duhovni svijet, s posljednjom trećinom 19. stoljeća. Doista, s ovom posljednjom trećinom 19. stoljeća - i to će postajati sve očitije - počinje era u kojoj potpuno drugačiji utjecaji i impulsi iz nadosjetilnog svijeta teku u osjetilni svijet. Dok su u prošlom dobu ljudske duše bile prvenstveno usklađene s onim što osjetila mogu percipirati, a intelekt shvatiti, ljudi budućeg doba, koji ne žele propustiti tekući razvoj, morat će obratiti posebnu pozornost na to kako će sve više nadosjetilne mudrosti i znanja iz nadosjetilnih područja prodirati u zemaljski, osjetilni razvoj.

Da bi se to izvana okarakteriziralo, moglo bi se reći: u prošlom dobu, nadosjetilna bića bila su dovoljno zauzeta pokušavajući spriječiti da inspiracije i intuicije koje su mogle pritjecati iz nadosjetilnih svjetova utječu na fizički život. Hijerarhije su bile zaokupljene osiguravanjem da one ne mogu pritjecati u duše.

Od sada će nadosjetilne sile biti vođene i usmjeravane iz nadosjetilnog svijeta na takav način, da što više inspiracija i intuicija može teći u ljudsku dušu, tako da znanje imaginacije, inspiracije i intuicije može obuzeti ljudsku dušu. Kao što je prošlo doba bilo lišeno svake inspiracije, svake spoznaje duhovnog, tako će istinski živi kulturni impulsi budućeg doba biti ispunjeni bićem inspiracije, intuicije.

Prije pedeset godina bilo bi nemoguće govoriti ljudima ono što se vama, kroz nužni tijek razvoja svijeta, sada može govoriti, jer bi tada bilo nemoguće te stvari primiti izravno iz duhovnih svjetova. Ulaz je tek sada otvoren. I kao što su prošla doba bila najpogodnija za razvoj intelekta, tako će i nadolazeće doba biti najpogodnije za razvoj inspiracija i intuicija.

Dva se doba oštro sukobljavaju: jedno koje je bilo odbojno prema svakoj inspiraciji i jedno u kojem će, iako će se moćne sile boriti protiv svake inspiracije svim raspoloživim sredstvima, postojati mogućnost primanja inspiracije i njenog pretvaranja u dominantnu silu u ljudskim dušama.

A ako dublje zaronimo u stvar, otkrivamo da nadosjetilne sile, koje u prošlom dobu nisu mogle izravno teći u ljudske duše, nisu bile neaktivne. Ono što vanjska fiziologija ne može potvrditi ipak je istina: u doba Gabriela, također se iz nadosjetilnog svijeta djelovalo u osjetilni svijet. Taj se rad provodio na fizičkom tijelu ljudi. Unutar prednjeg mozga tijekom tog vremena razvile su se suptilne strukture, koje je režim Gabriela postupno usađivao u ljudsku rasu, i kao rezultat toga, veliki dio ljudi rađa se s

mozgovima koji posjeduju drugačije, profinjenije strukture u prednjem mozgu, nego što je to bio slučaj s ljudima iz 12. i 13. stoljeća.

To je bio zadatak doba u kojem su ljudi svoje misli usmjeravali na fizičko i osjetilno, ostajući zatvoreni za svijet inspiracija; to je bilo doba u kojem su impulsi nadosjetilnog svijeta tekli u fizičko tijelo i razvijali ovu suptilnu strukturu u mozgu.

I sve više i više, ova će struktura biti prisutna kod onih koji se sada osjećaju sposobnima napredovati prema aktivnom mišljenju i razumijevanju znanosti duha. A onda, u našem dobu, koje je tek započelo, nadosjetilne moći neće se koristiti za stvaranje struktura u mozgu, već će izravno teći u duše, djelujući kroz imaginaciju i inspiraciju, ulijevajući se u ljudske duše. To je vladavina Mihaela.

Dakle, dva bića iz reda arhanđela razlikuju se po tome što je jedno, Gabriel, koje je vodilo čovječanstvo neposredno prije našeg doba, radilo na profinjenom razvoju mozga, i što onaj koji sada počinje raditi, nema zadatak transformirati ljudski organ, već u ljudske duše usaditi razumijevanje znanosti duha. Tako razlikujemo dva bića koja pripadaju hijerarhiji arhanđela.

U ova dva primjera pokušao sam vam, takoreći, predstaviti konkretne kvalitete, karakterne osobine ova dva entiteta. Nećemo se zadovoljiti pukim imenima; jer kao što o osobi ne znamo ništa ako znamo samo da se zove Müller, tako malo znamo i o Gabrielu ako znamo samo njegovo ime. Ali o osobi znamo nešto ako možemo reći da je suosjećajna osoba, da je učinila ovo ili ono. Slično tome, o nadosjetilnom entitetu znamo nešto ako možemo reći da je uzrokovao da sile teku u ljudsko fizičko tijelo, sile koje su dovele do određenih struktura u prednjem mozgu kroz ljudske sile reprodukcije. I ispravno karakteriziramo duh, entitet koji ga slijedi, ako pokažemo njegovu aktivnost u postizanju razumijevanja inspiracijskih, intuitivnih istina. Mihaelov utjecaj nije toliko za duhovnog istraživača, samog posvećenika, već za one koji žele razumjeti duhovno istraživanje, koji žele krenuti putem prema aktivnom mišljenju, kako se sile aktivnog mišljenja sve više akumuliraju u čovječanstvu u sljedećim stoljećima.

Ovaj prijelaz je važan i u drugom pogledu. Kroz ono što se dogodilo, sve se više razvija čovječanstvo koje će biti, kroz svoju organizaciju, sposobno istinski se osvrnuti na prošle inkarnacije, u budućim. Ali čovječanstvo mora prvo doći u tu poziciju.

Ne može se sjećati nečega o čemu se nikada nije razmišljalo. Ako navečer odsutno skinete manžete i odsutno spustite gumbe, sljedeće jutro ih nećete moći pronaći jer niste o tome razmišljali. Ako imate namjeru zapamtiti sliku

okoline gdje ste stavili gumbe, sljedeće jutro ćete otići ravno na mjesto gdje ste ih ostavili.

Kao što se ovo odnosi na običan život s obzirom na pamćenje, tako bi se to trebalo shvatiti i u odnosu na širi horizont prošlih života. Prvo se moramo sjetiti najdubljeg bića duše, onoga što istinski prelazi u biće duše. Ali da bismo to učinili, prvo moramo shvatiti to najdublje biće. To možemo učiniti samo okultnim treningom. Ako se netko nije trudio imati misli o prirodi duše u prethodnoj inkarnaciji, onda se ne može sjetiti, koliko god dobro bio organiziran. Ljudi će biti organizirani za sjećanje, ali će u početku tu organiziranost doživjeti kao bolest, kao nervozu, kao strašno stanje, ako ga ne mogu iskoristiti. Jer će biti organizirani za sjećanje, ali se neće imati čega sjećati. Ako čovjek ima dojmove koje ne može obraditi, ako ima organe u sebi koje ne može koristiti, onda postaje bolestan.

Predviđamo da će u budućim dobima ljudi biti organizirani da se sjećaju prošlih zemaljskih života, ali da će to moći učiniti samo oni koji se imaju čega sjećati - to jest, oni koji su prepoznali ljudsku dušu u njenoj jedinstvenoj prirodi kao člana duhovnog svijeta kroz okultni trening. U svakom životu koji slijedi onaj u kojem je duša prepoznana kao duhovno biće, događa se sjećanje na prošli život.

Dakle, stojimo na ključnoj prekretnici. Razumijevanje znanosti duha u biti ne znači ništa drugo nego imati osjećaj za ovu prekretnicu u našem vremenu.

Sada, nisu sva bića koja pripadaju hijerarhiji arhanđela iste vrste, istog ranga. Kada govorimo o hijerarhiji arhanđela, može se reći da oni nasljeđuju jedan drugoga, kao što sam opisao. Ali najviši po rangu, vrhovno biće, je onaj koji počinje vladati u našem dobu: Mihael. On je jedan od arhanđela, ali je u određenom smislu, najnapredniji. Sada je u tijeku razvoj, a taj razvoj obuhvaća sva bića. Sva bića su u stanju sve većeg razvoja, a mi živimo u dobu kada Mihael, vrhovni arhanđel, prelazi u prirodu Arhaja. On će postupno prijeći u vodeću poziciju, postati vodeće biće, postati duh doba, vodeće biće za cijelo čovječanstvo.

Ovo je značajan, izuzetno važan aspekt našeg doba: da razumijemo, da ono što nije bilo prisutno u svim prethodnim epohama, ono što za cijelo čovječanstvo nije bilo prisutno, sada može biti, treba postati dobro za cijelo čovječanstvo. Ono što se prije događalo samo u pojedinačnim narodima - duhovno produbljivanje - sada može biti nešto za cijelo čovječanstvo.

I kada na ovaj način ukažemo na ono što se događa iza svijeta osjetila, možemo također ukazati na ono što se događa u svijetu osjetila kao vanjski izraz onoga što je upravo opisano: da se, takoreći, iza svijeta osjetila događa uzvišenje arhanđela Mihaela.

Do sada su ljudska bića mogla posjedovati osobnost; u budućnosti će i dalje moći posjedovati osobnost, ali na drugačiji način nego što je to bilo moguće do našeg vremena. Ljudi su, u određenom smislu, oduvijek sudjelovali u nadosjetilnim svjetovima, ili su barem to bili sposobni činiti svojim duševnim životom. Ali nota osobnosti, osobni karakter, koji su ljudi izražavali u ovom osjetilnom svijetu, nije sišao odozgo, već odozdo; došao je od Lucifera. Lucifer je stvorio osobnost. Stoga se prije moglo reći: ljudska bića ne mogu prodrijeti u nadosjetilni svijet svojom osobnošću, u duhovni svijet ne mogu unijeti svoju osobnost; svoju osobnost moraju ugasiti, inače će uprljati duhovni svijet.

U budućnosti će čovjek biti dužan dopustiti da mu se osobnost nadahne odozgo, kako bi mogao primiti ono što bi trebalo teći iz duhovnog svijeta. Osobnost će dobiti svoj karakter kroz ono što je u stanju apsorbirati u smislu duhovnih uvida; osobnost će u budućim vremenima postati nešto sasvim drugačije. U određenom smislu, upravo kroz to što je odstupila od duhovnog, kroz ono što joj je nametnuto fizičkim tijelom, osoba je prije bila osobnost; u budućnosti će morati biti osobnost kroz ono što je u stanju obraditi i apsorbirati iz duhovnog svijeta.

Kroz svoju krv, temperament, i razne stvari koje su dolazile odozdo, ljudi u prošlosti su doista bili osobnosti, a neosobni elementi iz nadosjetilnog zračili su u te osobnosti. Kroz temperament, krv i tako dalje, čovjek će u budućnosti sve manje i manje moći biti osobnost. Ali čovjek će to moći biti sudjelovanjem u nadosjetilnom svijetu. Ono što sadrže nadosjetilni impulsi, utjecat će ravno u nečiji karakter. To će donijeti impuls Mihaela, koji u ljudsku dušu vodi razumijevanje duhovnog života. Ljudi s izraženom osobnošću, imat će tu osobnost u budućnosti jer će ovo ili ono izražavati kroz razumijevanje nadosjetilnih svjetova. Aleksandri, Cezari i Napoleoni pripadaju prošlosti. Svakako, nadosjetilni element se ulijevao u njih, ali oni su imali svoj visoko osobni karakter kroz ono što su primili odozdo. Oni koji su istinske osobnosti, oni koji unose duhovni svijet u fizičku oblast, oni koji u čovječanstvo unose osobnost kroz dušu, bit će osobnosti koje će naslijediti Aleksandre, Cezare i Napoleone. Snaga ljudskih djela u budućnosti, proizaći će iz snage duhovnog utjecaja koji se u njih ulijeva.

Sve to doprinosi značaju prijelaza iz jednog doba u drugo. Ali ono što uistinu karakterizira najznačajniji prijelaz jest prijelaz iz doba Gabriela u doba Mihaela u našoj trenutnoj epohi razvoja.

Svakako možemo steći razumijevanje onoga što se danas govori koristeći zdrav razum, ako smo samo dovoljno nepristrani da pogledamo u svoje vrijeme i vidimo kako su se te dvije mogućnosti sukobljavale do posljednje trećine 19. stoljeća.

Prva mogućnost je izgraditi svjetonazor temeljen na prirodnim znanostima. Danas je to zastarjelo, nešto antikno, više nije u skladu s duhom vremena. Ljudi to još uvijek rade jer održavaju ono što dolazi od starog načina. Pravi karakter vremena leži u stvaranju svjetonazora iz inspiracija duhovnog svijeta i iz njegovog razumijevanja. Moramo to upiti kao osjećaj, kao senzaciju u svoje duše; tada ćemo znati što antropozofski svjetonazor znači za pojedine duše, naučiti osjetiti što evolucija znači za čovječanstvo. Imamo privilegiju biti sudionici nečeg značajnog.

A sada vas podsjećam na nešto što sam utkao u predavanja koja sam ovdje održao prošli put, predavanja o promjeni uloge Bude. Ovo je ujedno i točka gdje će se sljedeća rasprava povezati s današnjom.

U određenom smislu, današnja razmišljanja bih želio zaključiti pitanjem, pitanjem koje se može pojaviti u svakoj duši i koje će nas voditi, od nečeg važnog što smo danas raspravljali, do nečeg još važnijeg.

Ako je Mihael uzvišen, ako je postao vodeći duh zapadne kulture, tko zauzima njegovo mjesto? Položaj mora biti popunjen. Svaka duša to se mora zapitati; stoga je i anđeo morao doživjeti uzvišenje, promaknuće, mora ući u redove arhanđela. Tko je to?

Ovim pitanjem zaključit ću, kako bih prešao na još važnija razmatranja koja će nas zaokupiti prekosutra.

Danas sam vašoj duši želio predstaviti najvažniju karakteristiku ovog prijelaza: činjenicu da one duše koje mogu skupiti snagu mogu pronaći razumijevanje za nadosjetilne istine. Jer to je volja sila svijeta koje stoje iza čovječanstva, onih koji vode njegovu evoluciju. A odraz toga u osjetilnom svijetu je da osobnost poprima potpuno drugačiju nijansu. Dok su u prošlom dobu temperament i krv davali osobnosti boju iznutra, u budućnosti će element duhovnog razumijevanja postati dominantan za osobnost novog doba. To će biti dominantan element.

Važno je to razumjeti; još je važnije to osjetiti. Od ove točke, prekosutra, prijeći ćemo na značajno razmatranje koje može prodrijeti u svaku pojedinu dušu.

Mihael impuls i otajstvo Golgote / drugo predavanje

Stuttgart, 20. svibnja 1913.

Nastojali smo rasvijetliti što čini karakter našeg sadašnjeg doba, koji proizlazi iz zakona kozmosa, i ne bismo smjeli previdjeti takvu karakterizaciju našeg doba. Jer kada govorimo o duhovnim silama, duhovnim impulsima nekog doba, to su sile, ti impulsi, koji djeluju unutar svake duše. I ne možemo razumjeti svoje duše ako se nismo u stanju suočiti s tim silama, tim impulsima našeg doba, koji su, uostalom, u isto vrijeme duhovne sile i impulsi naših vlastitih duša.

Sasvim je istina da - kako god bilo tko od nas opravdavao svoju vjeru u znanost duha - u dušama onih koji iskreno i pošteno pristupaju znanosti duha, možda nesvjesno, živi osjećaj, poriv, koji proizlazi iz istinskih, istinitih duhovnih impulsa našeg vremena.

Prekjučer sam pokušao okarakterizirati da trenutno živimo u onome što se može nazvati doba Mihaela. Razumijevanje duhovnih stvari postat će moguće za sve više duša. Dok je posljednjih nekoliko stoljeća karakteriziralo razumijevanje prvenstveno stvari vanjske prirodne znanosti, fizikalnih, kemijskih i fizioloških zakona, svega što se odnosi na vanjski prostor i vrijeme, dok se u dobu Gabriela u dušama probudilo razumijevanje onoga što je trijumfiralo u prirodnim znanostima i duša je težila znanstvenom razumijevanju svijeta, sada se približavamo dobu u kojem će jednako biti moguće razumjeti duhovno.

Nikada prije u povijesti čovječanstva dva uzastopna doba nisu bila tako radikalno različita kao ono koje je upravo završilo i ono u koje ulazimo. I duše sklone duhovnom bit će više strane nego ikad onima koji se još uvijek drže onoga što su donijela prošla stoljeća. I neće proći dugo prije nego što oni koji vjeruju da stoje na temeljima materijalističkog monizma, budu potpuno u raskoraku s onim dušama koje žude za razumijevanjem nadosjetilnih svjetova. Jer od posljednje trećine prošlog stoljeća, duhovni plimni val iz viših svjetova probio se u naš svijet, i stoga je postalo moguće steći razumijevanje onoga što duhovno vodi evoluciju čovječanstva i svijeta.

Prije gotovo dva tisućljeća, dogodio se događaj poznat svima vama kao misterij na Golgoti, o kojem se ovdje često raspravljalo i propitivalo ga se iz različitih perspektiva - ovaj misterij na Golgoti kao veliko žarište ljudskog razvoja. I postalo je jasno da je, bez obzira na bilo koje denominacijsko stajalište, već isključivo iz perspektive znanosti duha, razumijevanje ovog događaja moguće, tako da se razumijevanje može očekivati od svake suvremene denominacijske struje. Razlozi zašto neki odbijaju prihvatiti Krist događaj kao veliko žarište ljudske evolucije, također su opširno raspravljani.

Ali u svojim dušama trebali bismo razmotriti i stvari, o kakvima se raspravljalo na jučerašnjem javnom predavanju. Moguće je da netko, iz predrasuda, nije htio ništa znati o tome što se dogodilo u maloj zemlji na početku našeg doba; moguće je da se netko nije htio baviti onim što nazivamo misterijem na Golgoti. Pa, pretpostavimo čak da bi bilo potpuno prirodno da duša zamisli tijek povijesti na takav način da izbriše ono što se dogodilo na Golgoti. Pretpostavimo to hipotetski. Kad bi ta duša razmatrala razvoj čovječanstva, sigurno bi pronašla nešto što posebno karakterizira ovo doba. O tome se raspravljalo jučer. U tom dobu prije misterija Golgote, dolazi do prijelaza, od odnosa ljudske duše prema okolini na vanjski način, u njen kasniji odnos prema vlastitoj nutrini, sasvim odvojeno od samog misterija na Golgoti. U trenutku u koji se smješta misterij Golgote, dogodio se ovaj veliki prijelaz čovječanstva, od života u vanjskom okruženju, do vlastite nutrine. I svatko to može osjetiti, čak i ako zanemari misterij Golgote.

Čovječanstvo se u ovom trenutku nalazi na prekretnici. Ne treba ni govoriti o misteriju na Golgoti; mogu se razmotriti i drugi događaji, i oni će pokazati da je čovječanstvo prije živjelo na način prema vani, ali da nakon toga ljudi počinju živjeti na način prema unutra, prožeti impulsom doba, njegovim genijem.

Ali kada se nešto takvo dogodi, događa se na način da je unaprijed pripremljeno. Ne želim upotrijebiti trivijalnu izreku: priroda ili povijest ne čine skok. - Izraz je opravdan samo unutar određenih granica, jer je čak i cvjetanje unutar zelenog lišća pripremljeno - nije li to ipak skok u razvoju? Tako je bilo pripremljeno i ono što se čini kao prekretnica u razvoju čovječanstva u vrijeme misterija na Golgoti. I možemo pronaći, ako proniknemo u ono s čime smo suočeni kao učenjem i vizijom u posljednjim stoljećima hebrejske davnine, ne samo duh pripreme za misterij na Golgoti - naravno hebrejski duh - već takav duh pripreme možemo pronaći i u drugim dijelovima Zemlje.

Duh hebrejske kulture pokazao je potpuno drugačiji karakter od onoga koji je bio prisutan prije. Potpuno drugačiji način gledanja na svijet započeo je u 6. stoljeću prije Krista, prije misterija na Golgoti - potpuno nova epoha u usporedbi s onim što je prije postojalo u hebrejskom duhovnom životu. To se vrlo jasno otkriva pogledu promatrača. I čak ako se ovdje očituje drugačije, jer su drevni hebrejski ljudi odista bili drugačije prirode, to je ipak isti duh, samo što pronalazi drugačiji izraz; to je duh koji je prevladavao u grčkoj filozofiji, pa čak i u grčkoj poeziji, u stoljećima koja su prethodila misteriju na Golgoti. To vidimo posvuda. Treba samo ozbiljno razmotriti duhove poput Platona i Aristotela, čak i Sokrata, da bi se vidjelo da se ova prekretnica pripremala posvuda.

Sada, takvi događaji koji se odvijaju ovdje na Zemlji usmjereni su i vođeni iz nadosjetilnog svijeta. Prije nego što se dogodio ovaj utjecaj na fizički život na

Zemlji, koji nazivamo događajem Golgote, ranije vodstvo evolucije poslalo je glasnika - u to vrijeme glasnika Jahvea - da pripremi ovaj utjecaj. Bio je to isti duh koji je pripremio kulturnu epohu koja je dovela do misterija Golgote, isti duh koji je vođa osvita naše sadašnje kulturne epohe, duh kojeg smo nazvali Mihael. Kao što Mihael daje karakter našem vremenu, tako je dao karakter cijeloj kulturi koja je pripremila misterij Golgote. Samo što je sila koja je poslala ovog Mihaela iz viših svjetova bila, u to vrijeme, Jahve ili Jehova.

U to vrijeme stvari nisu bile onakve kakve su danas, gdje je tako lako čuti prigovor kada govorite o duhovnim stvarima: mnogo govorite o duhu naroda, ili duhu vremena, ili drugim duhovnim stvarima, ali tako malo govorite o Bogu. - Ljudi ne shvaćaju zašto ne govorimo o Bogu: jer nijedan ljudski koncept ne može istinski obuhvatiti ono u čemu živimo, tkamo, i jesmo. Postoje stavovi i o tome, od kojih su neki vrlo zanimljivi. Kad sam nedavno održao javno predavanje u jednom gradu, i kako je postalo običaj, postavljana su pitanja, jedna je osoba postavila vrlo pronicljivo pitanje. Naime, pitao je: ako netko na logičan način spoznaje objekt gledajući ga kao objekt, sposobnošću da se s njim suoči - kada ne možemo imati objektivnu sliku objekta koji imamo u sebi, poput zjenice oka, iz razloga što je ne možemo gledati - kako se to odnosi prema tvrdnji nekih mistika da se čovjek mora distancirati od Boga da bi ga mogao razmatrati kao objekt?

Svakako, neki su mistici tvrdili da se čovjek mora distancirati od Boga kako bi se s njim suočio. Pitanje je bilo pronicljivo, ali na njega se može odgovoriti samo rekavši: možeš se distancirati od Boga koliko god želiš, ali ostaješ u Bogu; ne možeš pobjeći od Boga. - Nešto je vrlo logično ali i vrlo pojednostavljeno.

U vremenima kada su ljudi bili bliži duhovnom, još uvijek je postojao osjećaj poštovanja prema božanskom u kojem živimo, krećemo se i postojimo, a što se ne bi uvijek trebalo imenovati, i stoga su stari Hebreji, kako bi izbjegli izgovaranje imena, koristili izraz: 'Lice Jahve'. Za čovjeka, lice je ono što okreće prema van, kroz što se otkriva. To nije cijeli čovjek. Čovjek prepoznaje njegovu nutrinu po crtama lica, ali ne pretpostavlja da govori o cijelom čovjeku kada se govori o njegovom licu.

Zato je Mihael tada nazvan 'Lice Jahve', bilo je mnogo uobičajenije nazivati ga predstavnikom kroz kojeg se, kao kroz lice okrenuto čovječanstvu, Jahve ili Jehova otkrivao čovječanstvu. Čak i u intimnim krugovima, ljudi su mnogo radije govorili o predstavniku nego o samom Jahvi. Mihael se u to vrijeme smatrao duhovnim vladarom doba, Jahvinim glasnikom, iz hijerarhije iz koje je proizašlo ono što je trebalo doći kao poticaj za pripremu događaja Golgote.

Pa, u međuvremenu, druga bića iz reda arhanđela bila su na čelu duhovne evolucije čovječanstva. A biće koje je vodilo pripreme za misterij na Golgoti isto je biće koje sada šalje valove nadosjetilnog života u osjetilni svijet. Tada je bilo doba Mihaela, i doba Mihaela upravo počinje. Ali postoji ogromna razlika između onog doba Mihaela i doba koje sada započinje.

Danas bi otišli predaleko karakterizirati kakvo je razumijevanje misterija na Golgoti moglo biti u dobu koje prelazi iz doba Mihaela u naše. Bilo je duboko pobožnih duša koje su, iz manje ili više pojačane potrebe za vjerom, stekle svoj odnos prema misteriju na Golgoti i njegovom nositelju; bilo je duboko religioznih naravi od misterija na Golgoti do našeg vremena. Ali misterij na Golgoti je onaj kojeg, iako stoji kao stvarna činjenica na početku modernog doba, ljudska duša ne smije olako pretpostaviti da ga u potpunosti shvaća ili razumije. Dolazit će uvijek nove epohe koje će sve više produbljivati razumijevanje ljudskih duša i koje će sve bolje razumjeti što se dogodilo u misteriju na Golgoti. Sam događaj stoji kao prekretnica u ljudskom razvoju; razumijevanje ovog događaja nastavit će rasti i sazrijevati u duhovnom razvoju Zemlje.

Ne možemo dovoljno duboko shvatiti ovu stvar. Razmotrimo, u pomalo metafizičkoj apstrakciji, što se zapravo tada dogodilo. Karakterizirali smo to iz različitih perspektiva. Odaberimo sada apstraktnije gledište, ono koje će, ako mu dopustimo da utječe na naše duše, moći izazvati dubok osjećaj u našim dušama.

Kada obični pogledi na svijet ili obična znanost proučavaju stvari oko nas - već sam skrenuo pozornost na ovu točku na jučerašnjem predavanju, ali vratimo se na to - kada se proučavaju stvari oko nas, tada kroz obično mišljenje i običnu znanost ljudi uče prepoznati zakone egzistencije u mineralnom, biljnom, životinjskom i ljudskom carstvu. Svi ti zakoni kulminiraju u jednom idealu: razumjeti život. Ali sam život ovdje na Zemlji se ne razumije. Samo okultizam može pružiti znanje o životu. Vanjska znanost nikada ne može shvatiti život. I bio bi vrhunac fantazije vjerovati da bi se ikada mogli shvatiti zakoni života na isti način na koji se mogu shvatiti fizikalni ili kemijski zakoni. To ostaje ideal, ali se ne može postići. Za fizičku razinu, nemoguće je pružiti znanje o životu. To znanje o životu mora ostati rezervirano za nadosjetilnu spoznaju.

Kao što je nemoguća osjetilna spoznaja života, tako je nemoguća i nadosjetilna spoznaja smrti. U duhovnom svijetu postoje stanja strašne izolacije svijesti, postoji privremeno uranjanje kao u snu, ali u višim svjetovima nema smrti. U višim svjetovima smrt nije moguća.

Sva bića koja smo upoznali kao bića viših hijerarhija karakterizira činjenica da ne poznaju smrt, da ne prolaze kroz smrt. Kao što Biblija s pravom navodi da su anđeli prekrili velom svoja lica za misterij rođenja, čovjekova

nastanka, tako i oni i sva druga bića moraju velom prekriti svoja lica od smrti. Jer smrt je događaj koji je moguć samo za osjetilni svijet, ali ne i za nadosjetilni.

Među svim bićima viših svjetova, samo je jedno moralo proći kroz smrt - ili, mogli bismo reći, koje je htjelo - a to je Krist. Da bi se to dogodilo, morao je sići na Zemlju.

Da bi biće viših svjetova postiglo ono što je bilo potrebno za zemljinu evoluciju, Krist je morao sići iz svijeta u kojem nema smrti u svijet u kojem smrt postoji.

Takve ideje, iako za početak apstraktne, moraju se transformirati u osjećaj, senzaciju. Potpuno razumijevanje onoga što sam upravo apstraktno opisao, postat će predmetom evolucije čovječanstva. S određenim poštovanjem, poniznošću i delikatnošću danas pristupamo tajni misterija Golgote.

Što se zapravo dogodilo? Često je opisivano. Krist je sišao iz nadosjetilnih svjetova u svijet, u kojem živi od tada, doduše kao tajna sila koja će se otkriti od našeg stoljeća nadalje. Sišao je iz svijeta u kojem nema smrti, u svijet smrti. I on - ta sila - sjedinio se sa Zemljom. Od jedne kozmičke sile postao je sila Zemlje. Prošao je kroz smrt kako bi se ponovno rodio unutar zemaljske egzistencije, kako bi bio unutar zemaljskog svijeta. I čovječanstvo se trudilo, u ovim ili onim dušama ispunjenim tim impulsom, razumjeti ga kroz stoljeća. Ali što se razvoj više približavao prošlom dobu Gabriela, to se više smanjivalo razumijevanje. I danas, upravo među onima koji bi trebali imati razumijevanje, to je razumijevanje u vrlo lošem stanju, a materijalizam se nameće, ne samo u suvremenoj materijalističkoj znanosti, već često i u teologiji. Ono što se umanjilo jest istinsko razumijevanje Krist impulsa. Materijalizam je zauzeo duše, duboko se ukorijenio u njima. U mnogim aspektima, materijalizam je postao temeljni impuls posljednjeg, prošlog doba. Bezbrojne su duše umrle, prošavši kroz vrata smrti s materijalističkim načinom razmišljanja kao što su to činile duše u prošloj epohi - to se nije moglo dogoditi u ranijim dobima.

Tada su te duše živjele u duhovnom svijetu tijekom vremena između smrti i ponovnog rođenja, tako nesvjesne svijeta u kojem su živjele. Tada su susrele bića. Ugledale su to biće u ovom svijetu. Morale su ga vidjeti jer se to biće sjedinilo sa zemaljskom egzistencijom, čak iako je za sada nevidljivo vladalo u osjetilnoj egzistenciji Zemlje. I napori tih duša, koje su prošle kroz vrata smrti, uspjeli su istjerati Krista iz duhovnog svijeta - ne možemo ništa drugo reći. I Krist je morao doživjeti obnovu misterija na Golgoti, iako ne u istim razmjerima kao prije. Tada je prošao kroz smrt; a sada je to biće izbačeno iz svoje egzistencije u duhovnom svijetu. I kroz to se u Njemu ispunio vječni zakon duhovnog svijeta: ono što nestaje u višem, duhovnom svijetu, ponovno se pojavljuje u nižem svijetu.

Ako je u 20. stoljeću moguće da duše razviju razumijevanje misterija Golgote, to proizlazi iz ovog događaja: da je Krist, protjeran iz duhovnih oblasti zavjerom materijalističkih duša, smješten u osjetilni svijet, u svijet ljudi, kako bi i u ovom osjetilnom svijetu moglo započeti novo razumijevanje Krista. Stoga je Krist također na još intimniji način ujedinjen sa svime što čini sudbinu ljudi na Zemlji. I baš kao što se nekada moglo gledati prema Jahvi ili Jehovi i znati da je on biće koje je poslalo Mihaela naprijed da pripremi ono što će voditi od doba Jahvea do doba Krista - dok je prije Jahve bio taj koji je poslao Mihaela, sada je Krist taj koji nam šalje Mihaela.

To je nova, velika stvar koju u sebi trebamo preobraziti u osjećaj. Kao što smo nekada govorili o Jahvi-Mihaelu, vođi doba, sada možemo govoriti o Krist-Mihaelu. Mihael je doživio uzdizanje na višu razinu, od duha naroda do duha vremena, postavši ne samo glasnik Jahve, već glasnik Krista.

I stoga, kada govorimo o ispravnom razumijevanju Krist impulsa u našem vremenu, govorimo o ispravnom razumijevanju Mihael impulsa.

Apstraktno razumijevanje se uvijek iznova vrti oko imena i vjeruje da ima nešto kada se pita: kakvo je biće Mihael? - i želi znati: izašao je iz ove ili one hijerarhije, on je arhanđel, arhanđeli imaju ove ili one karakteristike. Zatim netko to definira i sada vjeruje da zna što je takvo biće. I mene su često pitali za definicije. To me uvijek podsjeća na raspravu koja se vodila u grčkoj filozofskoj školi o vrijednosti definicije. Raspravljali su o tome kako definirati čovjeka. Na kraju su se složili: čovjek je stvorenje koje hoda na dvije noge i nema perje. - Ne može se poreći da te karakteristike odgovaraju ljudima, baš kao što neke definicije odgovaraju konceptima koji se ležerno slažu zajedno. Ali osoba koja je zatim donijela očerupanog pijetla i pitala je li to čovjek, jer hoda na dvije noge i nema perje, bila je u pravu. Nije dovoljno samo tako govoriti o Mihaelu, jer ako netko želi razumjeti evoluciju čovječanstva, mora razumjeti Mihaela u njegovoj evoluciji, da je on isto biće koje je postavilo ton za pripremu misterija na Golgoti, a sada, u naše vrijeme, postavlja ton za razumijevanje misterija na Golgoti. Tada je, međutim, bio duh naroda, a sada je duh vremena. Tada je bio glasnik Jahve, sada je glasnik Krista. I mi istinski govorimo o Kristu kada govorimo o Mihaelu i njegovoj misiji, znajući da ono što je Mihael tada bio, nositelj misije Jahve, da je sada nositelj misije Krista.

Mogli smo slijediti put Mihaela, duha koji se, takoreći, uzdigao, kako bi čovječanstvu dao novi impuls, uzdigao ili se uzdiže iz reda arhanđela u rang Arhaja.

Mjesto popunjava drugo biće koje će slijediti. Ovdje sam nekoliko puta govorio o evoluciji koju je Buda prošao. Ti dječački prigovori koji se sada iznose protiv nas, u svojoj smjelosti, također dovode u pitanje naše razumijevanje Krist impulsa u svijetu, kao da smo ikada bili jednostrani u

svom objašnjavanju Krist impulsa. Usredotočujemo se na cjelokupnu evoluciju i karakteriziramo ono čemu je evolucija podložna iz različitih impulsa, dajući svakome ono što mu pripada. Koliko je puta naglašavamo da je za nas istina da je Bodhisattva, koji je rođen kao Gautama Buda, doista uzašao do Bude. Pratili smo njegovu evoluciju do točke kada je primio svoju misiju na Marsu. O tome je ovdje već raspravljano.

Dokle god čovječanstvo prebiva na Zemlji, koliko god visok bio njegov status, uvijek se može govoriti o individualnosti koja svaku osobu vodi od inkarnacije do inkarnacije. Individualnim vodstvom ljudskih bića, upravljaju Angeloi, bića anđela. Kada osoba prijeđe iz Bodhisattve u Budu, njen anđeo, takoreći, oslobađa se. Upravo takva bića anđela, nakon što ispune svoju misiju, uzdižu se u oblast arhanđela.

Dakle, u određenom trenutku, istinski shvaćamo uzašašće arhanđela do Arhaja i uzašašće bića anđela do bića arhanđela, kada istinski razumijemo kako sve dublje i dublje gledati u ono što leži iza naše osjetilne evolucije kao nadosjetilna evolucija.

Ono što sam rekao o duhovnoj pozadini svijeta u kojem živimo i u koji se mi želimo smjestiti kao antropozofi, nisam rekao da bi duše mogle samo teoretizirati o tim stvarima, već da bi duše, ono što je izraženo riječima i konceptima, mogle pretvoriti u osjećaje i senzacije. Da, biti antropozof u naše vrijeme znači poznavati prirodu nadosjetilnog svijeta, koji je temelj osjetilnog svijeta evolucije čovječanstva, osjećati se u duhovnom svijetu kao što se fizički čovjek osjeća fizički u atmosferi. Tako se osjećati u duhovnom svijetu! Ali čovjek ne osjeća sebe u duhovnom svijetu ako samo ponavlja: duh i duh i duh je u nama! Ali kao što konkretno moramo procijeniti atmosferu Zemlje prema formiranju oblaka, vlažnosti i drugim pojavama, tako moramo i konkretno karakterizirati, osjetiti i ćutiti duhovni svijet u koji uranjamo svake noći dok spavamo - ono što živi i tka unutar ovog duhovnog svijeta. Ono što se u sadašnjosti događa kroz misiju koju je Krist dao Mihaelu, što je istom duhu predano iz hijerarhije arhanđela, kojeg je impuls Jahve nekoć koristio za pripremu misterija na Golgoti - to se odigrava iza naše fizičke osjetilne evolucije. I upoznati sebe iznutra, osjetiti se u takvim zbivanjima u duhovnom svijetu, baš kao što se fizički osjećamo u atmosferi koju udišemo i izdišemo, to znači, u sadašnjem trenutku imati ispravnu svijest u odnosu na duhovni svijet u konkretnom smislu.

Pokušajte, takve rezultate okultizma pretvoriti u opći osjećaj vaše duše. Ono što sada pokušavam usaditi u vaše duše jest sljedeće: pokušajte steći osjećajno razumijevanje toga, promatrati što to znači, posebno danas u ovom dobu, živjeti svjesno unutar onoga što se duhovno događa oko nas, unutar onoga u što naša duša ide svake večeri kada zaspimo, i iz čega dolazimo svako jutro kada se probudimo. Pokušajte svoju dušu usmjeriti prema gore u ovu konkretnu stvar, koja se često prilično apstraktno naziva 'božanska

providnost'. U karakteru našeg vremena inherentno je da ono što je čovječanstvo u prošlim vremenima moglo samo nejasno osjetiti kao providnost koja teče kroz svijet, sada smo u stanju prepoznati i osjetiti kao pojedinačna bića. Neka to stoji pred vašom dušom kao slika, da je prošlo doba moralo otkriti zakone prirode. Tada su zakoni prirode bili dobri kada su se ispravno koristili u ljudskoj duši za izgradnju vanjskih pogleda na svijet. Ali u ovom vanjskom svijetu maye nema ništa apsolutno dobro ili zlo. Zakoni prirode u našem dobu bi bili loši kada bi se još uvijek koristili za izgradnju pogleda na svijet u vremenu kada duhovni život teče u osjetilni svijet. Ove riječi ne odnose se na ono što su prošla doba učinila, već na ono što želi ostati kakvo je bilo u ranijim vremenima, što se ne želi staviti u službu novog otkrivenja.

Mihael se nije borio sa zmajem u prošlom dobu, jer taj zmaj tada još nije bio zmaj. Postat će zmaj kada se koncepti i ideje, koji su samo znanstveni zakoni, nadograde kako bi oblikovali svjetonazor sljedećeg doba. A ono što se nastoji uzdići, ispravno shvaćeno, na toj slici je zmaj kojeg mora pobijediti Mihael, čije doba počinje u našem vremenu.

To je važna slika: Mihael pobjeđuje zmaja. Primiti duhovni, život koji dotječe, u svijet osjetila: od sada nadalje to je služba Mihaelu. Služimo mu u pobjedi nad zmajem, koji nastoji urasti u ideje koje su donijele materijalizam tijekom prošlog doba, ideje koje se žele proširiti u budućnost. Prevladati to, znači biti u službi Mihaela. To je Mihaelova pobjeda nad zmajem.

To je opet drevna slika koja je imala drugačije značenje u ranijim vremenima, ali za koju sada treba steći značenje za naše doba. Svoj zadatak u slici 'Mihael pobjeđuje zmaja' možemo prepoznati i osjetiti kada osjetimo u čemu bismo trebali sudjelovati kao ljudi novog doba.

Pa, pokušajmo ovu sliku učiniti svojom imaginacijom, pokušajmo razumjeti naše vrijeme spoznajući sebe konkretno usklađenog s duhovnim vodstvom koje je duhovno vodstvo našeg doba, koje može duhovno voditi svaku ljudsku dušu, svaku takvu dušu koja iskreno i pošteno traži razvoj, uspon na sve više razine duhovnog života.

Put Krista kroz stoljeća

Kopenhagen, 14. listopada 1913.

Želio bih večerašnje predavanje održati u aforističkom stilu. Želio bih predstaviti nešto što mi se čini važnim za raspravu s našim prijateljima upravo sada.

Često smo povezivali naša duhovno znanstvena razmatranja s Krist impulsom, impulsom koji prožima evoluciju ljudi od misterija na Golgoti. I upravo večeras želimo povezati naša razmišljanja s Krist impulsom i njegovim značajem za razvoj čovječanstva. Istovremeno, želim naglasiti jednu stvar, da postoji poteškoća, čak i danas, u ispravnom razmatranju ovog Krist impulsa, a to je zato što se Krist impuls može istinski razumjeti samo ako se zanemare različite kršćanske denominacije koje su se razvile do našeg vremena i njihove doktrine o Kristu, te im se posveti što je moguće manje pažnje. Možda ćete reći: da, kako je uopće moguće razmatrati Krist impuls ako se žele potpuno zanemariti doktrine o Kristu? Učimo li o učincima Krist impulsa kroz išta drugo osim vjeroispovijesti kroz stoljeća? - Na to se mora odgovoriti: svi će se složiti da bi bilo problematično čekati da učinci Sunca na pojedinačne ljude na Zemlji postanu očiti prije nego što se proširi univerzalno prihvaćena doktrina o Suncu. Također znanost stalno naglašava da još ne zna što je zapravo elektricitet; ipak, ljudi koriste elektricitet. Dakle, sigurno se može govoriti o učinku Krist impulsa bez vjerovanja da bilo što u razmatranju Krist impulsa ovisi o tome što su ljudi u različitim stoljećima mislili o Kristu. To je, pak, povezano s nečim drugim.

Misterij Golgote, ulazak Krist impulsa u našu zemaljsku sferu, dogodio se u određeno vrijeme, a to vrijeme je barem približno poznato, budući da mi na zapadu prema njemu računamo svoje vrijeme. Kroz misterij Golgote, kao što znamo, Krist impuls je ušao u evoluciju čovječanstva na Zemlji. Kakvo je to bilo vrijeme? Pa, znamo da su u razvoju čovječanstva protekla različita doba. Ako uzmemo u obzir samo post atlantsku epohu, znamo da su prošla drevna indijska, drevna perzijska, egipatsko-kaldejska i grčko-latinska razdoblja - a imamo i naše vlastito, u kojem mi sami još uvijek stojimo. Ova različita doba karakterizira, između ostalog, činjenica da su imala različite vrste ljudskog razumijevanja i mudrosti, i u određenom smislu, u drevnom indijskom razdoblju postojalo je visoko, intenzivno razumijevanje i duboki uvid u određene kozmičke misterije. U ljudskoj prirodi, ono što nazivamo eterskim tijelom, prvenstveno je bilo aktivno. Zatim se, tijekom evolucije, etersko tijelo povuklo, te je u drevnom perzijskom razdoblju prevladavalo tijelo osjećaja, astralno tijelo; u egipatsko-kaldejskom razdoblju duša osjećaja; u grčko-rimskom razdoblju duša um ili duša razuma; u naše vrijeme, duša svijesti; a u budućnosti će doći doba duha samog. Budući da su takvi različiti aspekti

ljudske prirode bili aktivni kod ljudi u različitim epohama, ljudi također donose stalno promjenjiva shvaćanja svijeta. Odnos je bio drugačiji u grčko-rimskom razdoblju, drugačiji u egipatsko-kaldejskom razdoblju, drugačiji u perzijskom razdoblju i tako dalje.

Sada, možemo prepoznati jednu neobičnu činjenicu, ta činjenica, koliko god zapanjujuća bila, iznimno je prosvjetljujuća. Grčko-latinsko razdoblje, razdoblje duše uma ili razuma, možemo računati, od otprilike 8. stoljeća prije Krista, otprilike od vremena osnivanja Rima, pa sve do 14. i 15. stoljeća. Tijekom tog vremena razvija se duša uma ili razuma; tijekom tog vremena do izražaja dolaze one sile u ljudskoj prirodi koje su vezane za glavne duševne sile ljudske prirode. Dakle, imamo nešto više od dva tisućljeća koja posebno razvijaju ovo područje ljudske duše. Od 15. stoljeća nalazimo se u razvoju duše svijesti. U tome još nismo daleko odmakli, jer tek kad prođe naše stoljeće i još jedno stoljeće, proteći će trećina vremena predviđenog za razvoj duše svijesti. Zatim će uslijediti druga doba koja će probuditi potpuno drugačije sposobnosti u duši. Postoji sedam takvih doba za post atlantsko razdoblje.

Zapitajmo se sada: koja je od ovih epoha bila najmanje prikladna za shvaćanje bića Krista? Znatno se razlikovalo razumijevanje ljudske prirode u tim različitim dobima. Koja je, dakle, bila najmanje prikladna za postizanje pravilnog razumijevanja prirode Krista? - To je bilo doba duše uma ili razuma, od 8. stoljeća prije Krista do 15. stoljeća poslije Krista. I upravo se u to doba dogodio misterij na Golgoti! Tako je bio izvanredan način na koji se ovaj aspekt evolucije čovječanstva odvijao.

Da se - hipotetski govoreći - Krist doista pojavio na Zemlji, naprimjer, među svetim Rišima drevne Indije, postojalo bi dalekosežno razumijevanje prirode bića Krista, kao i u drevnoj Perziji, gdje su prevladavala učenja o sunčevu duhu. Tamo bi se, da se Krist u to vrijeme spustio u ljudsko tijelo, prepoznalo da je taj duh koji hoda Zemljom u ljudskom tijelu duh Sunca, koji se spustio na Zemlju. Nešto slično moglo se dogoditi i u vrijeme egipatske hramske mudrosti. Međutim, upravo u razdoblju u kojem je čovječanstvo bilo najudaljenije od razumijevanja prirode Krista, Krist se pojavio među njima.

Zapravo nije lako bilo što dodati ovoj neobičnoj činjenici kako bi se ilustrirala, jer se iz nje može izvući važan zaključak da se, naravno, u doktrinama koje su o Kristu nastale u to vrijeme gotovo ništa ne može pronaći o prirodi i biću Krista, te će se shvatiti da će tek buduća stoljeća imati bolje razumijevanje onoga što Krist jest.

Ljudi našeg vremena, ljudi od 15. stoljeća, mogli bi sada početi biti ponosni na svoju duhovnu moć i vjerovati da su možda bolja vremena za

razumijevanje Krista sada stigla. Takva vremena su doista na određeni način stigla s našom petom post atlantskom erom, a ipak na određeni način nisu.

Kakvo je, dakle, stanje duhovnih moći danas, odnosno od 15. stoljeća? Općenito govoreći, duhovne moći nipošto se nisu povećale u usporedbi s prethodnim razdobljima. U određenom smislu, čovječanstvo je još dublje uronjeno u materiju s njezinom duhovnom dimenzijom, a to je bilo nužno kako bi se postigla duša svijesti. Dakle, vidimo kako je znanost duha, koja je bila sačuvana u sjećanju prije 15. i 16. stoljeća, nestala, a materijalizam stalno rastao. Znanost duha, koju nalazimo kako na određeni način cvjeta među pojedinim duhovima Srednjeg vijeka, dosežući određenu visinu, kao da izlazi iz elementarnog, kroz pojedine mistike, vidimo kako opada. Nasuprot tome, od 11. i 12. stoljeća nadalje, vidimo da se nešto drugo oblikuje. Jedan simptom toga je početak pokušaja dokazivanja postojanja Boga. Sada bi čovjek morao imati uistinu neobične koncepcije svijeta ako odmah nije shvatio što to znači. Što je to točno što pokušavamo dokazati? Obično je to ono što ne znamo, ono što ne razumijemo! Da je netko nešto ukrao, dokazuje se kada se nije vidjelo da je počinio krađu. Unutarnje iskustvo Boga bilo je izgubljeno, više se nije znalo kojim duhovnim putem tražiti Boga, pa se počelo dokazivati Božje postojanje. To je nepobitan dokaz da se znanje o Bogu počelo gubiti. Peto doba mora biti materijalističko doba, jer samo kroz činjenicu da je čovjek od tada bio prisiljen gledati prirodu onakvu kakva se predstavlja osjetilima i razumu, i samo kako bi osjetila to prevladala, i da 'Ja' u svoj svojoj moći, može doći do svijesti.

Ako želimo razumjeti što zapravo mislim, vratimo se još jednom u staro perzijsko razdoblje. To je bilo još očitije u starom indijskom razdoblju, a na određeni način je još uvijek bilo prisutno i u egipatskom razdoblju. Osobi perzijske kulture činilo bi se vrlo čudnim promatrati planetarna kretanja i iz njih izvoditi sustav svijeta, kao što je to učinio Kopernik. A sada moram reći nešto vrlo paradoksalno. Osoba staroperzijske kulture vjerojatno bi se zapanjila da je netko pokušao podučavati astronomiju na moderan način. Rekla bi: zar bi trebao biti toliko glup da mi netko treba pokazati kako ići? Kad Sunce putuje kroz svemir, i moja duša tamo putuje. Sigurno moram biti svjestan toga. - Znali su to baš kao što osoba danas zna kojim se putem kreće kada se njezino tijelo kreće. Iz ovog drevnog shvaćanja, stari Perzijanci crtali su spiralu koja doista odgovara putu Sunca kroz nebesa. Ovaj put otkriven je unutarnjom percepcijom. Ljudska duša osjećala se povezana s dušom Zemlje, i, koristeći kaducej - Merkurov, štap ucrtavala je Zemljin put. To da je čovjek izbačen iz svog duhovnog okruženja na takav način da je morao nagađati i izračunavati put Zemlje kao put planeta, pojavilo se tek kasnije.

S druge strane, da su ljudi ostali u svom stanju u odnosu na vanjski svijet, nikada se ne bi moglo postići punu samosvijest. To bi se nastavilo i kroz

grčko-rimsko kulturno razdoblje, s razumom i umom ovisnima o sebi, takoreći, koji bi se kovitlali u sebi, gdje bi nastalo stanje u kojem duša više ne poznaje svoj neposredni odnos sa svijetom, već napreduje samo u sebi. Ljudska duša morala je to nadići i ući u doba duše svijesti. Tu ljudi moraju naučiti, u svojem 'Ja', i samo u svojem 'Ja' živjeti. Treba sve vanjsko predstavljati kao odvojeno od svojeg 'Ja', i sve treba razumjeti isključivo logikom. Tako su ljudi izbačeni iz duhovnog sadržaja svijeta.

U grčko-rimskom dobu, duša je još uvijek u sebi posjedovala neposredni, aktivni princip razuma, i iako taj princip više nije izravno doživljavao događaje u vanjskom svijetu, ipak je u sebi imao Boga. U novom dobu, ljudi su izgubili Boga čak i u sebi. Aristotel nikad ne bi razmatrao dokazivanje Božjeg postojanja, jer je duša razuma ili uma još uvijek doživljavala Boga u sebi. Nije mogla dokazati Krista, ali je i dalje u sebi držala Boga. Zatim, od 15. i 16. stoljeća nadalje, čak je i to izgubljeno. Kada i to završi, ljudi će do ideje o Bogu moći doći izravno vlastitim naporima.

Dakle, od 15. stoljeća nadalje, već četiri stotine godina imamo ljudski razum prepušten samom sebi, kojem je nemoguće prodrijeti u ideju o Bogu. Nešto vrlo neobično dogodilo se tijekom tog vremena i bilo nam je jako zamjerano što smo to primijetili. U zoru ovog razdoblja, u 18. stoljeću, živio je filozof Immanuel Kant. Kantu se nije dogodilo ništa manje nego to da je pomiješao neobičnu prirodu ljudske duše od 15. stoljeća s prirodom ljudske duše općenito. I iz toga je došao do čudnog zaključka da ljudi ne mogu sami doći do spoznaje o Bogu - dok je sve što je trebalo reći bilo da je to nemoguće tek od početka 15. stoljeća. Ali budući da ga je Lucifer posebno držao u svom stisku i učinio ga arogantnim, vjerovao je da to vrijedi za cijelu ljudsku rasu.

Sada bi se moglo tvrditi da izgledi za prepoznavanje bića Krista tada moraju biti još gori nego u prethodnim stoljećima. Međutim, to nije slučaj. Čovječanstvo posjeduje i druge spoznajne sposobnosti osim onih iz četvrte post atlantske kulturne epohe, i izvan onih koje su sada isključivo potrebne za potpuno razumijevanje 'Ja'. Te druge spoznajne moći leže više u dubini ljudske duše, prvo ih treba iznijeti na površinu. Ali moderni ljudi to čine samo kada su na to prisiljeni. Sve dok je ljudska priroda još imala površinsku mogućnost postizanja znanja o Bogu, ljudi još nisu težili prodrijeti do njihovih dubljih snaga. Međutim, sada, u našem dobu, budući da ljudi ne mogu pristupiti Bogu, prisiljeni su reakcijom kopati dublje u sebi i izvlačiti dublje moći od onih koje leže na površini ljudske prirode. To je povezano s činjenicom da se približavamo vremenu u kojem će se početi učvršćivati razumijevanje bića Krista, izgrađeno na dubljim silama ljudske prirode.

Prije nekoliko dana u Kristianiji imao sam privilegiju govoriti o Petom evanđelju. Ovo evanđelje sadrži otkrivenja o biću Krista koja se ne nalaze u drugim evanđeljima. Kroz Peto evanđelje, čovjek saznaje nešto drugačije o

biću Krista od onoga što je napisano u ostala četiri evanđelja. Ono nas vodi još dublje u prirodu bića Krista. Govoreći o takvim novim stvarima o prirodi bića Krista, ne može biti govora o neskromnosti, jer se takve stvari daju samo kada vrijeme to zahtijeva. Ali čak i ono što je rečeno o biću Krista ovdje u Kopenhagenu, naprimjer, što je dostupno u tiskanom obliku u djelu 'Duhovno vodstvo svijeta i čovječanstva' i u raznim ciklusima, već u određenom smislu pripada ovom Petom evanđelju. Takve se stvari govore upravo kada vrijeme prisiljava čovječanstvo da ih nauči. Ako uzmete samo ovu jednu stvar, o kojoj se raspravlja u 'Duhovnom vodstvu svijeta i čovječanstva', o dvoje Isus djece, sigurno ćete priznati da sve ono što je razumijevanje u našem sadašnjem vremenu - odnosno sile ljudske duše koje leže na površini - ne samo da ne razumije te stvari, već bijesni protiv njih kada se izgovore.

Stoga se suočavamo s novom vrstom razumijevanja Krista, onom koja neće biti intelektualna. Bit će shvatljiva, ali će se otkriti kroz dublje sile duše. Ako netko traži uvid u budućnost čovječanstva u nadolazećim stoljećima, uključujući sljedeće inkarnacije sada živućih ljudi, kroz prizmu duhovnog istraživanja, mora se reći da duševne sile koje leže na površini doista nestaju. Čovječanstvo će se osjećati sve ovisnijim o otkrivenjima tih dubljih sila duše.

Grčko-rimsko doba s pravom se hvali zbog činjenice da su oni koji su živjeli tijekom njega posjedovali određenu unutarnju koherentnost njihova bića. To u biti više nije slučaj za zdrave duše danas, a u budućnosti će biti još manje. Kad bi se čovječanstvo podučavalo samo onome što se može istražiti površnim znanjem, tada bi ljudi sve više imali pustoš u dušama, pustoš na neobičan način.

Danas još nismo dosegli točku u kojoj se vjerske tradicije više ne podučavaju u školama, ali koliko ih već zahtijeva da se uči samo ono što pruža prirodna znanost? Zahtjevi tih ljudi postat će toliko snažni da će se čovječanstvo u vrlo kratkom vremenu izrazito otuđiti. Danas ljudi još uvijek uče pisati. U ne tako dalekoj budućnosti ljudi će se samo sjećati da su ljudi pisali u ranijim stoljećima. Postojat će neka vrsta mehaničke stenografije, koja će se čak i tipkati. Mehanizacija života! Nagovijestit ću je samo ovim jednim simptomom: zamislite vrhunac kulture u kojoj se otkriva povijesna istina da su nekoć postojali ljudi koji su imali rukopis, baš kao što iskapamo ono što se nalazi u egipatskim hramovima. Rukopisi će se iskopavati kao što iskopavamo spomenike Egipćana. Ali će se dogoditi i reakcija duhovnog života protiv mehanizacije. I baš kao što je istina da će naš rukopis za budućnost biti ono što su za nas egipatski hijeroglifi - nešto čemu se treba diviti - jednako je istina da će uz to ljudske duše ponovno žudjeti za izravnim objavama duha. Vanjski život će se eksternalizirati, ali unutarnji život će tražiti svoje.

Ljudi sada možda ismijavaju ono što mi danas imamo kao znanost duha, ali materijalisti će se morati povući pred ljudskom čežnjom za duhovnim svijetom. I tako će u onim epohama, koje imaju otvoren smisao za duhovnost, ljudi početi prepoznavati Krista, iako tada kroz reakciju protiv vanjskog života.

Da bismo ovo dublje razumjeli, razmotrimo stvar iz druge perspektive. Možda će vaše duše rezonirati kada pokušam predstaviti sljedeće. Možemo pogledati sliku žena koje su - prema Evanđelju - otišle tražiti Kristovo tijelo, pronašle otvoreni grob, nisu pronašle tijelo, ali su pronašle anđela koji je rekao: onaj kojeg tražite više nije ovdje, uskrsnuo je! - On živi u duhu. Jer onaj kojeg su tražili u fizičkom svijetu kasnije se ukazao apostolima i neko ih vrijeme poučavao, kao iznimne pojedince koji su postigli prijemčivost i razumijevanje za njega. Tako se Krist pojavio u duhovnom obliku. I putovao je u duhu kroz Grčku, Rim, pa sve do germanskih plemena, od istoka do zapada i odatle na sjever. Nećemo tražiti razumijevanje - idejno, konceptualno ili znanstveno razumijevanje - Kristova bića među velikim rimskim filozofima, koji su o Kristu istinski govorili kao o nečemu što nisu razumjeli. Niti ćemo pronaći razumijevanje Krista među nekako nemuštim germanskim narodima, koje, iako osvaja duše, istinski nisu razumjeli, jer Krist prebiva samo u srcima.

A kada prijeđemo u 11., 12. i 13. stoljeće, više nisu samo žene te koje idu na grob tražeći tijelo Kristovo i ne nalaze ga - tijelo koje se fizički može dohvatiti - već čitave gomile europskih naroda putuju na grob Krista. Ulazimo u vrijeme križarskih ratova, koji putuju od zapada prema istoku do groba, kamo su nekoć išle žene. I što čuju te gomile dok hrle na grob: ono što tražite nije ovdje! - Uistinu, ono što su tražili izviralo je iz njihovih osjećaja, iz onoga što je živjelo u njihovim dušama, ali to su tako malo razumjeli da su putovali na istok u potrazi za fizičkim grobom i tek nakon mnogo razočaranja, nakon mnogo patnje, naučili su: onaj kojeg tražite nije ovdje! - Što su onda tražili?

S jedne strane vidimo privlačenje prema istoku, a s druge strane vidimo kako se europski misticizam priprema u Tauleru, Meister Eckhartu, a kasnije dostiže svoj vrhunac u Jakobu Böhme. Tu je bio onaj kojeg su tražili na istoku, a nisu ga pronašli! Tu je otišao. Ali je živio na jedinstven način. Ako uzmemo u obzir ovaj srednjovjekovni misticizam, koja je bila njegova najznačajnija karakteristika?

Te figure - Eckhart, Tauler i ostali - ne tvrde da razumiju Boga, Krista, ali žele, kako kažu, voditi vrlo 'tih' život kako bi u svojim dušama doživjeli Krista. I što su više doživljavali Krista u sebi, to su više znali da žele biti prožeti božanskim, Kristom u smislu svog vremena. Križari su dobili samo odgovor: onaj kojeg tražite nije ovdje! - Ono što su tražili ponovno se rodilo u obliku europskog misticizma.

Ponovno živimo u karakterističnom dobu. Ne samo europski narodi, već i narodi Amerike uključeni su u ono što doživljavamo. Čudan spektakl kojem svjedočimo može se uistinu manifestirati u tisućama i tisućama simptoma. Dopustite mi da okarakteriziran samo jedan od njih - iz Berlina. Poznati teolog tog vremena izrekao je sljedeću 'briljantnu' rečenicu 1. veljače 1910: Dame i gospodo, molim vas, donesite mi jednu rečenicu koja se pripisuje Kristu Isusu, a za koju ne mogu dokazati da nije već živjela u predkršćanskom duhovnom životu. - Upravo tako stoje stvari i danas. Ljudi dokazuju da je ono što je sadržano u našem kršćanstvu već bilo tamo prije, čak i cijeli Očenaš. Ovaj teolog tako izražava nešto što je u potpunosti u skladu s našim vremenom, a slične stvari ćemo čuti sve više i više. Kakav dojam čovjek može imati kad čuje takvog gospodina kako tvrdi da su sve Kristove izreke već prije bile tamo? Jednom sam čuo vrlo načitanu osobu kako drži govor, a u blizini je stajalo dijete. Dijete je upitano: što si čuo? Reklo je: ne daje mi ništa novo, već sam znao sve riječi! - Slično tome, teolog čuje sve rečenice i ne čuje apsolutno ništa novo što odjekuje kroz njih.

Ovakve stvari bi trebale biti same po sebi razumljive, no danas se susreću s otporom. Jer u naše vrijeme malo se misli da učena osoba još uvijek može naučiti nešto novo, radije, prevladava stav da svatko može sam prosuditi sve. S takvim stavom upravo smo svjedočili neobičnom spektaklu. Kada se materijalizam pojavio u posljednjim stoljećima, ljudi nisu voljeli govoriti o Isusu kao o Kristu, te je tako nastala teologija koja je postupno izbacila sve božansko iz Isusa i govorila samo o čovjeku, iako vrlo uzvišenom čovjeku. To je posebno daleko otišlo u 19. stoljeću, a zatim je pronašlo groteskni izraz u poznatom djelu Ernesta Renana 'Isusov život', objavljenom 1863. Rekao je divne stvari o Isusu prekrasnim jezikom. Ali čak se i Lazarovo čudo opisuje kao da Isus zapravo nije uskrisio umrlog, već kao da je pustio svojim sljedbenicima da izvještavaju i šire priču kao takvu. Stoga je to podvaljeno njegovim sljedbenicima, svojevrsni hokus-pokus ili obmana, tako da se nešto poput novele uvlači u ono što je uistinu lijepo djelo. Teško je pronaći razlog zašto Renan koristi jezik takvog poštovanja, jer osoba koju opisuje, nije se mogla štovati na neki poseban način. Ali pola stoljeća to se prihvaćalo nepromišljeno. Ovo je samo jedan primjer iz književnosti koji Krista Isusa želi vidjeti kao pukog čovjeka.

No sada je shvaćeno nešto neobično, da bi mnogo toga što se izvještava o ovom Kristu Isusu bilo nemoguće da je Krist Isus bio samo ljudsko biće, posebno tvrdnja da se Isus smatrao Kristom, odnosno nečim više od samo ljudskog bića. Otkriveno je mnogo toga što jednostavno nije istina. Zatim su u novije vrijeme došli do toga da ljudsko biće zamijene Bogom, ali samo zamišljenim Bogom. Krist Isus se pojavljuje samo kao sjena, utvara, fetiš, ali duhovni fetiš. Čudan prizor! Stoljećima su ljudi zasjenjivali Boga u Kristu Isusu i pretvarali ga u ljudsko biće, a sada svjedočimo kako je ponovno nemoguće da Boga učinimo čovjekom. To će se nastaviti unedogled i to jasno

pokazuje da je razumijevanje izvan dosega onih sila koje djeluju na površini. Drugim riječima, ljudi u 20. stoljeću su pokušali svojevrsni križarski rat za povijesnog Krista Isusa. I još jednom, odgovor će biti: ovdje nećete naći onog kojeg tražite. - Jer oni koji na ovaj način traže povijesnog čovjeka Isusa, neće ga pronaći ništa više od žena na grobu ili križara koji su putovali do groba. Ali kao što križari nisu mogli pronaći Krista jer ga nisu tražili u sebi, tako ni današnji križari ne mogu pronaći Krista Isusa jer ga ne traže silama koje prebivaju u ljudskoj duši, jer se ne okreću onim duhovnim silama koje jedine mogu pronaći Krista.

Unutar duhovne struje događa se produbljivanje duhovno-duševnih moći. I dok će sve više površinskih duhovnih sila nijekati Krista, izranjat će dublje duhovne sile koje će sve više tražiti Krista. Broj ljudi koji traže Krista, koji će oživjeti etersku sferu, povećat će se, oni koji su prijemčivi pronaći će ga. Zato govorimo o Kristovoj eterskoj egzistenciji u 20. stoljeću. Tada ćemo iz vlastitog iskustva znati da je misterijem na Golgoti biće zvano Krist doista ušlo u zemaljsku sferu i sve više ljudi znat će tko je Krist, dok ga promatraju.

Poznavanje znanosti duha probudit će duše do te mjere da će probuditi ljudsku viziju Krista. Otvara se divna perspektiva za vidoviti i proročki pogled! Vanjske, površinske sile duše postat će sve neadekvatnije, a ljudi će se postupno rađati na takav način da će s tim površinskim silama relativno brzo završiti u svom duševnom životu. Ali uskoro dolazi doba koje će na izvanredan način podsjetiti na događaj Krista.

U njegovoj tridesetoj godini u Isusa iz Nazareta ušao je Krist. Novi duhovni život započeo je u tijelu Isusa iz Nazareta, jer je Krist ušao u njega zauzimajući mjesto 'Ja' Zaratustre koji ga je napustio. To je bilo na početku naše ere. Sada se približava vrijeme u kojem će sve više ljudi, od tridesete godine nadalje, doživjeti Krista, ne u njegovoj punini, već spoznaju Krista, kao kroz prosvjetljenje. U njihovoj tridesetoj godini, za te će ljude započeti novi sveobuhvatni duhovni život kroz njihovu viziju Krista u njegovom eterskom biću.

U duhovno znanstvenom smislu, čovjek razumije naše vrijeme kada stekne razumijevanje ove perspektive. Kada se duše koje sada žive, reinkarniraju - mnoge od njih će se ponovno roditi ranije od normalnog, prosječnog pravila - za neke će se to dogoditi još ranije, to da će od određene dobi nadalje, ljudi osjetiti da ulaze u stanje iskustva koje su prije mogli spoznati samo kroz poduku. Moći će reći: u moj život sada ulazi vizija i znam tko je Krist, stekao sam razumijevanje kroz viziju. - Tada se više neće tražiti dokaz Kristovog postojanja, jer će broj onih koji mogu izvijestiti da su pronašli Krista kao duhovno biće koje hoda Zemljom, stalno rasti. Više se neće tražiti samo povijesnog Krista.

To su dvije strane buduće vizije: s jedne strane, bit će sve veća pustoš zbog površnih duhovnih sila, s druge strane, bit će reakcija protiv te pustoši, pobuđivanje sila duše koje leže duboko. Da bi to bilo poznato, širimo antropozofiju.

Ljudi ne smiju dopustiti da im dojmovi koje primaju, koji su uglavnom suptilni, prolaze bezbrižno, jer žestoki dojmovi su rijetki. Širenjem istinske antropozofije, ljudske duše će postati takve da neće dopustiti da prosvjetljenje kada dođe prođe bezbrižno, jer inače bi to morali postići tijekom nekoliko inkarnacija. Ali oni koji djeluju kroz površinske sile duše, osudit će upravo one koji su primili prosvjetljenje, kao budale, kao luđake. Strašan početak prema tome je već napravljen. Psihijatri su se već bacili na proučavanje Krista Isusa. Evanđelja se proučavaju zbog simptoma ludila. Ne treba ignorirati takve pojave, već treba shvatiti da je s druge strane prijeko potrebna kultivacija; ta druga strana, koja predstavlja razumijevanje Krista koji je ušao u čovječanstvo u vrijeme kada se najmanje mogao razumjeti i koja nastavlja raditi na pripremi razumijevanja koje će doći u budućim vremenima.

Ljudska bića koja gledaju u budućnost ne bi smjela generalizirati ono što budućnost nosi, apstraktnim, općenitim frazama. Budućnost se otkriva s dvije strane: strane pustoši, apsorbiranja u materijalizam, ali i strane rođenja novog duhovnog svijeta, ne samo u mislima, ili, recimo, u pogledima, već u samom postojanju. Jer Krist će stajati na strani ljudi i postati njihov savjetnik. To se ne misli kao puka slika, već u stvarnosti, ljudi će dobiti savjet koji im je potreban od živog Krista, koji će biti njihov savjetnik i prijatelj, koji će se obraćati ljudskim dušama kao da je osoba koja hoda uz nas. Ako je čovječanstvo tada trebalo proročko naviještanje, kada se Krist trebao fizički pojaviti u ljudskom tijelu, sada mu je potrebno još više, budući da će se ljudima očitovati eterski. Stoga, ono što je rečeno smatrajte pripremom za ono što će doći i mora doći.

Nemojte imali iluzija o budućnosti. Ali iluzija o budućnosti nemamo kada uzmemo u obzir kako ona izgleda u vanjskom, materijalnom životu, kada uzmemo u obzir da će se u budućnosti o rukopisu govoriti na isti način na koji govorimo o egipatskim hijeroglifima. Posljednji tragovi duhovne kulture još uvijek postoje, fiziognomija duše još uvijek se pojavljuje u pismu, ali uskoro će trag duše nestati iz vanjske kulture kao što je za nas nestala egipatska kultura. O mnogim stvarima, koje su za nas još uvijek duševne, govorit će se kao o nečemu davno prošlom. Ali isti glas koji će proglasiti da je nekoć postojalo nešto poput ljudskog rukopisa, proglasit će iz duhovnog, da Krist, živ u duhu, ponovno hoda među ljudima. Ljudi će morati zamijeniti duh pukog mišljenja, za duh neposredne vizije, neposrednog osjećaja i zajedničkog iskustva Krista, koji duhovno živ hoda uz sve ljudske duše.

Tri duhovne pripremne faze otajstva Golgote

Stuttgart, 5. ožujka 1914.

Nastavljajući promišljanja o Petom evanđelju, danas pred našim dušama želimo razmotriti djelotvornost Kristova duha na ljudski razvoj kako se odvijao u duhovnim svjetovima prije misterija na Golgoti.

Moramo se prisjetiti činjenice o dvoje Isus djece: Salomonskog Isusa, u kojem je prebivalo 'Ja' Zaratustre, i Natanskog Isusa. Moramo pogledati Natanskog Isusa i zapitati se: kakvo je biće bilo to dijete u koje je kasnije ušlo 'Ja' Zaratustre?

Da bismo razumjeli to biće, moramo se vratiti daleko u razvoju Zemlje i čovječanstva. Ovo biće koje je bilo aktivno u Natanskom djetetu Isusu, prvi puta je u fizičku inkarnaciju ušlo u Isusu iz Betlehema. Prije toga, u razvoju čovječanstva je sudjelovalo iz duhovnog svijeta, ali nikada nije živjelo u fizičkom ljudskom tijelu. Svjedočilo je vremenima kada su stvorene ljudske ovojnice, svjedočilo je Saturn epohi, u kojoj se formirala klica fizičkog tijela, svjedočilo je vremenima Sunca i Mjeseca, u kojima se formiralo etersko i astralno tijelo, a također je svjedočilo i manjim etapama koje su ponavljale velika vremenska razdoblja. Ali kada se ljudsko 'Ja' spustilo u tri ovojnice u Lemurskoj epohi, ovo biće je ostalo, takoreći, kao dio božanskog čovječanstva u duhovnim svjetovima i nije sudjelovalo u razvoju 'Ja' u tri ovojnice i zavođenju lucifersko-ahrimanskim utjecajem. Ovaj dio božanskog ljudskog bića, koji ostaje u duhovnim svjetovima, ovo duhovno biće, prvi put se spustilo u fizičko tijelo kao Natan dijete Isus, kako bi ga Krist obasjao. Krštenje od Ivana predstavlja prožimanje Isusa Kristovim duhom.

Ali ovo nije bio prvi put da mu je bilo dopušteno da ga prožme Krist. Dok je živio kao duhovno biće u duhovnim svjetovima, već je mogao više puta biti prožet duhom Sunca. U pripremi za Krist događaj u fizičkom tijelu, nešto slično se prethodno dogodilo u duhovnim svjetovima i utjecalo na ljudski razvoj.

Osvrnimo se na Lemursku epohu, kada se čovjek ujedinio sa svojim ovojima, i razmotrimo kako bi se ljudska priroda razvila da su na nju djelovale samo sile iz kozmosa, s kojima je čovječanstvo tada bilo povezano. U to vrijeme postojala je prijetnja da će dvanaest kozmičkih sila koje djeluju na ljude biti bačene u kaos, od demonskih bića. Kao rezultat toga, ljudi bi se morali razvijati sasvim drugačije nego danas. Osjetila, koja su se tada formirala, postala bi preosjetljiva pod utjecajem tih sila koje su prijetile da će ih poremetiti. Danas je čovjek sposoban percipirati svjetlost i sve percepcije smireno. Pod utjecajem lucifersko-ahrimanskog impulsa, osjetilni život morao bi oslobađati najjače želje i impulse. Ako bi, naprimjer, čovjek vidio

crvenu boju - i tako su trebale djelovati i sunčeve zrake - duša bi morala bježati u gorućoj boli, a percipiravši plavu, morala bi se u agoniji proždirati iznutra. Duša bi strašno patila sa svakim osjetilnim iskustvom, vođena životinjskom požudom i željom sa žarećom boli i mukom.

Tada se krik boli mučenog čovječanstva uzdigao do tog duhovnog bića. To ga je vodilo prema duhu Sunca, kako bi ga Krist mogao prožeti. Kroz to se ublažio unutarnji intenzitet osjetilne percepcije; i kroz to je to biće odbilo najjaču kušnju Lucifera i Ahrimana. Ublažavanjem pretjeranog utjecaja sila na osjetila, oblikovalo je osjetilni život u umjeren, pasivan.

I krenimo dalje u atlantsko vrijeme. Nova opasnost lebdjela je nad ljudima: lucifersko-ahrimanski utjecaj prijetio je životnim procesima, samim organima života. Da je pred čovjeka stavljena hrana, naprimjer, probudila bi se životinjska pohlepa za njezinim proždiranjem. Njegova duša bila bi čista pohlepa. Disanje, udisanje i izdisanje, bili bi posebno osjetljivi. Zagušljiv zrak ispunio bi osobu drhtavim gađenjem. Sve što je povezano s prehranom i vitalnim funkcijama izazivalo bi ogromno uzbuđenje, simpatije i antipatije, tjerajući dušu od pohlepe proždiranja do odbojnog gađenja.

I još jednom, ovo duhovno biće je skrenulo ovu opasnost za čovječanstvo. Drugi put je dopustilo da ga prožme duh Krista, čime je spasilo životne snage ljudi, koje bi inače pale u nered.

I na kraju atlantskog razdoblja, kroz lucifersko-ahrimanski utjecaj pojavila se treća opasnost za ljude. Postojala je prijetnja da će ljudske duševne snage - mišljenje, osjećanje i volja - pasti u nered, u nesklad jedna s drugom, da te tri sile više ne bi mogle skladno rezonirati unutar ljudske duše. Izgarajući strašću, ljudi bi svaki impuls slijedili ili bi pobjegli, ispunjeni strahom i mržnjom, bez razuma koji bi mogao regulirati te sile. Kako bi onda duhovno biće moglo pomoći? Duhovno bića moralo je uroniti u ljudsku dušu ispunjenu strašću, moralo je postati sama strast, moralo je postati zmaj kako bi transformiralo duševne snage i dopustiti sebi da ga duh Krista obasja treći put.

Ovaj duhovni događaj odražava se u mitovima svih naroda, u mitu o svetom Jurju, arhanđelu Mihaelu, koji pobjeđuje zmaja. U post atlantskim kulturama vidimo živu svijest o utjecaju Krista na ljudski razvoj kroz to duhovno biće, koji se odvija u duhovnim svjetovima. U kultu Zaratustre suočeni smo s uzvišenim bićem Sunca, i poput odraza toga, u grčkoj svijesti pojavljuje se štovanje Apolona. Kod kastalskog izvora nalazi se hram Apolona, u koji Grci, dobro pripremljeni, odlaze tražiti Apolonov savjet. Pitona, koji se odmara iznad para koje se dižu iz pukotine i obavijaju Parnas poput zmije, pobjeđuje Apolon, a na njegovo mjesto dolazi svećenica Pitija, kroz čija usta Apolon svoju mudrost otkriva Grcima. Od proljeća do jeseni Apolon boravi u svom hramu, a zatim putuje na sjever u zemlju

Hiperborejaca. Apolon, kao duh Sunca, mora putovati na sjever, dok fizičko Sunce putuje na jug. I povezano s Apolonom nalazimo glazbu, sviranje gudačkih instrumenata. Predstavlja izraz sklada triju sila ljudske duše. A za poznatog čovjeka s pretjerano velikim ušima, kralja Midu, kaže se da je Apolon dao da mu narastu magareće uši kao kazna za Midu koji se odlučio protiv Apolona u glazbenom natjecanju između Apolona i Marsije, jer je više volio Marsijinu flautu od žičanog instrumenta Apolona.

Tri puta, dakle, prije nego što se dogodio misterij na Golgoti, Krist se povezao s čovječanstvom iz duhovnih svjetova kroz trostruko prodiranje u tog duhovno biće koje je kasnije postalo Natan dijete Isus: prvo, da umjereno regulira osjetilno iskustvo u Lemurskoj epohi; drugo, da regulira životne sile na kraju atlantske epohe; i treće, da regulira duševne sile na kraju atlantske epohe. Tek tada, kao četvrti događaj, dogodio se misterij na Golgoti, da regulira 'Ja' u njegovom odnosu prema svijetu.

Opasnost za ljudsko 'Ja', u koju su ga dovela iskušenja Lucifera i Ahrimana, nagoviještena je u egipatskom svećenstvu tijekom grčko-rimskog razdoblja. Približavanje 'Ja se osjećalo i ulagali su se napori u borbu sa silama koje su ga nastojale poremetiti. U mnogim hramovima često su se ponavljali sljedeći obredi: svećenik je oblikovao odvratno, bezobličnо stvorenje, krokodila, pljunuo na njega, bacio ga na zemlju i spalio. Drugi svećenici su rekli ljudima: Ra, bog Sunca, prati svoj put preko neba od istoka prema zapadu. Na zapadu problijedi i pada, jer se bori s demonskim bićima.

Osjećalo se kako sile 'Ja' prodiru. Suočavaju se s njim u dva oblika. Vidimo Sybilski fenomen koji se pojavio u 7. do 8. stoljeću prije Krista i kružio je kroz sve južne europske zemlje. U njemu je živjelo ono što je pokazivalo da se 'Ja' može razviti. Ali Sybilska bit je bila povezana s elementarnim silama Zemlje, koje djeluju u podsvijesti duše i strastveno se probijaju van. Ova Sybilska bit stoji u suprotnosti s proročanstvom židovskog naroda. Proroci žele potisnuti sve Sybilske utjecaje unutar svojih duša i jednostavno slušati otkrivenje koje se otvara svjesnim snagama 'Ja'. U kontemplativnom udubljenju, Michelangelo prikazuje proroke, i, nasuprot njima, Sybile povezane s elementarnim silama Zemlje: vjetrom, vatrom i zrakom.

Bez misterija na Golgoti, Sybilski element bi trijumfirao nad svjesnim silama 'Ja', potiskujući ih. U razvoju čovječanstva 'Ja' bi bilo izgubljeno. U hodu čovječanstva vidimo Krist impuls na djelu, čak i bez da ga je ljudska svijest apsorbirala, kao silu koja oblikuje kulture, koja oblikuje povijest europskih naroda, koja određuje oblikovanje Europe. 28. listopada 312. godine Konstantin je porazio Maksencija. Maksencije se konzultirao sa Sybiliama i dobio odgovor: ako sa svojom vojskom marširaš ispred vrata Rima, pobijedit ćeš najvećeg neprijatelja Rima. - Maksencije je potom sanjao, i slijedilo je Sybilsko proročanstvo i san. Krenuo je ispred Rima, protiv svakog razuma, savjeta i svih planova svojih generala. Konstantin je također sanjao: vidio je

sebe, noseći zastavu Krista pred sobom, kako pobjeđuje neprijatelja četiri puta jačeg od njega. Protiv svakog ljudskog razuma, slijedi bitka i Konstantin pobjeđuje, noseći križ pred svojom vojskom.

Možemo pratiti povijesni hod čovječanstva od 800. godine prije Krista do danas. U stoljećima prije Krista vidimo duboku grčku mudrost koja se uzdiže do svog vrhunca. U njoj se čovječanstvo oslanja na posljednje naslijeđene božanske moći. Zatim, na nultoj točci, ulazi misterij na Golgoti i probija se u čovječanstvo. Stimulirajuće sile Krist impulsa djelovale su na različite načine u vremenu nakon misterija na Golgoti, proizlazeći iz različitih razina duhovnih svjetova.

	I	II	III	IV
0-800	Viši duhovni svijet			
800-1600		Niži duhovni svijet		
1600-2400			Duševni svijet	
2400-				Fizički svijet

Na podjeli, prvo možemo shvatiti razdoblje prvih osam stoljeća nakon Krista. Vidjeli smo kako je ljudski razum zakazao pred Krist impulsom (Gnoza), no kako je taj impuls bio djelatan kao činjenica u poslovima ljudi (Maksencije i Konstantin). U prvih osam stoljeća, moć je proizlazila iz najviših duhovnih svjetova, iz gornjeg Devahana. Prijelaz, kulminaciju ovog razdoblja, vidimo u djelu Scota Erigene oko 850. godine. U njegovom sustavu mišljenja, Krist impuls još uvijek djeluje kao val moći iz najvišeg duhovnog svijeta u fizički.

Zatim, od 800. do 1600. impuls proizlazi iz donjeg Devahana u fizički svijet. Ljudi su nastojali, kroz predodžbe u mnogim oblicima, Krist impuls približiti svojim dušama. Ali misao se pokazala nespretnom, napori bezuspješni. Ni križarski ratovi ni pokušaju dokazivanja Božjeg postojanja nisu mogli uspostaviti istinski živu vezu.

Na prijelazu u sljedeće doba stoji Ivana Orleanska. Kroz njezino duševno iskustvo iz duhovnih svjetova je otkriven Krist impuls, i u njegovo ime ona intervenira u oblikovanju ljudske povijesti.

Moć koja se izravno manifestira u ljudima iz uzvišenih područja duha sve više se gubi. Te sile postaju sve slabije, od 1600. nadalje, impuls radi isključivo iz astralnog svijeta, područja duše. Posljedično, teologija postaje sve više znanstvena, sve apstraktnija. Na mjesto kozmičkog božanskog bića, Krista, ona postavlja 'jednostavnog čovjeka iz Nazareta'. Pa ipak, naše bi

vrijeme puno dalje napredovalo u materijalizmu, bilo bi puno dublje prožeto antikršćanskim impulsom, da se sile Krista koje izviru iz astralnog svijeta nisu na poseban način osjetile: u 15. i 16. stoljeću posvuda su se pojavljivale izvanredne naracije koje su se širile zapadnom Europom. Ljudi s žuljevitim stopalima, otrcanom odjećom i dugom, raspuštenom kosom pojavljivali su se na raznim mjestima, u svim zemljama Europe, i pričali da su bili prisutni misteriju na Golgoti, da su vidjeli Krista kako hoda po Zemlji, ali kada je prošao pored njihove kuće, nisu mu iskazali poštovanje, uvrijedili su ga. Stoga su od tada prisiljeni neprestano lutati, bez odmora i predaha, prepričavajući, kao pokoru, što su jednom doživjeli. (Vječni Židov.) Sve su to prepričavali kao iz sjećanja. Posvuda su ih dočekivali, primali biskupi i prelati. U njima je živio uvid iz Akaša kronike i ti ljudi nisu mogli a da se ne ponašaju u skladu s tim tijekom cijelog života, svjedočeći o Krist događaju. Ostatak njihove svijesti bio je zamagljen, ali impulsima iz astralnog svijeta uspjeli su postići tu viziju. To je ljude spasilo od širenja anti kršćanstva, spasilo ih od najgoreg materijalizma.

Zatim, od 2400. godine nadalje, nastupit će epoha kada će sile za razumijevanje Krista proizlaziti isključivo od Zemlje, kada će Krist djelovati na ljude s fizičkog plana. Međutim, u našem vremenu već se počinju pojavljivati preteče onoga što će biti bitno nakon 2400: Krist će se otkriti na fizičkom planu u eterskom obliku. Dakle, vidimo povijest koja se odvija u osamsto do osamsto godina, u vezi s impulsima iz duhovnih svjetova. U mojoj knjizi 'Pogledi na svijet i život 19. stoljeća', u njenom proširenom novom izdanju kao 'Zagonetke filozofije', može se pratiti razvoj ljudske svijesti s napredovanjem u istim periodima.

Povijest ljudskog misaonog života pokazuje nam, da ako želimo da budu prisutne sile potrebne za buduće razumijevanje Krista, sama misao mora poprimiti drugačiji oblik, a aktivnost mišljenja mora proći preobrazbu. Današnji misaoni život vidimo smješten između dva gledišta, a ljudi pate od te 'stiješnjenosti između' i ne mogu pronaći prijelaz s jednog gledišta na drugo. S jedne strane, tu je Haeckel, koji je, prihvaćajući samo vanjsku percepciju, stvorio svjetonazor utemeljen na stvarnosti, ali taj svjetonazor ne može priznati stvarnost mišljenja. A s druge strane tu je Hegel, koji, polazeći od mišljenja kao duhovne stvarnosti - tkanja i življenja mišljenja u istini koja je djelatni duh - gradi svjetonazor utemeljen na mišljenju, ali taj svjetonazor ne može prepoznati svoje vlastito doba kao stvarnost. Ono što mišljenje treba je da postane živa stvarnost.

Zadatak je oživjeti mišljenje, poput sjemena biljke. Sjeme se može sijati, ubrati a zatim koristiti za hranu. To ga odvraća od njegovog pravog puta, koji bi omogućio da iz sjemena nikne nova biljka. Tako su ljudi skupili sjeme misli u štalama prirodne znanosti i filozofije, nagomilali ga i pustili da uvene. Sjeme biljke, po svojoj prirodi, mora biti posađeno u okruženju koje ga

oživljava ako želi niknuti. Stoga, Hegelovo sjeme misli mora biti posađeno u tlo znanosti duha, gdje može izaći u plodonosan život, u duhovne sposobnosti imaginacije, inspiracije i intuicije. Umjesto kategoričkog imperativa, 'Ja', snagom probuđene misli, aktivirat će 'moralnu fantaziju'. Tada će biti moguće razumjeti i nadolazeći Krist impuls iz sila Zemlje. To je veza između svijeta misli u 'Filozofiji slobode' i viših spoznajnih sposobnosti koje se javljaju u našim dušama, kroz putove koje otkriva znanost duha.

U vezi s nadolazećim Krist događajem, osjetio sam potrebu da danas govorim o oživljavanju misli u buduću duhovnu spoznaju.

Krist impuls u vremenu i njegova vladavina kod ljudi

Pforzheim, 7. ožujka 1914.

U našem vremenu, sve je važnije da duše koje su kroz svoju karmu dovedene do znanosti duha, steknu duboko razumijevanje onoga što bismo mogli nazvati misterijem na Golgoti. Prijatelji koji su prisustvovali našim nedavnim sastancima ogranaka već su mnogo čuli o činjenici da ovaj misterij na Golgoti ima duhovnu pretpovijest, da mu je nešto prethodilo, da je, takoreći, vrhunac niza događaja. Naši dragi prijatelji također su čuli da se tijekom naše zemaljske evolucije dogodilo sjedinjenje bića Krista s tijelom Isusa iz Nazareta i da je kroz to sjedinjenje biće prešlo preko oblasti naše Zemlje, o kojem možemo reći: kroz ovo biće, prisutnost kozmičkog bića Krista unutar naše zemaljske egzistencije manifestirala se na fizičkom planu.

Za cjelokupnu budućnost ljudskog razvoja, značajno je da čovječanstvo stekne sve dublje razumijevanje misterija na Golgoti i da iz tog razumijevanja proizlazi sve veće poštovanje i puna ljubav, duboko iskrena odanost onome što se dogodilo u misteriju na Golgoti za razvoj čovječanstva. Znamo - to je više puta rečeno i dobro je poznato - da su se u pripremi za misterij na Golgoti rodila dva Isus djeteta. Jedno je bilo Isus sa 'Ja' Zaratustre, drugo - Natanske loze kuće Davidove - bilo je vrlo posebno biće. Znamo da je u dvanaestoj godini Natanskog Isus djeteta, 'Ja' Zaratustre prešlo sa drugog, Salomonskog Isus dijeteta, i da se između dvanaeste i tridesete godine ovaj Natanski Isus pripremao s 'Ja' Zaratustre kako bi, kroz događaj naznačen krštenjem u Jordanu, primio biće Krista, kojim je ovaj Isus iz Nazareta sada prožet, i koje se, smrću, izlilo u duhovnu sferu Zemlje, tako da čovječanstvo može sve više sudjelovati u onome što, proizlazeći iz misterija Golgote, može prožeti sve duše i sva srca duhovnim snagama.

Već sam rekao da je ovaj misterij na Golgoti, u određenom smislu, već tri puta prethodio prije iscjeljenja čovječanstva: jednom u drevnoj Lemurskoj epohi, zatim u atlantskoj epohi, pa opet pred kraj atlantske epohe - to je bilo tri puta - i onda četvrti put, kako znamo, na početku našeg doba u post atlantskoj epohi. Međutim, ono što nazivamo misterijem na Golgoti, dogodilo se isključivo na fizičkom planu; ostali događaji, koji su bili pripremni, u potpunosti su se dogodili u duhovnom svijetu. Ali sile koje su se razvile u tim događajima, ono što se dogodilo, slijevalo se u zemaljske duše i tijela za dobrobit čovječanstva. I u svim tim pripremnim događajima za misterij na Golgoti, opet je isto biće koje se tada rodilo kao Natan dijete Isus, bilo prožeto Krist bićem. To je bitna točka misterija na Golgoti: da je ovo Isus biće, koje je odraslo kao Natansko dijete, bilo prožeto Krist bićem. Ali ovo kasnije Natan biće Isusa, bilo je prisutno i u tri ranija događaja, jednostavno se nije utjelovilo kao fizičko ljudsko biće. Živjelo je kao duhovno,

arhanđeosko biće u duhovnim svjetovima. I u duhovnim svjetovima, u preliminarnim fazama misterija na Golgoti, bilo je prožeto Krist bićem tijekom lemurske epohe i dva puta tijekom atlantske epohe.

Dakle, može se reći: u duhovnom svijetu postojala su, takoreći, tri anđeoska života. Biće koje je vodilo taj anđeoski i arhanđeoski život bilo je u biti isto ono koje se kasnije rodilo kao ljudsko biće i opisano je kao dijete Isus u Evanđelju po Luki. Tri puta se ovo anđeosko biće. koje se kasnije žrtvovalo kao ljudsko biće, prinijelo kao žrtva za prodiranje Krist impulsa. Kao što u Kristu Isusu imamo ljudsko biće prožeto Krist impulsom, tako možemo reći da smo tri puta prije imali anđela prožetog Krist impulsom. I kao što se ono što se dogodilo kroz misterij na Golgoti izlilo u duhovnu atmosferu Zemlje, tako se izlilo i ono što se dogodilo kroz prva tri događaja, iako iz kozmosa. Kada pogledamo tijek razvoja čovječanstva, i kako u njegovom samom središtu leži misterij na Golgoti, zaista si možemo reći: ovaj misterij na Golgoti predstavlja upravo takvu središnju točku u zemaljskom razvoju. Sve, što mu prethodi, upućuje kao da se priprema za, ovaj misterij na Golgoti. I sve što se od tada dogodilo je postupni priljev sila misterija na Golgoti u ljudske duše i srca.

Ako pobliže ispitamo, kojem je aspektu ljudskog bića dano ono što proizlazi iz moći misterija na Golgoti, možemo reći: moć misterija na Golgoti teče prema aspektu čovjeka, kada se otvori, prema aspektu čovjeka koji može razviti svoju svijest u svijetu fizičkog plana. Nije li tako? Djetetu koje se tek rodilo još ne možemo govoriti o Kristu Isusu. Ne postoji način da dijete shvati što je Krist Isus. I ako bismo dopustili da se djetetov pogled zadrži na bilo kojoj slici, bila to slika poput Sikstinske Madone s djetetom Kristom ili Raspeća, primijetili bismo, ako bismo mogli zaviriti u djetetovu dušu, da u najranijim fazama djetinjstva još ne možemo doprijeti do nje našim vanjskim obrazovnim načinima fizičkog plana, svakako ga možemo, od trenutka kada dijete počne brbljati, naviknuti na izgovaranje Kristovog imena, možemo ga naučiti predodžbama koje upućuju na Krista. Ali još nećemo osjetiti da se priprema dublje razumijevanje srca u prvim fazama djetetova života. I jedno je jasno svakome tko, putem znanosti duha, uspije osvijetliti djetetov um: najslabiji način na koji možemo probuditi osjećaj za Krista vanjskim obrazovnim sredstvima, zaista počinje tek kada se dijete približi točci u svom životu koje će se kasnije sjetiti: točci u kojoj se budi njegova 'Ja' svijest. Svakako, čak ni u prvim godinama nakon što se probudila 'Ja' svijest, neće biti velikog razumijevanja. Ali sve što prenosimo u smislu predodžbi o Kristu, bez uvođenja u dogmu, sve što prenosimo na takav način da riječi i predodžbe sadrže nešto od života Krist impulsa, koristi osobi koja se razvija iz ovog djeteta tijekom cijelog njegovog kasnije života. Nakon buđenja 'Ja' svijesti, već možemo poduzeti određenu aktivnost, čak i ako je prisutna samo rudimentarna svijest. Naprimjer, nakon buđenja 'Ja' svijesti, dijete, čak i ako još ne možemo početi utjecati na njega fizičkim sredstvima, gleda Sikstinsku

Madonu i križ s Kristom na njemu sasvim drugačije nego prije. Jer, kao što je misterij na Golgoti ušao u razvoj čovječanstva, tako je predodređen da djeluje u napredovanju duhovnog života na fizičkoj razini. I zapravo, čovjek svjesno ulazi na fizički plan, tek kada se njegovo 'Ja' probudi. Što je bilo prije?

Tri stvari prethode buđenju 'Ja' u djetetu, tri stvari koje sam već istaknuo na prethodnim predavanjima, tri stvari od goleme važnosti. Dijete uči hodati, odnosno uči se dizati iz položaja u kojem još uvijek ne može usmjeriti orijentaciju svog tijela od Zemlje prema nebeskim visinama kozmosa. Uči se kretati iz jednog položaja u drugi, po čemu se čovjek prvenstveno razlikuje od životinja. Uči, svojom unutarnjom snagom, zauzeti uspravan stav, odvratiti pogled od zemaljskog carstva, prema kojem životinja, zbog cijele svoje prirode i oblika, ipak mora usmjeriti pogled, jer su iznimke samo prividne. Upravo uspravan stav dijete uči prije nego što se probudi 'Ja' svijest. U našem sadašnjem post atlantskom životu, mi doista ponavljamo upravo one stvari koje smo mi, kao ljudska bića, stekli tek s vremenom. Ono što smo postupno stekli tijekom drevne Lemurske epohe, hodati uspravno, stajati uspravno, ponavljamo prije nego što se naša 'Ja' svijest sada probudi u djetinjstvu. To je ugurano u vrijeme kada još nije bilo ovisno o našoj svijesti, kada je još uvijek djelovala kao nesvjesna sila za uspravljanje. One životinje koje imaju približno okomit, približno prema gore usmjeren hod, uredile su cijeli svoj organizam na takav način da prirodno zauzimaju ovaj, ali u osnovi ne sasvim uspravan, položaj. Ali kao i mnogo toga, i ova usporedba bi bila pogrešna. Ljudska bića su pozvana, u ranim fazama svog života, prije nego što se probudi njihova 'Ja' svijest, da se iz sposobnosti ovog 'Ja' uzdignu u uspravan, okomit stav, da izađu iz položaja koji su zauzimali u drevnoj epohi Mjeseca. Tada je smjer njihove kralježnice bio paralelan s površinom Mjeseca, horizontalan po glavnoj liniji. U drevna lemurska vremena ljudi su naučili transformirati smjer Mjeseca u smjer Zemlje. To se dogodilo zato što su, tijekom razvoja Zemlje, prvo Duhovi oblika u ljude iz svoje vlastite supstance usadili 'Ja'. A prva manifestacija ove infuzije 'Ja', je ta unutarnja sila kojom se ljudi uspravljaju. Dakle, ljudi se oslobađaju Zemlje kroz svoj položaj. Sama Zemlja posjeduje duhovne sile, koje mogu prožeti kralježnicu ako, u svom prirodnom rastu, ostane horizontalna, kao u tijelu životinje. Ali Zemlja nema sile koje bi izravno služile ljudskom biću, koje, kroz njegovo 'Ja', čija se svijest kasnije budi, može biti vertikalno orijentirano. Da bi se čovjek skladno razvijao s uspravnim, vertikalnim hodom, sile moraju pritjecati iz kozmosa, od izvanzemaljskog. Lucifer i Ahriman mogli su sav ljudski razvoj baciti u nered otkinuvši ljude, kroz njihovo uspravno držanje, od duhovnih sila zemaljske oblasti, da se prvi Krist događaj nije dogodio u drevnim Lemurskim vremenima.

U ovoj drevnoj lemurskoj epohi, u području najbližem našem zemaljskom području kao duhovnom području, dogodilo se prožimanje tog bića - vrste

anđeoskog bića koje je kasnije postalo Natanov Isus - s bićem Krista. To je bila preliminarna faza misterija na Golgoti. Posljedica toga bila je da je u ovoj drevnoj lemurskoj epohi - ali u eterskim, duhovnim visinama - kasniji Natan Isus, koji bi inače imao oblik anđela, prirodno preuzeo ne fizički, već eterski ljudski oblik. U izvanzemaljskoj oblasti - ali u sljedećoj izvanzemaljskoj oblasti - Isus iz Nazareta nalazi se kao eterski anđeoski oblik. Kroz prožimanje s Kristom, preuzeo je eterski ljudski oblik. Time je nešto novo ušlo u kozmos, zračeći prema Zemlji i omogućujući ljudima, fizičkom obliku ljudi na Zemlji, u koji je utjecala snaga izvanzemaljskog bića Krista, da se zaštiti od uništenja koje bi ga moralo snaći da snaga stvaranja, formativna snaga koja omogućuje ljudima da budu uspravni, ispravljena bića, nije zračila iz kozmosa i prožela ih, tako da živi u njima. Morao bi nastati poremećaj da fizička snaga Sunca nije sa sobom donijela snagu tog oblikovanja, te formativne snage, koje su mogle zračiti jer se dogodio prvi Krist događaj. Ono što su ljudi kroz to primili u sebe, u razvoju čovječanstva je živjelo od drevnih lemurskih vremena. I pravilno promatramo ljudsko dijete kada, u trenutku kada se dijete digne iz svog puzećeg, klizećeg, bespomoćnog stanja, i prvi put stane ili prohoda, u tom trenutku kažemo: to se može dogoditi ispravno i za spas čovječanstva samo jer se prvi Krist događaj zbio u drevnim lemurskim vremenima, jer je onaj koji se kao Natanski Isus prožeo Kristom, i zatim je u Lemurskim vremenima, kao duhovno-etersko biće, preuzeo ljudski eterski oblik kroz prožimanje s Kristom.

Da, znanost duha je namijenjena obogaćivanju naših osjećaja. Takav osjećaj, koji može prebivati u našim dušama kada vidimo dijete kako uči stajati uspravno i hodati, svakako ima duboke religijske korijene. Kasnije bismo se trebali češće prisjećati zašto dijete hoda, a zatim razmišljati o tome kako je to zbog Krist impulsa. Kroz znanost duha obogatili smo svoj svjetonazor, stekli osjećaje za našu okolinu koje inače ne bismo mogli posjedovati. Kroz znanost duha percipiramo, takoreći, zaštitnike, čuvare rasta i razvoja djetinjstva. Shvaćamo kako moć Krista zrači oko ovog djetinjeg bića i njegovog nastanka.

Iz mog prikaza Akaša kronike za Lemursko razdoblje, gdje se raspravlja o Lemurskim precima, vidjet ćete da su ti preci bili nijemi. Tek kasnije je atlantsko čovječanstvo naučilo govoriti. U tim esejima o Akaša kronici objašnjeno je kako je do toga došlo. To je druga sposobnost koju dijete stječe prije nego što se istinski probudi 'Ja' svijest: uči govoriti. Buđenje 'Ja' svijesti slijedi tek nakon učenja govora. Učenje govora u potpunosti se temelji na vrsti imitacije, za koju, međutim, potencijal leži duboko u ljudskoj prirodi. To govorenje je, pak, ljudska sposobnost koja je ušla u zemaljske ljude kroz njihov progresivni razvoj. Budući da su nas Duhovi oblika prožimali i ispunjavali, sposobni smo govoriti jezikom i živjeti svoj zemaljski život na fizičkom planu. Na taj način se oslobađa, kroz dva elementa, od onih duhovnih sila koje su aktivne na Zemlji. Životinje zapravo ne uče govoriti;

prožimaju ih duhovne sile Zemlje. Čak ni govor gestama kod životinja nije ljudski govor. A ako bi se životinju naučilo govoriti na sličan način putem treninga ili na drugi način, nastali bi uvjeti izvan njezina fizičkog tijela o kojima bi prvo morala raspravljati znanost duha, ali danas to ostaje izvan naše trenutne teme. Želimo se zaustaviti na normalnom razvoju ljudi, i reći da je ta ljudska sposobnost već bila inherentna ljudima, sišla s božanskih visina kroz ono što su Duhovi oblika u njih ulili. Želimo se zaustaviti na ovoj točci i promatrati kako se čovjek transformirao iz nijemosti u govoreće biće. Time se učinio neovisnim o silama koje duhovno prožimaju Zemlju, baš kao što se uspravljanjem učinio neovisnim o prvoj struji. Kroz luciferski i ahrimanski utjecaj, sav govor bi postao neplemenit, da su ljudi jednostavno bili prepušteni Zemlji, da se kozmičko duhovni utjecaji, silazeći na Zemlju, nisu izlili u ljude. Ljudi bi razvili cijelu svoju kulturu, sve svoje tjelesne organe - grkljan, jezik, ždrijelo i tako dalje, čak i dublje organe poput srca ukoliko su s time povezani - u atlantskoj epohi, i da se ništa nije dogodilo kroz Krista, bili bi sposobni izraziti samo, u osiromašenom brbljanju - otprilike na način Sybila ili medija - ono što im sebično donosi bol, radost, zadovoljstvo i požudu. Ljudi bi sigurno mogli proizvesti daleko više umjetnih zvukova od životinja, ali u tim zvukovima bi imali izraze samo za ono što živi u njima. Za ono što se u organizmu događa kao tjelesni procesi, našli bi žive riječi senzacije. Sav jezik bi postao zbroj uzvika. Dok mi sada sažimamo riječi senzacija u maloj mjeri, ljudski jezik, sa svom svojom složenošću, razvio bi se samo u uzvike. To je spriječeno u ljudskom razvoju. Poremećaj u ovoj moći jezika - utoliko što taj poremećaj izražava unutarnje biće čovjeka - spriječen je drugim Krist događajem, činjenicom da se to biće u eterskim visinama, koje je kasnije postalo Natan dijete Isus, po drugi put proželo bićem Krista i da je preuzelo na sebe takvo biće da je sada toliko proželo fizičke organe čovjeka da je čovjek postao sposoban izreći nešto drugo osim riječi pukih senzacija. To što je postao sposoban shvaćati objektivno, to je omogućio drugi Krist događaj.

A ipak, jezik, moć jezika, ljudska sposobnost oblikovanja kretanja u umu, u riječi, suočila se s opasnošću. Kroz drugi Krist događaj, moglo se dogoditi da ljudi ne samo da pronađu tonove, uzvike i riječi osjećaja za svoju nutrinu, već da se u određenom smislu mogu odvojiti od onoga što je pobudilo unutarnje jezične pokrete. Ali označavanje vanjskih stvari riječima, tako da riječi mogu biti pravi znakovi za vanjske stvari, još uvijek je bilo ugroženo luciferskim i ahrimanskim utjecajima sve do atlantskog doba. Tada se zbio treći Krist događaj. Po treći put, biće u duhovnim visinama, koje se kasnije rodilo kao Natanski Isus, ujedinilo se s bićem Krista, i ponovno se, s moćima koje je sad preuzelo, izlilo u ljudsku sposobnost za jezik. Moć ovog Kristova Isus bića sada je po drugi put prožela organe ljudskog tijela, utoliko što ti organi pronalaze izraz u moći govora. To je moći govora dalo sposobnost stvaranja stvarnih znakova riječima za ono što je vanjski okoliš, i time

uspostavljanja jezika kao sredstva komunikacije čovječanstva u različitim područjima. Dijete nikada ne bi moglo naučiti govoriti da se ova dva Krist događaja nisu dogodila u atlantskom dobu. A mi, zauzvrat, kroz znanost duha obogaćujemo svoje osjećaje, kada dijete počne govoriti i sve više usavršava svoj govor, razmatramo kako impulsi Krista prevladavaju u nesvjesnom, kako moć Krista živi zaštitnički i podržava moć jezika.

Zatim je došlo post atlantsko razdoblje, nakon što su se dogodila tri Krist događaja, koje sam ponovno opisao s određene točke gledišta u smislu njihovog utjecaja na ljudski razvoj.

U post atlantskom razdoblju, prvi zadatak za one narode koji su prvenstveno pripadali toj fazi ljudskog razvoja koju nazivamo egipatsko-kaldejskom kulturom, jest ponoviti ono što se dogodilo čovječanstvu u drevnoj lemurskoj epohi, ali prodrijeti u to svjesno. Sasvim nesvjesno, ljudi uče biti uspravno biće u lemurskoj epohi, u atlantskoj epohi uče biti govoreće biće. Sasvim nesvjesno, jer se njihova sposobnost mišljenja u to vrijeme još nije probudila, primaju Krist impuls. Polako, u post atlantskoj epohi, trebalo bi dovesti do razumijevanja, ono što su nesvjesno upili u prapovijesti. Ono što im je omogućilo da gledaju uspravno u kozmičke visine, bio je Krist impuls. To su doživjeli nesvjesno, kao što su to morali doživjeti u lemurskoj epohi. Tada, još ne potpuno svjesni, ali kao u pripremi za punu svijest, narodi Egipta trebali su biti dovedeni do toga da obožavaju ono što živi u snazi uspravljanja ljudi. Posvećenici, koji su trebali utjecati na egipatsku kulturu, osigurali su da nauče to obožavati tako što su podigli piramide koje se od Zemlje uzdižu u kozmos. Čak i sada možemo se diviti kako se ta moć uspravljanja izražavala kroz utjecaj kozmičkih sila na oblik i položaj piramida. Trebali su biti podignuti obelisci kako bi ljudi mogli početi prodirati u ono što je moć uspravljanja. Čudesni hijeroglifi u piramidama i na obeliscima, namijenjeni da ukažu na Krista, probudili su izvanzemaljske sile iz lemurske epohe. Ali tako duboko razumijevanje koje su Egipćani mogli postići u vezi s moći uspravljanja, nisu mogli postići u vezi s moći jezika. Njihovi umovi prvo su morali primiti odgovarajuću obuku za percepciju kako bi se u kasnijim vremenima mogla shvatiti zagonetka kao Krist živi u ljudskoj sposobnosti za riječi. To je trebalo biti primljeno s najsvetijim poštovanjem u ljudskoj duši koja sazrijeva. Hijerofanti, posvećeni egipatske kulture, čudesno su to osigurali podizanjem zagonetne sfinge s njezinim tihim, brončanim oblikom, koji je najviše rezonirao pod utjecajem kozmosa, odražavajući ljudsku uzvišenost tog vremena. U kontemplaciji tihe sfinge, čiji zvuk iz kozmosa izvire samo pod određenim uvjetima i odnosima kroz izlazeće Sunce, formiralo se to sveto strahopoštovanje duše, kroz koje je duša bila pripremljena da razumije jezik koji se morao govoriti u vremenu kada je trebala biti dovedena viša svijest kako bi shvatila kako Krist impuls postupno ulazi u zemaljsku evoluciju čovječanstva. Ono što sfinge još nisu mogle reći, ali za što su se pripremale, trebalo je biti rečeno čovječanstvu.

Krist impuls leži u formiranju pokreta riječi. To je čovječanstvu rečeno riječima:

U početku bijaše Riječ,

I riječ bijaše u Boga,

I Riječ bijaše Bog.

U početku bijaše u Boga.

Ondje bijaše, gdje je sve postalo,

I ništa nije postalo

Osim po Riječi.

U Riječi bijaše život,

I život bijaše

Svijetlo ljudima.

'U Riječi bijaše život, i život bijaše svijetlo ljudima' - ova izreka stoji na mjestu gdje se Evanđelje rodilo iz četvrtog post atlantskog razdoblja, gdje se, pripremljeno grčko-latinskom kulturom, ljudima u četvrtom post atlantskom periodu ponovilo ono što se dogodilo u atlantsko doba. Kao što se štovanje uspravnog stajanja ponavljalo u egipatsko doba, tako se sada ponavlja štovanje Riječi. Dakle, nadljudske duhovne sile djeluju unutar razvoja čovječanstva.

Treća stvar koju dijete mora naučiti prije nego što se istinski probudi do 'Ja' svijesti je predodžba, mišljenje. Ova vrsta mišljenja bila je rezervirana za čovječanstvo u post atlantsko vrijeme, zapravo, u osnovi samo za čovječanstvo u četvrtom post atlantskom periodu. Prije toga ljudi su mislili u slikama. Prvo ću o tome raspravljati u svojoj nadolazećoj knjizi 'Zagonetke filozofije'. Djeca također misle u slikama. Prvo je čovječanstvu dano mišljenje u mislima, mišljenje mislima se probudilo tek u 6. i 7. stoljeću prije Krista. Zatim se mišljenje u mislima nastavilo razvijati. Sada smo usred toga. Razvoj mišljenja u mislima je takav da je njime obuhvaćeno naše 'Ja'. Četvrti Krist događaj, misterij na Golgoti, osigurao je da se i mišljenje može povezati s Krist impulsom, da mišljenje kao takvo ne postane poremećeno u svom učinku na 'Ja'. I ako naše mišljenje treba postati sve više uređeno, ako se treba razvijati na takav način da naše misli nisu kaotično pomiješane, već prožete i zasićene unutarnjim osjećajem i senzacijom, ako se sve više razvija zdravo mišljenje temeljeno na istini, to se događa zato što je kroz misterij na Golgoti, četvrti Krist događaj, mišljenje dobilo poticaj za to, a moglo ga je primiti, jer se Krist impuls izlio u duhovnu atmosferu Zemlje.

To se prvi put dogodilo u Lemurskoj epohi, kada je Lucifer zaprijetio ispravnosti bića čovjeka.

Drugi put se dogodilo u atlantskoj epohi, kada su ljudi spašeni od opasnosti koje je prijetila njihovom govoru, utoliko što je taj govor izraz nutrine. Opasnost je bila da govor padne u poremećaj.

Po treći put, to se dogodilo pred kraj atlantske epohe. Kao rezultat, Kristova prožimanja duhovnog bića kasnijeg Isusa iz Nazareta, sposobnost govora, u mjeri u kojoj postaje znak za vanjske stvari, Krist je spasio od opasnosti.

Četvrta opasnost odnosila se na mišljenje, unutarnju predodžbu mišljenja. Ljudi se od ove opasnosti spašavaju prodiranjem svojim mislima u oblike, koji žive u njihovoj nutrini - što sada mogu, ako imaju volju i pripreme se za to kroz znanost duha - u takve oblike kao što je onaj koji se kroz misterij na Golgoti izlijevao u duhovnu atmosferu Zemlje.

Sada smo toliko napredovali u razvoju čovječanstva, da se prve riječi Evanđelja po Ivanu mogu izgovoriti i u drugom obliku; da se mogu izgovoriti u obliku:

U početku je misao,

I misao je u Boga,

I misao je božanska.

U njoj je život,

I život treba postati svjetlo mojeg 'Ja'.

I božanska misao neka zasja u mojem 'Ja',

Da zahvati tamu mojeg 'Ja'

Božanska misao.

Nije izričito navedeno, ali tome se stremilo u razvoju čovječanstva.

U 8. stoljeću prije Krista započela je četvrta post atlantska kultura. Otprilike tri i pol stoljeća kasnije misao je sazrela do te mjere da su je grčki filozofi mogli izraziti s jasnoćom koja je tada dovela do platonske filozofije. Tada su životi ljudi bili prožeti Krist impulsom. Kada je počelo 15. stoljeće poslije Krista, započelo je peto post atlantsko razdoblje. Koliko je trebalo od početka četvrtog post atlantskog razdoblja do razumijevanja misli, toliko je trebalo i od početka petog post atlantskog razdoblja do svjesnog artikuliranja misli - to jest, do Hegela. Ljudska misao dosegla je vrhunac u Hegelu s tvrdnjom: Život i tkanje misli u istini jest djelatni duh. - Ono što Hegel kaže na tako naizgled nerazumljiv način, može se istinski izraziti riječima:

U početku je misao,

I bez kraja je misao,

I život misli je svijetlo 'Ja'.

Neka blistava misao ispuni

Tamu moga 'Ja',

Da nju zahvati tama moga 'Ja',

Živuću misao,

I živi i tka u njegovom božanskom prapočetku.

To je pravilan razvoj čovječanstva. Čovječanstvo još nije daleko napredovalo, samog Hegelela se jako klevetalo. Moglo bi se reći: i blistava misao je sjala u tami, ali tama o tome ništa nije znala. - Kad se nauči shvaćati život, život mišljenja, tada će se shvatiti što čovječanstvo čeka u njegovoj daljnjoj egzistenciji.

Ali istovremeno, stojeći na temeljim znanosti duha, imamo nešto drugo za razmotriti. Kasnije epohe se uvijek već pripremaju u ranijim epohama. A stojeći usred petog post atlantskog razdoblja, njegujući znanost duha i sve više doprinoseći razumijevanju živog mišljenja, mišljenja koje postaje vidovito, istovremeno se pripremamo za šesto post atlantsko razdoblje.

Kao što život teče u misli kroz Krist impuls, tako će teći i u nešto što pripada sposobnosti ljudske duše i što se ne smije miješati s pukim mišljenjem. Dijete svoje sposobnosti razvija iz nesvjesnog. Postižući 'Ja' svijest, ono ulazi u sferu gdje može steći, gdje mora razviti ono što može doći izvana kroz Krist impuls. Možemo, kada dijete nauči hodati, kada nauči govoriti i kada počne prolaziti kroz proces učenja mišljenja probijajući se do 'Ja', postupno vidjeti kako svjesni Krist impuls, koji je ušao kroz misterij Golgote, djeluje na dijete. Čovječanstvo još ne može uključiti Krist impuls u nešto drugo što leži unutar sposobnosti duše. Uvođenje ovog Krist impulsa u uspravan hod, govor i mišljenje, moguće je kroz ono što je ljudima dostupno tisućljećima: kulturu ljudi. Uvoditi Krist impuls u četvrti element, pripremiti se za ovo uvođenje u četvrtu ljudsku sposobnost, to je nešto što također moramo uzeti u obzir kada se istinski postavimo na tlo znanosti duha. To je nešto što također moramo uzeti u obzir! Tamo gdje Kristov impuls još ne može biti vođen, ali gdje se priprema da bude vođen, jest ljudsko sjećanje, čin sjećanja. Jer osim hodanja i stajanja uspravno, govora ili pričanja i mišljenja, snaga Krista sada ulazi u sjećanje. Možemo razumjeti Krista, kad nam govori kroz Evanđelja. Ali mi kao ljudska bića tek se počinjemo pripremati da Krist uđe u misli koje tada žive i postoje u nama kao zapamćene misli i predodžbe, te tako nastavljaju živjeti u nama. I doći će vrijeme za čovječanstvo, koje će se

u potpunosti ostvariti tek u šestom velikom periodu, ali se sada priprema, kada će ljudi pogledati što su iskusili i prošli, i što u njima živi kao sjećanje, i moći će vidjeti da Krist živi u moći sjećanja. Krist će moći govoriti kroz svaku predodžbu. I čak i kada oživimo svoje predodžbe u sjećanjima, Krist će biti povezan s tim sjećanjima, s onim što je tako intimno, tako blisko povezano s nama. Osvrćući se na svoje živote, ljudi će moći sebi reći: kao što se mene sjećam, kao što snaga sjećanja živi u meni, tako i Krist impuls živi izliven u to sjećanje. Put koji se ljudima nudi, da riječi 'Ne ja, nego Krist u meni' učine sve istinitijima, popločan je postupnim ulaskom Krist impulsa u moć sjećanja. Još nisu tamo. Kada budu tamo, kada Krist impuls ne živi samo u ljudskom razumijevanju, već kada se Krist impuls izlije preko cijelog ruba, preko cijele trake sjećanja, tada se ljudi, naprimjer, više neće oslanjati isključivo na učenje povijesti iz vanjskih dokumenata, jer će se tada njihova moć sjećanja proširiti. U tim sjećanjima živjet će Krist. I budući da je Krist ušao u njihovu moć sjećanja, budući da Krist živi u moći sjećanja, ljudi će znati kako je Krist djelovao u izvanzemaljskoj oblasti do misterija na Golgoti, kako se za to pripremio i prošao kroz ovaj misterij na Golgoti, i kako nastavlja djelovati kao impuls u povijesti. Ljudi će to shvatiti jednako istinito i iskreno kao što je sjećanje sada prisutno u običnom životu. Zemaljski razvoj čovječanstva moći će se shvatiti iznutra samo percipirajući Krist impuls u njegovom središtu. Svo sjećanje bit će prožeto i istovremeno ojačano prodiranjem Krist impulsa u sjećanje. U budućnosti će i ovo možda još uvijek vrijediti za nas, koji ćemo kršćanstvo shvaćati na živ način:

U početku je sjećanje,

I sjećanje živi dalje,

I božansko je sjećanje.

I sjećanje je život,

I taj život je 'Ja' čovjeka,

Koje struji u samom čovjeku.

Ne on sam, već Krist u njemu.

Kada se sam sjeća božanskog života,

U njegovom sjećanju je Krist,

I kao blistavi život sjećanja

Krist će sjati u svaku neposredno prisutnu tamu.

Moći ćemo reći: Krist je u našem unutarnjem duševnom životu. Neki od nas će to iskusiti učeći se povezati s Krist impulsom kroz sjećanje na to kako smo kao djeca učili stajati uspravno i govoriti povezujući se s Krist

impulsom. Neki od nas će također iskusiti, promatrajući svoje sjećanje u njegovom trenutnom stanju kao pripremu, nešto što bi u budućnosti postalo poremećeno ako bi mu nedostajala volja da bude prožeto Krist impulsom. Kad bi na Zemlji postojao materijalizam koji niječe Krista, tada bi pamćenje postalo poremećeno. Tada bi se pojavljivalo sve više ljudi čija bi sjećanja postala kaotična, koji bi postajali sve tuplji i tuplji u svojoj mračnoj 'Ja' svijesti, osim ako sjećanje ne obasja svjetlom tu mračnu 'Ja' svijest. Naše sjećanje može se pravilno razviti samo kada se Krist impuls istinski percipira. Tada će povijest živjeti poput živog sjećanja, na takav način da razumijevanje istinitih događaja prodire u sjećanje. Tada će ljudsko sjećanje razumjeti središte svjetskih događaja. Tada će ljudi imati valjanu viziju. Obično sjećanje, koje se usredotočuje samo na jedan život, proširit će se i obuhvatiti prethodne inkarnacije. Sjećanje se sada priprema, ali se oblikuje kroz Krista. Bilo da gledamo prema van, na to kako smo se nesvjesno razvijali kao djeca, ili da gledamo prema unutra, bilo da kroz produbljivanje naše nutrine gledamo u ono što ostaje u sjećanju kao naša nutrina, svugdje vidimo živu moć i djelovanje Krist impulsa.

U novom Krist događaju, koji se sada približava ne fizički već eterski, i koji je povezan s prvim buđenjem sposobnosti sjećanja, prvim prožimanjem sjećanja Kristom, ovaj Krist događaj bit će takav da će Krist ljudima pristupiti kao anđeosko biće. Za to se moramo pripremiti.

Dakle, znanost duha ne bi nas trebala obogatiti samo teorijama, već bi nas trebala prožeti nečim što nam omogućuje da percipiramo ono s čime se susrećemo u svijetu i ono što sami jesmo, s različitim senzacijama i osjećajima. Naš život senzacija i osjećaja može se obogatiti kada, u pravom smislu, kroz znanost duha prodremo u bit Krist impulsa i njegovog djelovanja u ljudima i duhovnom biću ljudi. Dobro je da se često sjetimo:

U prapočetku bijaše moć sjećanja.

Moć sjećanja treba postati božanska,

I božanska će biti moć sjećanja.

Sve, što u 'Ja' nastaje,

Postat će takvo,

Da je to nešto što je nastalo

Iz sjećanja prožetog Kristom, od božanskog.

U tome će biti život,

I u tome će biti blistavo svijetlo,

Iz kojeg misli sjećanja

Sjaje u tamu sadašnjosti.

I takva tama, kakva je sadašnja,

Može shvatiti svjetlo sjećanja koje je postalo božansko.

Kada upijamo značenje takvih riječi, upijamo nešto što je prikladno za nas kao ljudska bića. Kao što biljka formira sjeme za svoj sljedeći život, tako učimo ne samo percipirati plodove koji nam dolaze iz prethodnih inkarnacija, već percipirati na takav način da razumijemo kako prijeći u sljedeće inkarnacije. U sljedećim inkarnacijama, naše sjećanje bi bilo loše da nas ne prožima Krist impuls. Misao je još uvijek samo minimalno prožeta Krist impulsom, a ipak se već približava sjećanju. Iz znanosti duha naučimo živjeti ne samo za privremeno ljudsko biće koje živi između rođenja i smrti, već naučimo živjeti za ljudsko biće koje prolazi kroz stalno ponavljajuće inkarnacije. I kroz znanost duha naučimo što za nas može biti, za potpuno ostvarenje naše vlastite ljudske duše, ispravno razumijevanje i shvaćanje, ispravna percepcija, ispravan osjećaj najjačeg impulsa u cijelom ljudskom razvoju: Krist impulsa.

Duh Krista i Njegov odnos prema razvoju svijesti

München, 30. ožujka 1914.

Sve što ulazi u naš rad u konačnici se kristalizira oko jedne točke: pronalaska sjedinjenja s duhovnim silama koje čovječanstvo pokreću naprijed. Iz te perspektive ovdje je više puta raspravljano o značaju bića Krista u svijetu. Danas bih želio reći nekoliko riječi, koje bi trebale naše razumijevanje ovog Krist impulsa i njegovog odnosa s nama učiniti još važnijim. Ako ovaj Krist impuls želimo shvatiti u njegovoj istini, moramo biti spremni razmišljati o mnogim stvarima. Ovih dana možda se ništa češće ne čuje od sugestije da bismo trebali odbaciti sve školsko, pedantno i didaktičko, te prihvatiti život u umjetnosti i pogledu na svijet. Toliko suvremenih umova izražava svoj umor od svega didaktičkog. Međutim, izvanredno je da se, kad god se raspravlja o pitanjima svjetonazora, uvijek vraćamo čežnji za didaktičkim.

Morali smo slušati ljude kako govore o Kristu kao da je svjetski učitelj; jednom sam upotrijebio izraz 'nadljudski svjetski učitelj'. Mnogi se osjećaju ugodno, misleći da je Krist, netko tko je poučavao, došao u svijet. Nasuprot tome, mi smo više puta naglašavali živototvorni, snažan karakter Krist impulsa. Kroz ono što se dogodilo prilikom krštenja na Jordanu, to biće je pronašlo svoj put u zemaljski život dijeleći sudbinu čovječanstva tri godine. Zatim se izlilo u zemljinu auru i od tada tamo nastavlja djelovati.

Gledajući ovaj Krist događaj, mora se reći da je ovaj događaj na Golgoti jedinstven događaj u evoluciji Zemlje. U odnosu na razvoj Zemlje, to se dogodilo samo jednom, ali Krist događaj je bio pripremljen u duhovnom svijetu.

Iako je potpuno pogrešno misliti da je biće Krista prisutno u drugom tijelu, ipak se mora ukazati na pripremni događaj u razvoju svijeta, naime tri pripremna događaja, preteče događaja na Golgoti. Oni su se dogodili u izvanzemaljskim, čisto duhovnim oblastima.

Govorio sam o dvoje Isus djece, Salomonskom i Natanskom Isusu. Salomonski Isus nosio je u sebi 'Ja' Zaratustre. Ono je prešlo u drugo dijete i tamo živjelo od dvanaeste do tridesete godine. Tada je ovoje ispunilo Krist biće. I ovaj Natanski Isus - i to se mora izričito spomenuti - bio je, time što je rođen na početku naše ere, prvi put u svijetu istinski utjelovljen u ljudskom tijelu. Preliminarne faze svoje egzistencije iskusio je u duhovnim svjetovima. Nikada prije nije bio istinski utjelovljen u ljudskom tijelu. Odnos s Krišnom nije bio prava inkarnacija, već posredna inkarnacija. Kada razmatramo biće ovog kasnijeg Natanskog Isusa, moramo pogledati anđeoska bića i možemo reći: prije nego što se Krist pojavio na Zemlji, nije bio utjelovljen, već je tri

puta postojao kao duša u duhovnom svijetu, i u svakom od ova tri stupnja, za Njega se dogodilo nešto slično događaju na Golgoti. Stoga pripremne faze Golgote moramo tražiti u duhovnim svjetovima. Svaki od ovih događaja ima duboko značenje za cjelokupan razvoj ljudi na Zemlji. Na ono što ovdje doživljavamo, ne utječe samo ono što se događa unutar fizičke Zemlje, već i u duhovnim svjetovima. Ono što je razrađeno kroz tri preliminarna stupnja, djelovalo je izvana.

Kad je čovječanstvo živjelo u lemurskoj epohi, luciferski utjecaj već se bio spustio na njega. Poslao je svoje zrake moći, takoreći, u ljudsku prirodu. Učinak je bio tu. Ljudi su se morali razvijati drugačije nego da nije došlo do luciferskog utjecaja. Ljudi su, takoreći, bili zaraženi luciferskim impulsom. Iz perspektive znanosti duha možemo reći što je taj luciferski utjecaj donio. Da je ostao tako jak kao u Lemuriji, nešto bi se dogodilo našoj ljudskoj prirodi što bi je dovelo u veliku opasnost. Dogodilo bi se nešto što bi se moglo okarakterizirati na sljedeći način: dvanaest osjetila ljudi - jer ima ih dvanaest - razvilo bi se na takav način da bi ljudi postali preosjetljivi. Dok sada promatramo crvenu boju ruže na takav način da ona ima objektivan učinak na nas, tada bi nam crvena probijala oči kao trnjem, plava bi crpila naš vid. Bili bismo preosjetljivi. Isto bi vrijedilo za sluh i sva ljudska osjetila. Ne bismo mogli ništa percipirati bez da iskusimo bol ili užitak. Čovječanstvo je zavedeno kroz Lucifera. To su vidjela bića viših hijerarhija. Baš kao što je Natanski Isus živio kasnije, on je u duhovnom svijetu postojao tijekom lemurskog razdoblja kao anđeosko biće i bilo mu je suđeno da se prožme bićem Krista. Dok su fizička tijela kasnije bila prožeta Kristovim bićem, u to vrijeme duhovni element ovog anđeoskog bića bio je produhovljen Krist impulsom. U to vrijeme, Kristov impuls sišao je u dušu kasnijeg Natanskog Isusa. To se dogodilo u svijetu duha, ali zrake koje su iz njega izlazile širile su se Zemljom i smirivale preosjetljiva ljudska osjetljiva, čime se uklonila opasnost da će osjetilni svijet ljudi moći percipirati samo kroz bol i ponižavajuću požudu. Stoga, gledamo na prvog vjesnika događaja na Golgoti i kažemo si: postali smo takvi kakvi jesmo s obzirom na naših dvanaest osjetila jer je Krist sišao u dušu kasnijeg Natanskog Isusa i umirio ljudsku osjetilnu prirodu.

Zatim, u atlantskoj epohi, ahrimanski utjecaj, postupno se spajajući s luciferskim utjecajem, ponovno je donio opasnost ljudskom životu. Dok su u Lemuriji osjetila bila u opasnosti, sada, u ranom atlantskom razdoblju, vitalni organi i etersko tijelo ljudi bili su u opasnosti. Ti organi eterskog tijela prožetog utjecajem Lucifera i Ahrimana razvili bi se na takav način da bi ljudi poprimili oblik nedostojan njihove ljudske prirode. Sve bi bilo uređeno tako da bi čovjek s pohlepom težio onome što je korisno, a ono što nije korisno mogao bi gledati samo s gađanjem. Ljudski život bi se odvijao između pohlepe i gađenja. Svi organi bi bili oblikovani na takav način da bi ljudi, poput divlje životinje, nasrnuli na ono što bi morali konzumirati i

osjećali bi se duboko poniženi onim što nije korisno. To što se to nije dogodilo, posljedica je druge preliminarne faze događaja na Golgoti. Opasnost je bila takva da bi čak i disanje uzrokovalo da čovjek pohlepno udiše zrak, te da bi se svaki pogled na nešto što mu nije prikladno manifestirao na strašan način, s užasnim izljevima gađenja. Tada je to anđeosko biće po drugi put prožeto Krist impulsom, te su kao rezultat toga zrake moći ušle u zemljinu auru i umirile ljudski život.

Pred kraj atlantske epohe razvio je treći preliminarni stupanj. Čovječanstvo je opet stajalo pred velikom opasnošću. Sada su se mišljenje, osjećanje i volja morali dovesti u sklad. Izrazi duše trebali su biti neharmonični, tako da ljudi ne bi mogli razviti mišljenje, osjećanje i volju na pravilan način, već bi se jedno drugome suprotstavljalo na frenetičan način. To je spriječeno trećim preliminarnim stupnjem. Još jednom se biće koje je kasnije postalo Natanski Isus proželo Krist impulsom, a red i sklad uneseni su u međuigru mišljenja, osjećanja i volje. To se dugo osjećalo u post atlantskoj eri. U vremenima koja su prethodila našem misaonom razvoju, već su se oblikovali vjesnici slike, slike koja dopire do našeg vremena, ali još nije u potpunosti shvaćena. Kada je, na kraju atlantskog doba, Krist prožeo ovu dušu, koja je kasnije postala Isus iz Nazareta, to je dovelo do bića koje je uvijek ovladavalo divljim i burnim emocijama, koje je trijumfiralo nad gustim formacijama misli, osjećaja i volje. Čovječanstvo je to izrazilo u slici svetog Jurja ili svetog Mihaela, ubojice zmaja. To je izravni imaginativni izraz trećeg vjesnika događaja na Golgoti.

Grci, koji su svoje predodžbe proželi onim što je isijavalo iz misterija Atlantide, stvorili su božansku sliku bića aktivnog u Atlantidi. Duh kojeg su zamišljali štovali su u Apolonu: to je onaj koji je prožet duhom Sunca. Nisu ga zvali Krist, ali ime nije važno. U svom štovanju Sunca, štovali su treću pred fazu događaja Golgote, i to su izražavali izvana tražeći u najvažnijim stvarima savjet od svećenika Apolona. Ti su Grci znali da je ono što je utkano u zemljinu auru, utkano u misterije egzistencije i kako je to uredilo misao, osjećaj i volju. Osjećali su to tako povezanim sa Zemljom da su rekli: iz Zemlje se u gustom obliku uzdiglo ono što bi, da Apolon nije pobijedio, bacilo u nered misao, osjećaj i volju. Ali Apolon donosi red, tako da umjesto nesklada, umjesto ludila, iz zemljine aure u misao, osjećaj i volju teče mudrost.

Gledali su u područje gdje se para dizala iz zemlje, koju su uhvatili i sakrili u svom svetištu, kako bi iznad otvora stala Apolonova svećenica, kroz koju je on sam govorio na takav način da se njegova mudrost pretvorila u proricanje, u savjete za poslove onih koji su tražili tu mudrost. Kao što se Juraj i Mihael pojavljuju na slici, tako se i Apolon pojavljuje u svom svetištu, ulijevajući proročanstva u duše onih koji su govorili kroz njega.

Oh, kršćanstvo je drevno! Nije važno ime Krista. Štovanje Apolona štovalo je Krista, duha Sunca, tako da u tom štovanju leži svijest o trećoj fazi koja prethodi događaju na Golgoti.

Tada je došlo vrijeme kada se čovječanstvo suočilo s četvrtom velikom opasnošću. U Lemuriji se fizičko tijelo suočilo s prijetnjom, zatim u Atlantidi eterski i astralni organi. Sada je 'Ja' trebalo ići u poremećaj. To je bilo pripremljeno na takav način, da se u trenutku kada je 'Ja' trebalo zahvatiti ljude u grčkom misaonom životu, otkrila prilično neobična pojava, to jest da su svi uvjeti bili prisutni za unošenje poremećaja u 'Ja'. Tek će se postupno shvatiti kako se ono što je trebalo iznijeti to 'Ja' razvilo u grčkoj filozofiji i tako dalje. Već sam pokušao opisati kako se 'Ja' probudilo. Proučavanjem filozofije, koja je kulminirala misaonim životom Platona i Aristotela, postaje jasno kako postupno nastaje 'Ja'. Kada su Tales, Ferekides sa Sirosa i Anaksagora prvi put oživjeli velike misli, paralelni fenomen proširio se iz Grčke po cijelom grčkom svijetu: paralelno s pojavom 'Ja' razvila su se proročišta Sybila. Sybile su se osjećale posvuda. Ponekad su izricale veliku mudrost za budućnost, ali ponekad i ludost. Sve što može baciti 'Ja' u poremećaj, to kako 'Ja' mora pasti u poremećaj bez Krist impulsa, izraženo je u njihovim proročanstvima. Dvije su se stvari pripremale: proroci, preteče Krist impulsa, koji u čistoj duhovnoj kontemplaciji nastoje primiti Krist silu koja se rađa, koji u uređenom životu mišljenja doživljavaju ono što je utkano u evoluciju čovječanstva; i Sybile, s druge strane, koje su prepuštene vanjskim utjecajima zemljine aure. S ovim kontrastom između Sybila i proroka, suočeni smo u prikazu Michelangela u Sikstinskoj kapeli u Rimu. Michelangelo prikazuje kako vjetar i drugi elementi povezani sa Zemljom djeluju na Sybile, pokazujući da su Sybile predstavljale opasnost za poremećaj 'Ja', i kako proroci rade na smirivanju tog 'Ja'. Proučavanje proroka uz Sybile na slikama Michelangela, može nam ponuditi duboke uvide u mnoge misterije. U silama koje su djelovale kroz Sybile postaje jasno kako ljudsko 'Ja', u četvrtoj fazi, teži poremećaju. Red koji učenja proroka najavljuju, uspostavljen je kroz misterij na Golgoti, red 'Ja' moći u obliku u kojem ljudsko 'Ja' sve dublje osjeća: ne ja, već Krist u meni. - Ono što bi u slučaju Sybila doprinijelo poremećaju 'Ja', kroz Krist impuls pojavljuje se na uređen način. Budući da se ljudsko 'Ja' mora razviti na Zemlji, događaj na Golgoti morao se dogoditi na Zemlji, Krist je morao prodrijeti u Isusovo tijelo, stvarno fizičko tijelo, dok je u preliminarnim fazama anđeo bio prožet dušom.

Tako je Golgota ušla u zemljin razvoj. Ono što Augustin kaže duboko je istinito: kršćanstvo je oduvijek postojalo, samo se sada zove kršćanstvom. U vrijeme Augustina postojao je osjećaj da su sluge Apolona kršćani, čak i ako ne po imenu. To je bilo štovanje trećeg, čisto duhovnog događaja. Tako se Krist postupno približavao Zemlji. U svijetu Devahana bili su prvi i drugi

preliminarni stadij, u astralnom svijetu treći, a u fizičkom svijetu događaj Golgote.

Ali Krist je prodro u auru Zemlje ne kao učitelj, već svojom moći. To se mora stalno iznova naglašavati. Da je Krist htio djelovati samo kroz ono što ljudi mogu razumjeti od njega, mogao bi postići vrlo malo.

Ušao je u razvoj kao živo biće. Ljudsko razumijevanje mora se boriti da ga dosegne. Tako vidimo kako se odvijaju dogmatski sporovi. Ljudska moć prosudbe još je uvijek daleko od prodiranja Krist impulsa. Krist impuls djeluje u dubinama kroz duše kao živa sila. Možemo pratiti tu silu. Pogledajmo događaj od 28. listopada 312. godine. Tog dana, Konstantin se borio s Maksencijem u bitci blizu Rima. Vojska Maksencija bila je četiri puta jača od Konstantinove. Konstantin je pobijedio. Svatko tko ispravno promatra povijest kaže: Život u cijeloj Europi bio bi drugačiji da Konstantin nije pobijedio. - Bila je to izvanredna bitka. Nije trijumfirala vanjska snaga, niti prosudba. Bitka se nije vodila onim što je proizašlo iz prosudbe. Vodila se s obje strane prema podsvjesnim impulsima, u kojima je ulogu igrao Krist impuls. Maksencije se konzultirao sa Sybilskim knjigama. One su mu rekle: ako ne ostaneš gdje jesi, ako izađeš iz Rima, porobit ćeš velikog rimskog neprijatelja. - San mu je također rekao da napusti Rim i bori se izvan njegovih vrata. Bio je sigurno ukotvljen u Rimu. Ljudski razum nije određivao što se odvijalo u ovoj bitci. Podsvijest je djelovala u dušama Maksencija i Konstantina. San je otkrio Konstantinu da treba nositi simbol kršćanstva pred svojom vojskom. Ovu bitku odlučili su snovi, koja je odlučila o sudbini Europe. Ljudski sud pokazao se neadekvatnim da ostvari ono što je trebalo ostvariti; naprotiv, na djelu je bio Krist impuls, postavljajući Konstantinovu vojsku, četiri puta slabiju od Maksencijeve, izvan Rima. Kroz ono o čemu ljudi ne mogu suditi, određen je tijek ljudskih poslova. To je značajno za cijeli tijek ljudske povijesti.

Krist impuls djelovao je u podsvijesti duša kao duhovni impuls. Djelovao je na isti način i kasnije, kada je ponovno karta Europe poprimila potpuno drugačiji oblik. Da Ivana Orleanska nije stajala uz svog kralja u odlučujućem trenutku, sve europske sudbine bile bi drugačije. Opet, nije to bila prosudba, već Krist impuls koji je koristio ljudski instrument. Naša prosudba, smatrali je dobrom ili lošom, nije bitna.

Ima i druga stvar, koja može pokazati kako Krist impuls djeluje ispod praga svijesti. Koristi neobične načine otkrivenja, neobične za materijalista. Kako je moderni duhovni život napredovao, nešto u njegovom životu uzrokovalo bi da materijalizam proširi svoj doseg još dalje u europski život. Da se nisu dogodili određeni procesi, bilo bi moguće da se ukorijene potpuno materijalističke ideje, čak i u onim dušama koje su se još uvijek osjećale duhovno. Razumijevanje Krist impulsa toliko bi se drastično pogoršalo u daleko ranijim stoljećima, da bi se sumnjalo u njegovu fizičku egzistenciju.

Tada bi Arthur Drewsu i drugima bilo puno lakše. U 16. i 17. stoljeću, kada je opasnost od gubitka svake veze s Krist impulsom bila stvarna, po najudaljenijim oblastima Europe proširio se osjećaj: zašto bi itko vjerovao da je Krist živio? - A onda se, na najrazličitijim mjestima, dogodilo nešto u isto vrijeme. U gotovo svakom dijelu Europe, postalo je znakovito, da se u različitim naseljima ljudi, u selima i gradovima, ne vidi uvijek ista, već uvijek drugačija fizička, ljudska osobnost. Proširilo se mišljenje da je ta ljudska osobnost, koja se pojavila u izvanrednom obliku, Ahasver, Lutajući Židov, koji je lutao svijetom otkako je odbacio Krista. Proširila se vijest da živi osoba koja iz vlastitog iskustva može reći: vidio sam Krista, stvarno je živio. - Na raznim mjestima ta je figura hodala selima, sudjelovala u crkvenim službama u strašnom stanju, noseći potpuno zastarjelu odjeću, i prepričavala događaj kojem je mogla svjedočiti. Biskupi i opati pozivali su takve figure na bankete i priređivali svečanosti. Te su osobe uvijek govorile: mogu učvrstiti vaše uvjerenje da je Krist hodao Zemljom, jer je prošao pored mene, i budući da sam se prema njemu tako ponašao, sada moram ovako lutati svijetom.

Iz onoga što učimo iz povijesti, nemamo pojma koliko su duboko izvještaji o Ahasveru odjekivali u umovima ljudi. Uvijek su govorile druge ličnosti, ali su vidjeli, kao u Ahasver retrospektivi, Krista kako prolazi pred njima, tako da su im vjerovali. Iz njih je dolazila svijest: da! Živio je, jer on može pričati o njemu. - Površni ljudi danas bi se mogli pitati: je li to moglo imati tako velik utjecaj da je spriječilo opasnost da Krist bude potpuno zaboravljen kao povijesni Krist? - Ne znaju da su se takvi događaji događali u svijetu, događaji koje povijest nije zabilježila. To što danas nismo u potpunosti zaglibljeni u materijalizmu posljedica je onoga što je proizašlo iz tih likova. To se danas ne bi moglo dogoditi. Na nekim mjestima Ahasver je imao debele žuljeve, neobičnu odjeću, dugu kosu, požutjelu kožu, bio je visok i mršav; na drugim mjestima bio je nizak, imao je grbava leđa, ali je uvijek bio prožet sviješću, vizijom onoga što je duša vjerovala da je doživjela u trenutku kada je Krist prošao pred njom.

Sposobnost osvrtanja na Akaša kroniku i tako se snažno identificirati da su istinski vjerovali, bila je usađena u brojne pojedince. Danas bi svi ovi Ahasveri bili smješteni u azil; tada su bili instrumenti za jačanje duhovnog života. Biskupi i opati dopuštali su da ih oni ojačaju snagom svoje vjere u Krista. Iz duhovnih sfera, sjeme sposobnosti osvrtanja na događaj Golgote, posijano je u psihički pogodne prirode. Kroz osobitost njihove svijesti, pripovjedači su tada sebe vidjeli unutar slike. To je bila istina, to je bio živ pogled na događaj Golgote. Mnogo više nego u gornjoj svijesti, gdje se vrši prosudba, ono što je proizašlo iz Krist impulsa odvijalo se u podsvjesnim sferama duše. Moderni, materijalno orijentirani ljudi, olako se rugaju takvim stvarima. Onaj tko će to smatrati psihičkom epidemijom, kazati će: kakav se kredibilitet može dati onome što dolazi od bolesnih duša? - Moglo bi se pitati

ovog materijalista što bi rekao da netko postane toliko psihički bolestan da ga psihijatri zatvore u azil, ali tamo, iz svog prosvjetljenja, počne zamišljati zračni motor koji doista lebdi pred ljudima kao ideju? Prihvatili bi ga od takve duše bez propitivanja potječe li od bolesne duše. To nije kriterij, nije valjan prigovor, to je li duša bolesna. Poanta je ispitati sadržaj onoga što dolazi iz duše. Najgore s našim duhom materijalizma je to što se pozivamo na sporedne razloge, a ne na moć istine.

Kada na ovaj način promatramo razvoj čovječanstva, postaje jasno da Krist impuls moramo shvatiti kao živu silu koja daleko više djeluje u dubini duše i koristi fizička sredstva, više nego što ljudi razumiju. Da je ostao na tome, njegov utjecaj ne bi daleko napredovao. Ali u naše vrijeme stvari se počinju mijenjati, mijenjati na takav način da ono što je za Grke bila misao s kojom je zapravo rođena svijest ljudskog 'Ja' mora postupno djelovati u nama. Kako se ta misao danas manifestira? To ne treba podržati znanošću duha, već filozofijom. U stoljećima prije osnivanja kršćanstva, počevši od Ferekida pa sve do Aristotela, misao je započela s razvojem svijeta. Mišljenje u slikama počinje tek u grčkom životu. To priprema put do istinske 'Ja' svijesti. Zatim dolazi Krist impuls. On stupa u interakciju s onim što se pojavilo kao 'Ja' moć. U našem vremenu vidimo kod Hegela, kojem se posvećuje malo pažnje, ali je značajna pojava u čovječanstvu, kako se Hegel bori s mišlju koja nastoji obuhvatiti cijeli svijet. Čovjek se razvija u svijetu, on je kruna razvoja, dopuštajući misli da ispuni svijet. Kroz to spoznaje svoju okolinu. Ali misao može učiniti dvije stvari: pravilno se razvijati, što se može usporediti s razvojem sjemena u cvijet, ili sjeme može poslužiti kao ljudska hrana. U tom slučaju, sjeme je istrgnuto iz svoje kontinuirane struje. Ako ostane unutar svoje prirodne struje, razvija se nova biljka, iz nje će vjerojatno proizaći život za budućnost. Isto vrijedi i za ljudsku misao. Kaže se da je koristimo za stvaranje slika okoline. Ali koristiti je za takvu spoznaju je kao koristiti sjeme za hranu. Tjeramo misao iz njene struje. Ako međutim, ona ustraje u svojoj struji, ako je ne koristimo, takoreći, kao hranu, onda joj dopuštamo da živi svoj vlastiti embrionalni život, da procvjeta u meditaciji i inspiraciji, da se razvije u novu plodonosnu egzistenciju. Upravo to je struja za misli. U budućnosti će se prepoznati da se ono što se smatra znanjem o svijetu ponaša poput zrna koje ne napreduje do novog zrna, već je potisnuto u potpuno drugačiju struju. Ali ono što učimo prepoznati kroz spoznaju višeg svijeta, jest misao filozofski shvaćena u slobodi, koja vodi izravno u duhovni život kroz meditaciju i koncentraciju.

Došli smo do točke gdje će se prepoznati da se obično znanje odnosi prema nadosjetilnom znanju, kao što se zrno koje se koristi za hranu odnosi prema onome što se razvija u novo zrno. Unutarnja spoznaja misli je ono što budućnost mora donijeti. Filozofija u starom smislu je prevaziđena, njeno vrijeme je isteklo. Shvatit će se da takvo znanje mora uvijek postojati, ali mora voditi do bočne struje razvoja. Shvatit će da živa misao, koja se

pretvara u meditaciju i koncentraciju, vodi do duhovnog znanja o ljudskoj prirodi i do znanja o duhovnom svijetu.

Kada razmatramo različite pojave u našem duhovnom životu, neke stvari mogu biti upečatljive. Ovdje se sigurno mogu reći i raspravljati stvari koje bi se u vanjskom svijetu krivo shvatile. Danas se velikim filozofskim umom smatra čovjek koji u biti ograničava svoju mudrost stalno se izjašnjavajući: čovjek ne smije ostati kod vanjske spoznaje, mora shvatiti duh. - Moglo bi se reći da on stalno govori, u drugačijoj verziji: čovjek ne može ostati na razini pukog vanjskog znanja, mora shvatiti duhovno u sebi, mora ga zahvatiti, ne smije ga zahvatiti samo konceptima, mora oživjeti. On ne kaže što je duh, ništa nije shvaćeno. To je obilježje Euckenove filozofije. Ona ne vodi do istinskog duhovnog znanja. Kada mišljenje poprima oblik unutar sebe, ono ne postaje neodređeno duhovno iskustvo, već postaje zaokruženo u sebi, i rezonira s onim što smo upoznali kao etersko tijelo. Kada se mišljenje transformira u meditaciju, tako da ova misao poprimi oblik, iz ljudskog eterskog tijela imamo - duhovnog čovjeka. Čovječanstvo je u svom razvoju na putu od filozofije do žive spoznaje duha.

Na pravom smo putu. Oni koji to razumiju, prepoznaju svoje vrijeme, ali pravi uvid u ove stvari ne može se postići bez razvijanja svetog poštovanja prema znanju, koje čovjeka sprječava da svugdje primjenjuje standard kojeg posjeduje sa svojom sposobnošću razumijevanja. Čovjek mora biti spreman pripremiti se za novu spoznaju, jer kakva god duša bila, prikladna je samo za bočnu struju znanja. Tek kada se dalje razvija, sposobna je istinski ući u duhovni svijet. Tek tada istinski razumijemo svoj zadatak unutar naše zajednice, kada sa svom poniznošću osjetimo kako smo pozvani znati nešto o ovom velikom prevrednovanju svih koncepata znanja koji nastoje voditi u duhovni život. Želimo ostati prilično ponizni, ali neke koji se danas smatraju velikim umovima možemo nazvati plitkim brbljavcima, jer to nije pogrdna kritika. Ono u čemu se moramo pronaći jest ovo: spojiti jasan, snažan i energičan sud o onome za čime težimo, s poniznošću; prepoznati da smo, mjereno u velikoj mjeri, tek na početku, ali da naša srca mogu nabujati, mogu sjati radošću pri pomisli na to što će postati od onoga prema čemu težimo, čemu želimo posvetiti svoje najintimnije snage duše. Želim se obratiti, ne samo vašim predodžbama, već i najdubljim moćima vaših srca, onome u vašim dušama gdje je najdublji osjećaj za puls vremena. Tada ćete shvatiti što se misli time da je ovaj govor namijenjen samo nagovještavanju onoga što nas vodeće snage našeg vremena, duhovne individualnosti za koje znamo da se kreću našom strujom, pozivaju da kažemo. Ne napredujemo samo stjecanjem sve više koncepata o tome što je duhovni svijet - iako ih moramo steći - već istinski napredujemo kada sa svakom novom idejom povežemo nešto što izvire iz dubine naše duše, tako da se to sve dublje razumijevanje može manifestirati u odnosu na vodeće sile vremena. Možemo osjetiti kako govore najintimnijim kutcima naše duše. Mnogo prije nego što

ovo govorenje shvatimo kao upozorenje, možemo osjetiti kako naš pokret nose ovi duhovni vođe, čiji smo glasnici, u pravom smislu. Ova svijest trebala bi se izlijevati poput istinske struje duše preko onoga što radimo.

Napredak u spoznaju Krista / Peto evanđelje

Pariz, 27. svibnja 1914.

U današnjoj raspravi, prvo bih se želio osvrnuti na ono što trenutno možemo znati o biću Krista u okviru okultnih istraživanja, a zatim raspraviti o napretku koji smo uspjeli postići u razumijevanju Krista od misterija na Golgoti.

Unutar našeg duhovnog pokreta, veliki značaj misterija na Golgoti za cijeli razvoj Zemlje, više je puta naglašen. Daljnjim istraživanjem značaja ovog misterija na Golgoti unutar okultnih istraživanja, uspjeli smo identificirati tri preliminarne faze misterija na Golgoti koje su se dogodile unutar evolucije Zemlje i bili s njom povezani. Ove tri preliminarne faze prethode misteriju na Golgoti, pripremajući ga, ali se ne odvijaju na fizičkom planu, radije se događaju u višim svjetovima.

Prvi od ovih događaja pada u vrijeme lemurskog razvoja Zemlje. Drugi i treći događaj spadaju u vrijeme atlantske evolucije Zemlje. A četvrti je sam misterij na Golgoti, koji se odvija na fizičkom planu u post atlantskoj epohi, na početku naše ere.

U lemurskoj epohi, isto biće koje poznajemo kao biće Krista ujedinjeno je s drugim bićem iz viših svjetova, bićem iz viših svjetova koje se nije utjelovilo na fizičkom planu, već je pripadalo svijetu viših hijerarhija. I kao što u odnosu na misterij na Golgoti govorimo o Kristovu ulasku u tijelo Isusa iz Nazareta, tako možemo govoriti i o Kristovu ulasku u anđeosko biće iz viših svjetova u lemurskoj epohi. Moglo bi se reći da se sličan događaj, preveden u duhovnu oblast, dogodio tijekom lemurske evolucije, kao što se kasnije dogodilo krštenje od Ivana u Jordanu na fizičkom planu. Dakle, u toj drevnoj epohi, susrećemo biće Krista u tijelu duše arhanđela. I kroz ovu žrtvu bića Krista, ulazak u tijelo, u tijelo duše arhanđela, vrlo specifičan učinak zrači iz duhovnih svjetova u razvoj Zemlje.

Da bismo razumjeli značaj ovog događaja, moramo govoriti o opasnosti koja je prijetila cjelokupnom ljudskom razvoju Lemurske epohe, a koju su predstavljale luciferske sile. Da čovječanstvo nije odvraćeno od ove opasnosti, sve što nazivamo ljudskom osjetilnom percepcijom bilo bi bačeno u kaos. Pod luciferskim utjecajem, osjetila se ne bi razvila onako kako jesu, umjesto toga, postala bi daleko osjetljivija, mnogo lakše pobuđena vanjskim svijetom. Naprimjer, tada bismo svijetom išli ovako: ako bi vidjeli plavu boju, osjećali bismo da nam usisava oči i osjećali bismo nešto poput sile koja crpi iz nas, a ako bi vidjeli crvenu boju, osjetili bismo nešto poput peckanja u očima. Trebamo samo zamisliti što bismo mi ljudi postali da smo na svakom životnom koraku bili bacani osjetilnim percepcijama i u stalnoj struji

uzbudljivih dojmova. Ova je opasnost otklonjena jer se Krist, moram sada reći, nije utjelovio, već je postao arhanđeo, a sile koje su time mogle zračiti iz duhovnih svjetova ulijevale su se u razvoj čovječanstva, a osjetila su se uskladila, tako da je upravo spomenuta opasnost otklonjena od ljudi i oni su postigli potrebnu ravnotežu. Stoga, kada razmatramo umjerenost s kojom se razvijaju naši osjetilni opažaji, možemo se osvrnuti na drevna Lemurska vremena i reći: tada se Krist žrtvovao, postao arhanđeo i uklonio od nas opasnost preosjetljivosti našeg osjetilnog sustava.

Druga opasnost prijetila je ljudskom razvoju, ovaj put kroz Ahrimana i Lucifera zajedno, u ranim fazama atlantske evolucije. Tijekom tog razdoblja, abnormalni razvoj prijetio je životnim snagama. Te životne snage trebale su se razviti na takav način da, naprimjer, ako bi osoba iskusila glad i hrana bi joj bila dostupna, proždirala bi je s animalnom pohlepom. Suprotno tome, ako bi naišla na bilo kakvu hranu koja joj nije bila korisna, osjetila bi strašno gađanje i pobjegla od hrane. Ova preosjetljivost životnih snaga, prijetila je čovječanstvu u to vrijeme. Krist se inkarnirao u arhanđeoskom obliku unutar viših hijerarhija, i kroz ovu žrtvu Krista, upravo opisana opasnost je otklonjena od čovječanstva, a životne snage su usklađene tako da ih sada možemo koristiti umjereno i uravnoteženo.

Treća opasnost prijetila je ljudskom razvoju pred kraj atlantske epohe. Utjecajem Lucifera i Ahrimana, tri duševne sile - mišljenje, osjećanje i volja - bile bi bačene u nered, tako da bi funkcionirale na neuređen, kaotičan i zbunjujući način da ta opasnost nije bila otklonjena.

Ako želimo razumjeti pravu prirodu ove stvari, mora nam biti jasno da Zemlja nije samo ono što geolozi vjeruju da jest - mineralno tijelo - već cjelovit organizam. Ono što se uzdiže iz zemljinih temelja, pojavljujući se kao maglovite pare, nije samo fizička para, već i utjelovljenje strasti koje se mogu ujediniti sa strastima i nagonima ljudi i prožete su luciferskim i ahrimanskim silama. Te bi sile, u određenom vremenskom okviru, izazvale kaos u ljudskoj duši, utječući na mišljenje, osjećanje i volju. Da se ova opasnost nije otklonila, cijela bi ljudska rasa bila gurnuta u neku vrstu delirija ovim kaosom. Ljudska rasa bi degenerirala u stanje ludila koje bi postalo normalno stanje Zemlje. Zatim se Krist, po treći put, utjelovio u obliku arhanđela i otklonio ovu opasnost sjajem koji se, kroz ovu upravo opisanu žrtvu, mogao primijeniti na razvoj čovječanstva. Učinak ove treće inkarnacije bića Krista je usklađivanje mišljenja, osjećanja i volje u ljudskoj duševnoj prirodi.

Grci, koji su u svojoj mitologiji osjećali nešto poput naknadnih slika događaja tijekom atlantskog razdoblja, također su izrazili ovu spomenutu nadosjetilnu činjenicu u svojoj mitologiji. A slika, naknadna slika, pod kojom su Grci zamišljali treću inkarnaciju Krista u arhanđeoskom biću jest Apolon, bog Sunca. Apolon, kao zaštitnik Pitijinih izjava, pojavljuje se kao biće koje

harmonizira zmaja koji se uzdiže iz Zemlje u obliku pare. Ako bi, bez Apolonova usklađivanja, ta para ušla u Pitijinu strast, tada bi se mišljenje, osjećanje i volja izražavali kao ludost. Kroz ovu impregnaciju Apolonovim moćima, ono što Pitija ima reći ponekad je najmudriji mogući savjet Grcima.

Kad bi se posvećenika drevnih misterija moglo pitati za njegovo pravo mišljenje tko je Apolon, sigurno bi odgovorio: on je preteča Krista Isusa, koji se jednostavno još nije spustio na fizički plan.

Čovječanstvo je sačuvalo divnu sliku ovog trećeg Krist događaja, u slici svetog Jurja koji ubija zmaja ili arhanđela Mihaela koji ubija zmaja. Izvanredno je moći prepoznati kako je ova slika svetog Jurja koji ubija zmaja zapravo odjek trećeg nadosjetilnog Krist događaja.

I četvrti događaj zbio se u post atlantskoj epohi, kada je čovječanstvo ponovno bilo izloženo opasnosti da se njegove duševne snage poremete tijekom razvoja. Sad je u poremećaj trebalo upasti i samo ljudsko 'Ja'.

Prva opasnost je bila da se poremete osjetilne sposobnosti. Druga opasnost bila je da se poremete životne snage. Treća opasnost bila je da se poremete duševne snage - mišljenje, osjećanje i volja. Četvrta opasnost bila je da se poremete snage 'Ja'.

Isto biće, biće Krista, koje je prethodno tri puta proželo dušu, sada se utjelovilo u misteriju na Golgoti u Isusu iz Nazareta, kako bi osujetilo ovu četvrtu opasnost od čovječanstva zračenjem u zemljinu auru.

U razvoju čovječanstva, kako u stoljećima prije tako i nakon misterija na Golgoti, zaista se može razaznati opasnost koja bi 'Ja' i njegovu moć bacila u nered. Vidimo kako, s procvatom 'Ja' moći, koji promatramo u grčkoj filozofiji kod Sokrata, Platona i Aristotela - počevši od Talesa i Heraklita - nešto drugo prati taj procvat; kako snage ljudskog mišljenja cvjetaju kod Talesa, Heraklita, Sokrata, Platona i Aristotela, vidimo, otprilike do istog vremena, kako se šire po cijelom tada kultiviranom dijelu zemlje, manifestirajući tu i tamo, sile takozvanih Sybila. Ove Sybile, pojavljujući se kao paralelna pojava uz pojavu filozofije, predstavljaju kako u sile 'Ja' prodire kaos. Vidimo kako, s jedne strane, istina i dobro proročanstvo mogu proizaći iz onoga što takve Sybile proglašavaju, dok s druge strane, kroz Sybile govore nesporazumi, varljive, neuredne sile 'Ja'. Kako ono kaotično i zemaljsko govori kroz Sybile, kasnije je Michelangelo divno prikazao u Sikstinskoj kapeli, oslanjajući se na tradiciju. Čak i u prikazu gesti, može se vidjeti kako je poremećaj 'Ja' sila, izražen na raznolike načine, djelovao kroz svaku pojedinu Sybilu.

I Michelangelo, kao polarnu suprotnost uz sile Sybile, smjestio je one koji su tražili 'Ja', da ga pronađu unutar ljudske prirode i učine ga plodonosnim za povijesni razvoj čovječanstva: to su proroci. Ono što gledamo u

Michelangelovim Sybilama i prorocima predstavlja ta dva pola: s jedne strane, tendenciju 'Ja' da postane neuređen, a s druge strane, potragu židovskog proroštva da uvede red u snage 'Ja'. U ljudskoj prirodi je vrelo da se osvijesti 'Ja', što se trebalo dogoditi u to vrijeme, i da se opasnost nije otklonila, mračne proročke sile i mračne sile Sybila danas bi se kaotično miješale u naše 'Ja'. Prava jasnoća 'Ja' ne bi bila moguća u razvoju sljedećih stoljeća. Tada je u to vrenje ušlo utjelovljenje Krista u Isusu iz Nazareta i dovelo, po četvrti put, do usklađivanja ljudske prirode. To se moglo dogoditi samo zato jer se biće Krista utjelovilo u ljudskom biću koje je, u najvišem smislu, u sebi razvijalo sve sposobnosti koje su tada bile dostupne ljudima.

Kao što nam moderno okultno istraživanje omogućuje osvijetliti četiri etape misterija na Golgoti, tako nam omogućuje osvijetliti i biće Isusa iz Nazareta, u kojem je biće Krista utjelovljeno kroz misterij na Golgoti, posljednju fazu. U prethodnim prigodama istaknuo sam da su se na početku naše ere rodila dva Isus djeteta. Naznačio sam da je u dvanaestoj godini u jednog Isus djeteta, koje je potjecalo iz Natanske loze kuće Davidove, ušla duša drugog Isus djeteta, koje je potjecalo iz Salomonske loze, tako da su dva Isus djeteta postala jedno biće. Ako se pitamo tko je bio taj dvanaestogodišnji Isus iz Nazareta, okultno istraživanje danas nam odgovara: to je duša Zaratustre u sasvim posebnom ljudskom biću, koje je slučajno potjecalo iz Natanske loze kuće Davidove. - A ako sada usmjerimo svoj duhovni pogled na biće Zaratustre u Natanskom Isusu, postaje nam jasno kako se ovaj Isus iz Nazareta nastavio razvijati do svoje tridesete godine.

Možemo razlikovati tri razdoblja u razvoju ovog Isusa iz Nazareta. Prvo, od dvanaeste do osamnaeste godine. Drugo, od osamnaeste do dvadeset četvrte godine. Treće, otprilike od dvadeset četvrte do tridesete godine. Mladi Isus iz Nazareta živio je u kući koju su vodili njegov biološki otac i majka malog Isusa Salomonova. Oboje drugih je u međuvremenu umrlo. Mladi Isus iz Nazareta izvana je bio uveden u očev zanat, neku vrstu stolarije ili drvodjelstva. Pa ipak, izvanredna stvar, razvio se s beskonačno savršenim duhovnim životom u svojoj duši. Moramo primijetiti da, u osnovi, nitko u njegovoj obitelji nije razumio duboko značajan razvoj mladog Isusa iz Nazareta. Bio je sam s tim od dvanaeste do osamnaeste godine; potpuno sam s tim. Taj unutarnji razvoj, koji se odvijao u samoći njegove duše, bio je izvanredan jer je, kao iz dubine njegove duše, Isus iz Nazareta mogao izvući sve što je tijekom vremena bilo objavljeno židovskom narodu u obliku velikih objava. Jer Izraelci, u vrijeme kada je Isus iz Nazareta živio, nisu imali gotovo ništa osim pisanih izvještaja o onome što su drevni proroci nekoć primali u izravnim izjavama iz duhovnih svjetova. Ljudi su iz svetih spisa znali što su drevni primali kao objavu, ali više nisu imali načina da dopru do same te objave, koja je nekoć dolazila prorocima kroz taj glas zvan veliki Bath-Kol. Kao u regresivnom procesu razvoja, Isus iz Nazareta ponovno je u sebi proživljavao sve kroz što je židovski narod prošao, probijajući se do točke u

kojoj je njegova duša osjećala: veliki Bath-Kol dalje mi govori. Izravno iz duhovnog svijeta čujem glas koji su nekoć primali proroci. I kao što je slučaj s takvim unutarnjim razvojem, tako je bilo i s Isusom iz Nazareta: ovaj unutarnji razvoj bio je povezan s najdubljom duševnom boli i patnjom. Najviši uvidi se ne stječu bez boli i patnje. Posebno se jedna takva bol, poput strašne boli nastanila u duši otprilike sedamnaestogodišnjeg ili osamnaestogodišnjeg Isusa iz Nazareta kada je sebi rekao: Nekada je veliki Bath-Kol govorio divne objave židovskom narodu. Danas je židovski narod ovdje, ali kada bi im veliki Bath-Kol danas govorio, ne bi bilo nikoga da čuje. Razumiju Sveto pismo, ali više ne razumiju živo Sveto pismo. - Bio je usamljen u sebi; golema tuga obuzela je njegovu dušu zbog onoga što se dogodilo s njegovim narodom u silaznom razvoju čovječanstva.

Tada je došlo vrijeme kada je Isus iz Nazareta trebao biti poslan u svijet. Lutao je, baveći se svojim zanatom ovdje i ondje, u raznim regijama, kako u Palestini tako i šire, u poganskim zemljama. Ta su lutanja bila izvanredna, posebno po utjecaju na ljude kojima je Isus iz Nazareta došao. Bol koja je prouzročena u njegovoj duši pretvorila se u nešto poput ljubavi, što se u njegovoj prisutnosti osjećalo kako izvire izravno iz njega. Kad bi, navečer nakon što bi završio svoj posao, bio s ljudima koje je posjećivao, sjedeći s njim osjećali bi kako ih preplavljuje atmosfera ljubavi kroz njegove riječi, ali i kroz samu njegovu prisutnost. Riječi ispunjene ljubavlju koje im je mogao uputiti ostavljale su na njih najdublji dojam, a kad bi otišao raditi negdje drugdje, nešto poput živog sjećanja na njega ostalo bi s onima koje je ostavio iza sebe. Često bi, čak i nakon što Isusa iz Nazareta ne bi bilo tri ili četiri tjedna, ljudi koje je ostavio tri ili četiri tjedna ranije, dijelili viziju kako ulazi i ponovno im se obraća - vizija im se obraćala. Dojam je bio toliko dubok da je on, u biti, ostao s njima, taj Isus iz Nazareta. Dakle, ono što je Isus iz Nazareta, utisnuto je u stotine i stotine duša dok je lutao zemljom tijekom svoje osamnaeste do dvadeset četvrte godine.

Tijekom tih putovanja, Isus iz Nazareta došao je i u poganske krajeve. Jednog dana naišao je na pogansko selo u kojem je stanovništvo bilo zanemarivano. Svećenici su napustili selo. Tamo je bilo žrtveno mjesto, ali je bilo pusto. Svećenici su pobjegli jer je među ljudima izbila strašna bolest. Takva žrtvena mjesta i kultni običaji na tim mjestima potječu iz misterija. Ono što je otkriveno u misterijima, potom je uključeno u ceremonije na tim žrtvenim mjestima. Da bismo to razumjeli, moramo obratiti pozornost na značaj ceremonijalne žrtve. Kroz način na koji se izvode žrtveni činovi i kroz molitve koje prožimaju te činove, duhovne sile zapravo se slijevaju, takoreći, na oltare. Ali kada je Isus iz Nazareta došao na kultno mjesto spomenute lokacije, više nije pronašao dobre sile koje su se nekada slijevale na oltare tijekom drevnih žrtvovanja. Našao je kultna mjesta napuštena od svojih svećenika, naseljena demonskim silama koje su okruživale oltar. Čak su i zanemareni, bolesni i potlačeni ljudi ovog poganskog mjesta bili duboko

dirnuti kada su se približili Isusu iz Nazareta, kojeg nisu poznavali, ali koji je zračio atmosferom ljubavi. Isprva su mislili da se jedan od njihovih starih svećenika, koji ih je napustio, vraća kako bi prinio njihove poganske žrtve. Isus iz Nazareta, naravno, nije htio prinijeti pogansku žrtvu, već je otišao među ljude. Tada ga je obuzela moć demona koji su bili oko oltara i pao je kao mrtav. Kad su ljudi to vidjeli, pobjegli su, a u svojoj omamljenosti, Isus iz Nazareta još je uvijek vidio kako ljude progone demonske sile. Tada je izgubio običnu svijest i bio je uznesen u duhovne svjetove. I sada je mogao percipirati ono što je nekoć bilo otkriveno u čistoći i istini drevnim svećenicima misterija; mogao je percipirati drevne poganske objave, baš kao što je percipirao židovske objave glasom velikog Bath-Kola. A sada je mogao čuti drevnu pogansku objavu, koja se modernim jezikom može ponoviti otprilike ovako:

Amen

Zlo vlada

Svjedočiš raspadanju jastva

Krivnja sebstva nanesena od drugih

Doživljena u kruhu svakodnevnom

U kome ne vlada nebeska volja

Time što je čovjek otišao iz vašeg kraljevstva

I zaboravio vaša imena

Vi očevi na nebesima.

I Isus iz Nazareta, u svom izmijenjenom stanju svijesti, znao je da je ova objava prošla kroz drevna sveta učenja misterija. Probudio se i zadržao sjećanje na ono što su nekoć bila drevna sveta učenja poganskih religija. Ono što je primio u ovoj objavi, zatim je prilagodio za daljnji napredak čovječanstva, i to je postalo Očenaš.

Ono što se uči o višim svjetovima ne uči se samo kroz učenja, već kroz iskustva u tim višim svjetovima. Tada se puno značenje takve objave doživljava na beskonačno dublji način nego što se ikada može išta naučiti kroz učenja ili teorije. Nova, duboka tuga nastanila se u duši Isusa iz Nazareta. Imao je pred sobom, u posebno jasnom primjeru, svu bijedu u koju su se pretvorila poganska otkrivenja, i sada je to mogao usporediti s onim što je nekoć bilo.

Kao što je među židovskim narodom mogao reći: čak i kad bi danas odjeknuo glas velikog Bath-Kola, više nema ljudi koji bi ga mogli razumjeti; u vezi s njim čovjek je usamljen - tako je sada mogao reći, u vezi s poganima:

čak i kad bi glasovi drevnih poganskih misterija posvuda ponovno odjekivali, više ne bi bilo ljudi koji bi ih mogli razumjeti.

Tako je Isus iz Nazareta trebao, u dubokoj tuzi, iskusiti silazni razvoj čovječanstva.

Događaji koje smo upravo ispričali zbili su se otprilike u vrijeme kada je Isus iz Nazareta imao dvadeset četiri godine. Ubrzo nakon tog događaja, vratio se kući. Bilo je to otprilike u vrijeme kada mu je otac umro u Nazaretu.

Između dvadeset četvrte i tridesete godine, sada kada se vratio kući u Nazaret, došao je u kontakt s Esenima, koji su u toj regiji imali jednu ili dvije kolonije. Zapravo nije postao Esen, ali zbog njegovog dubokog unutarnjeg života, zbog dvostruke tuge koja se nastanila u njegovoj duši i pretvorila u ljubav, Eseni su ga prihvatili i često s njim razgovarali o svojim najdubljim tajnama, tajnama koje su inače dijelili samo sa sebi sličnima, s upućenima. Samo s njim su govorili o svojim najdubljim tajnama. I u Esenima je upoznao ljude koji su se u to vrijeme, kroz poseban unutarnji razvoj, trudili ponovno uzdići do onoga iz čega je čovječanstvo sišlo. Žudio je upijati ono što je mogao naučiti od Esena o ljudskom razvoju u takvom usponu. Jednog dana, međutim, dok je napuštao kuću Esena i prolazio kroz vrata, imao je posebno izvanrednu viziju: s obje strane vrata ugledao je dvije figure za koje je kasnije, kroz svoja kasnija iskustva, znao da su Lucifer i Ahriman. Na vratima Esena bježali su u ostatak svijeta. I sada je, kroz ono što je prošao u vlastitom unutarnjem razvoju, napredovao do točke u kojoj je, takoreći, mogao u okultnim spisima pročitati značenje Luciferovog i Ahrimanovog bijega kroz esenska vrata. Sada je znao: da, moguće je čak i u ovom sadašnjem dobu da se pojedinci uzdignu do duhovnih visina kroz poseban duhovni razvoj, ali samo na štetu drugih. Jer samo je nekolicina odabranih mogla proći kroz esenski razvoj, a to su mogli učiniti samo zato što su drugi ostali na nižim razinama. Znao je da su se Eseni, kroz svoj mistični razvoj, oslobodili utjecaja Lucifera i Ahrimana, ali da su Lucifer i Ahriman, upravo zato što su morali bježati iz esenskih kuća, pobjegli u druge ljude i tako još više zaokupili ostatak čovječanstva. I iz ovog iskustva proizašla je njegova treća velika tuga, po tome što je sebi mogao reći: da, moguće je da se nekolicina odabranih uzdigne do onoga što je prethodno objavljeno ljudima, ali da se mogu uzdići samo na štetu drugih ljudi. - To mu je gotovo slomilo srce, jer je bio pun ljubavi prema svim ljudima. I sada, kao rezultat ove treće velike tuge mogao je sebi reći: koliko god se pojedinci u našem vremenu uzdizali do višeg duhovnog znanja, ono mora biti skriveno od ostatka čovječanstva. Bez obzira koliko se visoko duša može uzdići, bez obzira što zna, ostatak ljudi u velikom svijetu je previše bijedan da bi to iskusio uz Esene.

Dok je Isus iz Nazareta to doživljavao, svjedočio je kako njegova maćeha ili udomiteljica postupno stječe dublje razumijevanje njegovog unutarnjeg

života. To je posebno bilo točno nakon očeve smrti. Dok je u ranijim godinama Isus iz Nazareta bio prilično sam i usamljen unutar obitelji, tijekom tog vremena razvili su se mnogi razgovori s njegovom majkom, u kojima je mogao govoriti o onome što je doživio u svojoj samotnoj duši. I veliki, odlučujući razgovor između Isusa iz Nazareta i njegove majke odvio se u tridesetoj godini njegova života. Sve uvide koji su se nakupili u njegovoj duši do dvanaeste godine - od slušanja glasa velikog Bath-Kola, kroz kozmički Očenaš, kroz susret s Esenima - sve te uvide koji su bili pohranjeni u njegovoj duši, jednog je dana ispričao svojoj majci. I sa svojom majkom je razgovarao na takav način da je ovaj razgovor duboko dirljiv, čak i kada se kasnije dešifrira iz Akaša kronike okultnim istraživanjem. Riječi do majke nisu prelazile samo kao riječi, već poput živih sila, noseći biće duše Isusa iz Nazareta u biće duše njegove majke, kao na krilima. Isus iz Nazareta bio je toliko duboko povezan s onim što je imao izraziti svojim riječima, da su se njegova patnja i njegovi uvidi slijevali u riječi i u majčino srce i dušu. I bilo je kao da je majka bila prožeta novim životom; kao da se pomladila i iznova živjela.

Isus iz Nazareta, međutim, ušao je u potpuno drugačije stanje duše. Svojim riječima izbacio je ono što je s njim bilo tako blisko povezano: vlastito 'Ja'. 'Ja' Zaratustre napustilo je tri tijela - fizičko, etersko i astralno - Isusa iz Nazareta, a kozmičke sile djelovale su u ta tri tijela. Bez 'Ja' svijesti, kao u višem životu sna, Isus iz Nazareta bio je vođen Ivanu Krstitelju: Isus iz Nazareta koji je u razgovoru sa svojom majkom, izdahnuo 'Ja' Zaratustre.

Tako je bio spreman, nakon što je predao svoje 'Ja' Zaratustre, primiti biće Krista kao svoje novo 'Ja'. Misterij na Golgoti, četvrta faza Krist događaja o kojima smo raspravljali, tako je bio pripremljen. Događaj se odvijao tijekom tri godine koliko je Krist živio u tijelu Isusa iz Nazareta, što je dovelo do misterija na Golgoti. I tek na tom događaju, čiji spomen slavimo u događaju Duhova, učenici su, kao da su izašli iz drugačijeg stanja svijesti, shvatili što se dogodilo s Kristom Isusom.

Kada pregledamo što se sada razmatra o biću Krista kao rezultat suvremenih okultnih istraživanja, možemo li reći da su naša srca i duše manje potresene tim objavama za naše vrijeme, nego onim objavama o Isusu i Kristu koje su dane ranijem dobu? Okultna znanost našeg vremena zaista nam omogućuje da znamo više i nešto dublje o Kristu Isusu nego što su znala prošla stoljeća. I možemo reći ovo: lik Krista raste do kozmičke veličine dok ga pokušavamo razumjeti sredstvima koja nam pruža moderni okultizam.

Osvrnimo se na ono što je ranijem čovječanstvu bilo dano o Kristu Isusu, naprimjer, u četiri Evanđelja. Iz okultne perspektive, jasno nam je da su oni koji su pisali Evanđelja, pisali prema nadahnućima drevnih misterija, iz atavističke vidovitosti. To sam istaknuo u svojoj knjizi 'Kršćanstvo kao

mistična činjenica'. Prvi koji je stekao dojam o kozmičkom značaju Krista bio je Pavao; Pavao, koji je mogao percipirati kako je snaga bića Krista utjecala u auru Zemlje. Ono što je Pavlu sinulo u vezi određenog aspekta znanja o Kristu, može, ako produbimo okultizam našeg vremena, sinuti ljudima za daljnja područja znanja o Kristu. Jer proširivanjem Pavlove vizije s misterija Golgote na tri preliminarne faze, proširivanjem onoga što je za Pavla gotovo isključivo percepcija Isusa iz Nazareta, na život Krista Isusa, tada se, u određenom smislu, Pavlova metoda širi iz jednog središta na cijelu manifestaciju života Krista Isusa. Time što možemo, kroz predano okultno istraživanje, Pavlovu metoda učiniti univerzalnom za znanje o Kristu, dogodio se pravi napredak u spoznaji Krista.

Nisam htio apstraktno govoriti o napretku u spoznaji Krista, već sam htio konkretno ilustrirati kako se znanje o Kristu može postići u današnje vrijeme putem okultne znanosti. Dakle, iz današnjeg razmatranja bit će nam jasno da znanost duha, kako je mi shvaćamo, može biti instrument za sve dublje znanje o Kristu. Treba se nadati da će, čak i ako čovječanstvo, kroz materijalističke utjecaje, otiđe toliko daleko da odbaci stare religijske koncepte Krista, nova znanost duha vratiti Krista čovječanstvu. Jer ova znanost duha ne govori o Kristu iz perspektive teorija, već imajući na umu vlastite riječi Krista: ja sam s vama do kraja zemaljskih dana! - Jer Krist je izliven u zemaljsku auru, u koju smo i mi sami ugrađeni. On živi unutra! I možemo s njim komunicirati kao s duhovnim bićem unutar zemaljske aure, ako steknemo sposobnost za to, kao što su učenici nekoć živjeli s Kristom Isusom na fizičkom planu. Jednostavno se trebamo naviknuti da istinski vidimo živu prisutnost Krista u zemaljskoj auri, a ne samo da kršćanstvo poistovjećujemo s doktrinom. Od misterija na Golgoti, Krist je ovdje, svuda je oko nas. Možemo ga pronaći u istom svijetu u kojem živimo kao i on, samo ne u fizičkom obliku, već kao duhovno biće.

I možemo promatrati kako je on aktivan kao biće, neovisno o tome što ljudi mogu misliti o njemu. Nismo li svjedočili, na koncilima i drugim forumima za raspravu, prepucavanju mišljenja i doktrina o Kristu, ljudi koji ne mogu uskladiti svoje misli o Kristu? Koliko je mišljenja izraženo o Kristu! Ali da je daljnji razvoj Krist impulsa ovisio o mišljenjima ljudi o njemu, onda bi ovaj razvoj Krist impulsa zaista bio u lošem stanju. Ovaj Krist impuls postoji u razvoju Zemlje kao živa stvarnost, i djeluje kao stvarnost, sasvim neovisno o tome kako ljudi o njemu razmišljaju.

Da bismo to shvatili, razmotrimo datum 28. listopada 312. godine. Tog dana, Konstantin, sin Konstancija Klora, stajao je pred vratima Rima, pred Rimom kojim je vladao Maksencije. Konstantin se sa svojom relativno manjom vojskom približio Rimu, gdje je Maksencije zapovijedao znatno većom silom. Maksencije je bio siguran unutar zidina Rima. Konstantin je napredovao na otvorenom terenu. Bitka koja se vodila tog dana odlučila je kartu Europe.

Svatko tko proučava povijest u njezinim dubinama uvijek će morati priznati: tada nisu ideje generala, niti racionalni argumenti ljudi, određivali što se dogodilo u bitci, već nešto sasvim drugo! Maksencije je konzultirao Sybilske knjige i dobio odgovor: Ako napadneš Konstantina izvan rimskih vrata, uništit ćeš najvećeg neprijatelja Rima. - Pravo proročanstvo! I noć prije bitke Maksencije je usnio san koji ga je natjerao da napusti svoj sigurni položaj unutar zidina Rima i krene u susret Konstantinu. Ali Konstantin, sa svojom mnogo manjom vojskom, te je noći usnio san koji ga je uputio da pred svojom vojskom nosi simbol Krista i da pod tim znakom pobjeđuje. Nikakva racionalna razmatranja, nikakva strateška razmatranja, nikakvo znanje o ratovanju nisu u to vrijeme igrali ulogu, jer je u pitanju bio odlučujući trenutak; radije su se podsvjesne sile suočile u Maksenciju i Konstantinu. Što god netko mislio o vrijednosti ili bezvrijednosti Konstantina, u pobjedi koju je Konstantin tada izvojevao, Krist impuls živio je kao stvarna sila koja je djelovala kroz podsvijest ljudi od misterija na Golgoti, sasvim odvojeno od onoga što su ljudi mislili o Kristu.

Ovo je samo jedan od mnogih događaja koji bi se mogli navesti, a koji svjedoče o tome kako je Krist impuls primarno ušao i probio se u podsvjesne duševne snage, koje bi inače prešle u oblast Sybila. I dok su svjesne duševne snage sve više poticale da se ne razumije Krist impuls zbog materijalističke struje, Krist je nastavio djelovati u podsvjesnim duševnim snagama ljudi, baš kao što je to činio u Konstantinu i Maksenciju.

Danas se, međutim, suočavamo s potrebom da na površinu iznesemo ono što djeluje u podsvjesnim duševnim snagama i svjesno to predstavimo duši. Trebamo svjesno prepoznati biće koje djeluje u zemljinoj auri, u dušama ljudi, od misterija na Golgoti, koje je odredilo tijek zemljine evolucije, čovječanstva, iz ove zemljine aure od misterija na Golgoti.

Imajući to na umu, razumijemo napredak koji je ljudsko znanje postiglo u odnosu na Krista i razumijemo vlastitu ulogu u odnosu na napredak u spoznaji Krista.

Četiri žrtve Krista / Tri pripremne faze otajstva Golgote

Basel, 1. lipnja 1914.

Za našu sadašnju kulturu, prije svega je nužno da sve više i više, dopuštajući rezultatima znanosti duha da djeluju na nas, dobivamo novo razumijevanje Krista. I upravo je to novo razumijevanje Krista ono prema čemu je mnogo toga što danas nosi službeni pečat kršćanstva toliko neprijateljski raspoloženo. Nužno je da steknemo sve veće razumijevanje kako je našoj kulturi potrebna škola nesebičnosti. Obnova morala, produbljivanje etičkog života ljudi, može se dogoditi samo kroz školu nesebičnosti. Ovu školu nesebičnosti, prema uvjetima trenutnog ciklusa vremena, ljudi mogu proći samo ako steknu razumijevanje istinske nesebičnosti, prodorno razumijevanje istinske nesebičnosti. Sada, ako ispitamo evoluciju i razvoj svijeta, ne možemo pronaći dublje razumijevanje nesebičnosti od onog koje nam je dano pojavom Krista na Zemlji. A upoznati Krista znači proći školu nesebičnosti. Upoznati Krista znači upoznati se sa svim onim impulsima ljudskog razvoja koji prodiru u naše duše na takav način da žare, griju i pozivaju na aktivnu duševnu egzistenciju, na sve u toj duši što je predisponirano za nesebičnost. Pod utjecajem materijalizma, ljudska nesebičnost je izgubljena na način koji će se u potpunosti prepoznati tek u budućim dobima. Ali kroz uranjanje u misterij Golgote, kroz prožimanje spoznaje misterija Golgote cijelim našim osjećajem, cijelim našim duhovnim bićem, možemo ponovno steći kulturu nesebičnosti. I možemo reći: ono što je Krist učinio za evoluciju Zemlje sadržano je u temeljnom impulsu nesebičnosti, a ono što On može postati za svjesni razvoj ljudske duše jest škola nesebičnosti! Toga postajemo najviše svjesni kada misterij Golgote razmatramo u njegovom velikom kontekstu.

Ovaj misterij Golgote, kakav poznajemo, jednom se odvijao unutar fizičke evolucije Zemlje. Jednom se biće koje prepoznajemo kao biće Krista utjelovilo u ljudskom tijelu, u tijelu Isusa iz Nazareta. Ali ovaj misterij Golgote ima tri prethodne faze. Tri puta se nešto dogodilo prije toga, još ne na Zemlji, već u duhovnom svijetu. I u određenom smislu imamo tri misterija Golgote za koje moramo reći da se još nisu dogodili na fizičkom planu. Samo se četvrti dogodio na fizičkom planu i to je onaj o kojem nam govore Evanđelja i Pavlove poslanice. Ovaj najveći zemaljski događaj pripremila su tri nadzemaljska događaja. Ti su se nadzemaljski događaji dogodili na takav način da jedan leži u lemurskoj epohi, dva u atlantsko vrijeme. Četvrti događaj leži u post atlantskoj epohi i to je naš misterij Golgote.

Tri prethodna događaja nisu se dogodila na Zemlji, već u nadzemaljskom svijetu, no snaga tih događaja prodrla je na Zemlju. Želimo pokušati shvatiti

kako su sile triju nadzemaljskih događaja koje su pripremile misterij Golgote utjecale na razvoj čovječanstva.

Što se tiče našeg moralnog života, našeg razumijevanja svijeta i onoga što se događa u našoj duši svijesti, prvo moramo postati nesebični. To je zadatak sadašnje kulture suočene s budućnošću. Čovječanstvo mora postajati sve nesebičnije, u tome leži budućnost istinski etičkih djela, budućnost svih djela ljubavi koje zemaljski ljudi mogu izvršiti. Naš svjesni život je na putu nesebičnosti, ili mora biti na putu nesebičnosti. U određenom pogledu, međutim, u nama već postoji suština nesebičnosti. I bila bi najveća nesreća zemaljskih ljudi kada bi, u pogledu određenih aspekata svog bića, morali biti sebični kao što još uvijek moraju biti danas u mnogim aspektima u pogledu svog moralnog, intelektualnog i života osjećaja. Ako bi, naprimjer, sebičnost zaokupila, ili mogla zaokupiti, naša osjetila u istoj mjeri u kojoj zaokuplja naš moral, to bi bila najveća nesreća za zemaljske ljude. Jer naša osjetila djeluju na naša tijela na takav način da se nesebičnost izražava u djelovanju osjetila.

U našem tijelu imamo oči. Ali vidimo samo zato što su oči istinski nesebične, jer ih zapravo ne osjećamo. Nosimo ih u sebi, vidimo stvari, takoreći, kroz oči, ali same oči su kao takve ugašene za našu percepciju. Isto je i s drugim osjetilima. Svijet opažamo jer je naš osjetilni sustav nesebičan. Pretpostavimo trenutak da su nam oči sebične. Što bi tada bilo s ljudima? Mi bismo, naprimjer, prilazili plavoj boji i dok bismo joj se približavali, naše bi oko, budući da bi funkcioniralo na način da ne propušta boju već je iscrpljuje izravno unutar samog oka, bilo usisano od plave boje dok mu se približava. Osjećali bismo to kao usisnu silu u očima kad bi oko moglo postati sebično kao što smo mi u svom moralnom, intelektualnom i emocionalnom životu. Kad bismo se približili crvenoj boji, a naše oči ne bi djelovale nesebično, već bi zahtijevale da na sebi iskuse učinak crvene, tada bi crvena boja imala žareći učinak na naše oči. Kad bi nam oči postale sebične, osjećali bismo bol sisanja ili žarenja kao odgovor na sve dojmove. Bili bismo svjesni da imamo oči, ali bismo percipirali samo bol sisanja ili žarenja. U stvarnosti, moderni ljudi prolaze kroz svijet znajući da učinci boje i svjetlosti postoje. Ali ne moramo razmišljati o oku. Ono se nesebično gasi tijekom percepcije. A isto je i s ostalim osjetilima.

U našim osjetilima vlada nesebičnost. Ali osjetila ne bi postigla tu nesebičnost, čak i u vrijeme Lemurije, da je Lucifer mogao slobodno djelovati u vlastitu korist u tim drevnim lemurskim razdobljima. Duh, o kojem s pravom govore biblijske riječi: otvorit će vam se oči - taj je duh zahtijevao da se čovjek smjesti u sferu zemaljskog života u kojoj bi, da su se oči razvile onako kako su morale pod luciferskim utjecajem, postale sebične. I sa svakim dojmom - a tako bi bilo i s drugim osjetilima - čovjek bi viknuo: oh, peče! - i ne bi percipirao crvenu boju u svojoj okolini, ili bi rekao: oh, usisava

me - i ne bi percipirao plavu boju, već učinak sisanja u oku. Ova opasnost za ljudski razvoj otklonjena je tijekom lemurske epohe činjenicom da se - ne na Zemlji, već u nadzemaljskim svjetovima - biće koje se kasnije, kroz misterij na Golgoti, utjelovilo u tijelu Isusa iz Nazareta, u to vrijeme preobrazilo - ne mogu reći utjelovilo - u biće arhanđela, biće iz hijerarhije arhanđela. Dakle, dok je Zemlja prolazila kroz svoje lemursko doba, u duhovnim visinama živjelo je biće koje je - moglo bi se reći, kao svojevrsni nagovještaj krštenja od Ivana - nastalo kada je arhanđeo žrtvovao svoju dušu i Krist je prožeo ovo anđeosko biće. Kroz to, oslobodio je moć koja je utjecala na razvoj čovječanstva na Zemlji. Rezultat tog utjecaja bio je smirivanje osjetila, usklađivanje osjetila. A ako danas možemo koristiti svoja osjetila na takav način da ta osjetila budu nesebična, onda - kad shvatimo tu činjenicu i postanemo zahvalni na poretku svijeta - osvrnut ćemo se na davna vremena i reći: ono što jesmo kao osjetilna bića, ono što nam omogućuje da ne doživljavamo bol kroz svoja osjetila, već veličanstvenu prirodu oko nas, proizlazi iz prve Kristove žrtve. Preobrazivši se u arhanđela, donio je učinak koji je odvratio opasnost sebičnosti osjetila iz razvoja čovječanstva. To je bila prva prethodnica misterija na Golgoti.

Ljudi će postupno naučiti razvijati dubok, smislen religiozni osjećaj kada gledaju slavu prirode, kada gledaju u zvjezdano nebo, u sve što je obasjano sunčevom svjetlošću, sve u životinjskom, mineralnom i biljnom carstvu oko nas; ljudi će naučiti reći: to što svijet oko sebe mogu vidjeti na ovaj način, što sam na ovaj način smješten u ovaj svijet, da moja osjetila nisu izvor boli, već instrument za opažanje slave svijeta, to dugujem prvoj žrtvi koja je prethodila misteriju na Golgoti od strane Krista. I pred nama je vrijeme kada će kontemplacija i uživanje u prirodi biti kristijanizirani, kada će ljudi osjećati, kada će ljudi osjećati, kad izađu i uživaju u slavi proljeća, ljepotama ljeta ili drugom sjaju prirode, kada će sebi reći: da bismo mogli upiti sve što je slava, što priroda širi oko nas, moramo biti svjesni: to nismo mi sami, već Krist u našim osjetilima ono što nas čini sposobnima iskusiti slavu prirode.

I upravo je u ranim fazama atlantskog razvoja - sada kroz Lucifera i Ahrimana - sebičnost drugog sustava ljudske prirode nastojala preuzeti kontrolu, naime vitalnih organa. Pokušajmo razmotriti bit naše organizacije iz te perspektive. Što je bit? Treba samo razmisliti o tome što se događa s osobom kada je ta bit vitalnih organa narušena. A narušena je kada se pojave organske bolesti vitalnih organa. Tada čovjek počinje doživljavati sebičnost svojih pluća, srca, želuca i drugih organa. Tada počinje vrijeme kada čovjek, samo osjećajući bol, zna da ima želudac, srce, kada to zna u neposrednoj svijesti: biti bolestan znači da je organ postao sebičan, vodi vlastiti život unutar našeg organizma. U običnom, normalnom ljudskom životu to nije slučaj. Tu, unutar cjelokupne organizacije ljudskog bića, pojedinačni organi žive nesebično. I naša svakodnevna konstitucija drži nas sigurno uspravnima u svijetu samo ako možemo kroz svijet ići s nesebičnim

organima, ako ne osjećamo da imamo želudac, pluća i tako dalje, već ako ih imamo a da ih ne osjećamo, ako se odmah ne ispoljavaju, već ako su kao članovi u službi cijelog organizma.

Drugom prilikom, drugi put, raspravljat ćemo zašto bolest uzrokuje sebičnost organa, danas ćemo samo istaknuti normalno stanje. Da se radilo isključivo o Ahrimanu i Luciferu, čak bi i u atlantskom razvoju nastali sasvim drugačiji uvjeti. Svaki pojedini ljudski organ postao bi sebičan i dogodilo bi se nešto sasvim čudno. Pretpostavimo da se čovjek približava nekoj vrsti voća, odnosno nečemu što postoji u vanjskom svijetu i u čemu možemo uživati ili što ima veze s našom fizičkom organizacijom. Upravo ta veza s našim vitalnim organima jednog će dana biti predmet medicinskog proučavanja, kada znanost dopusti da je stimulira znanost duha. Tada ćemo znati da, naprimjer, kada čovjek bere trešnje s drveta i jede ih, upravo ono što s trešnjama ulazi u tijelo ima posebnu vezu s određenim organima, drugo voće ima drugačiju vezu s drugim organima. Sve što ulazi u ljudsko tijelo ima određene veze s tim tijelom. Da se ono što su Ahriman i Lucifer željeli u atlantskoj epohi ispunilo, tada bismo, naprimjer, brali trešnje, a organ koji ima vezu s trešnjama osjetio bi duboku žudnju. Izrazila bi se nezasitna pohlepa i čovjek bi osjećao dotični organ, koji bi se sebično nametnuo ostatku organizma, dok bi se ostali organi unutar organizma jednako sebično borili kao odgovor tome. Ili razmotrimo drugi slučaj: recimo da postoji nešto što je štetno za čovjeka. Kao što stvari u vanjskom svijetu imaju određene korisne odnose s čovjekom, tako i druge stvari u vanjskom svijetu imaju štetne odnose. Ako bi se čovjek približio otrovnoj biljci ili nečem drugom što ima samo štetne učinke na ovaj ili onaj organ, osjetio bi taj učinak kroz unutarnju aktivnost tog organa, a to bi se manifestiralo kao strašan, mučan osjećaj straha. Čovjek bi osjetio: ispred njega je nešto što utječe na njegov organ na takav način da bi osjećao kao da izgara.

Nemojmo razmatrati što ljudi jedu, već zrak koji nas okružuje. Sve u zraku povezano je s našim organima. Da se ostvarilo ono što su Ahriman i Lucifer namjeravali, da su ljudi toliko ovisni o sebi, jurili bi i bacali se po svijetu između životinjskih želja za onim što je korisno jednom ili drugom organu i strašnog gađenja prema onome što je štetno za ovaj ili onaj organ. Zamislite da smo smješteni u svijet na takav način, s tjelesnim organima takvim da bismo bili potpuno prepušteni na milost i nemilost svakom ugodnom mirisu, koji bismo progonili čak i da je udaljen sat vremena, ili da bi nas osjećaj gađenja natjerao da pobjegnemo daleko. Da smo bacani poput gumene lopte, zamislite kako bismo se uopće mogli razvijali u svijetu? Činjenica da se to nije dogodilo, da su naši organi bili umireni, da su bili usklađeni, posljedica je činjenice da se, tijekom vremena kada su ljudi prolazili kroz prvi atlantski razvoj, u nadzemaljskim sferama dogodila druga pripremna faza misterija na Golgoti. Još jednom se biće Krista spojilo s bićem arhanđela, a ono što je to uzrokovalo zračilo je u zemljinu atmosferu. Pri tome je nastala ta

harmonizacija, to smirivanje vitalnih organa, koje organe u čovjeku čini nesebičnima. U našoj interakciji s vanjskim svijetom, to bi stalno bilo uzrok najgorih bolesti, ne bismo bili nimalo zdravi da se nije dogodio ovaj drugi Krist događaj. I opet - ovo nam se predstavlja kao perspektiva za budućnost - čovječanstvo, kada bude moglo istinski proniknuti u razumijevanje duhovnog svijeta, steći će osjećaj zahvalnosti prema duhovnim bićima o kojima čovječanstvo ovisi. Čovječanstvo će biti ispunjeno tom istinskom pobožnošću kroz koju će reći: osjećam da mogu biti fizički čovjek samo s nesebičnošću svojih organa jer se ja, sam, nisam razvio u svijetu, već Krist u meni, koji je oblikovao moje organe tako da mogu biti čovjek! - Tako sve više učimo da, u osnovi, moramo razumjeti sve što nas čini ljudima u najopsežnijem smislu, govoreći: ne ja, već Krist u meni. - Krist je osigurao cijeli razvoj čovječanstva u tri prethodne faze misterija na Golgoti, koje je izvršio prije samog misterija na Golgoti.

U završnim fazama atlantskog razvoja, čovječanstvo se suočilo s trećom opasnošću. Mišljenje, osjećanje i volja trebali su biti bačeni u poremećaj. Sebičnost se trebala ukorijeniti u mišljenju, osjećanju i volji. Čime bi to rezultiralo? Pa, ljudi bi htjeli ovo ili ono, slijedilo ovaj ili onaj impuls volje, njihovo mišljenje bi slijedilo drugi impuls, a osjećanje još jedan. Za razvoj čovječanstva bilo je nužno da se mišljenje, osjećanje i volja integriraju kao nesebični elementi u cjelinu duše. Pod pukim utjecajem Lucifera i Ahrimana, ne bi to mogli učiniti. Mišljenje, osjećanje i volja postali bi sebični, oni bi, takoreći, potrgali skladno djelovanje duše. Tada se, pred kraj atlantskog razvoja, dogodio treći Krist događaj. Još jednom, biće Krista se spojilo s bićem arhanđela, a moć koja se pojavila u nadzemaljskom svijetu kroz prožimanje bića arhanđela bićem Krista, omogućila je usklađivanje mišljenja, osjećanja i volje. Doista, baš kao što fizičke zrake Sunca moraju djelovati na Zemlju kako bi spriječile uvenuće cijelog biljnog života, tako i duh Sunca iz viših područja mora održavati svoj utjecaj na Zemlju, kao što sam upravo opisao. U trećoj fazi, uskladio je mišljenje, osjećanje i volju, baš kao što je bilo potrebno za normalan ljudski život.

Što bi se s čovjekom dogodilo da se nije zbio ovaj treći Krist događaj? Bio bi progutan svojim bijesom, svojim divljim željama, svojom voljom. Mogao bi se razbjesniti, iako bi se, s druge strane, njegov intelekt sebično rugao onome što volja bijesom donosi. To je spriječeno trećim Krist događajem, budući da je Krist po treći put bio Krist biće izvana u duši arhanđela, bića iz hijerarhije arhanđela.

Čovječanstvo je sačuvalo sjećanje na to kako su ljudske strasti i ljudsko mišljenje bili usklađeni silama koje su tada djelovale iz viših sfera. Ovaj simbol sjećanja postoji, ali nije pravilno shvaćen. Sveti Juraj koji ubija zmaja ili Mihael koji ubija zmaja simbol je koji je oblikovan za treći Krist događaj, kada se Krist preobrazio u arhanđela. A zmaj kojeg gazi je onaj koji je

poremetio ljudsko mišljenje, osjećanje i volju. Svi koji gledaju na svetog Jurja i zmaja, ili na Mihaela i zmaja, ili na slične figure, uistinu percipiraju treći Krist događaj. A Grci, koji su u svojoj čudesnoj mitologiji stvorili nešto poput naknadne slike onoga što se dogodilo u duhovnom svijetu na kraju atlantske epohe, štovali su duha Sunca kao onoga koji je uskladio mišljenje, osjećanje i volju kod ljudi. Ti duhu Sunca - govorili su oni ljudi u Grčkoj koji su nešto znali o tome - uzeo si oblik eterskog duha - jer to je oblik onih koje sada nazivamo arhanđelima. Tu si doveo u sklad, sa svojom čudesnom lirom, ono što bi inače divlje i nekontrolirano bjesnilo u ljudskoj duši kao mišljenje, osjećanje i volja! - Tu je duh Sunca postao čuvar strasti koje su divlje bjesnile u ljudima, kada bi se pojavile u divljim parama koje se podižu iz zemljine nutrine i probijaju Zemlju. I ako bi se čovjek izložio tim parama i dopustio da samo te pare utječu na njega, njegovo mišljenje, osjećanje i volja bili bi bačeni u divlji nered. Tako su Grci postavili Pitiju iznad para koje su izlazile iz Zemlje, i uzburkavale strasti i dovodile ih u nered kroz Lucifera i Ahrimana, ali Apolon je obasjao Pitiju, nadvladao divljinu strasti - i ona je postala vidjelica. U sunčevu duhu Apolonu, Grk je percipirao Krista iz trećeg Krist događaja. I u odnosu na to, raspoloženje Pitije koje je kontroliralo strasti, u ovoj zaštiti koju je bog Apolon darovao Pitiji, Grk je vidio učinak treće žrtve Krista: usklađivanje poremećenih ljudskih strasti kroz treći Krist događaj. Međutim, sunčev duh Apolon, za Grke je u biti isti kao i ono što je u umjetnosti prikazano kao Mihael ili sveti Juraj koji ubija zmaja.

Dakle, vidimo da je u izvanrednoj izjavi Justina Mučenika bilo smisla. Izjavi koja se, budući da ju je izrekao mučenik, može smatrati kršćanskom, iako bi je razni suvremeni predstavnici kršćanstva osudili kao heretičku. Justin je rekao: Heraklit, Sokrat i Platon također su bili kršćani, ali oni kršćani koji su mogli biti kršćani prije nego što se dogodio misterij na Golgoti. Teolozi danas ne znaju ništa o tome, ali najraniji dani kršćanstva, kršćanski mučenici, još su znali da bi starogrčki mudraci, čak i ako možda nisu koristili ime Kristovo, ako bi ih se pitalo: tko je bio Apolon? - odgovorili, iz svog poznavanja misterija: veliki duh Sunca, koji će kasnije živjeti u osobi, pojavljuje se u Apolonu na takav način da je u njemu preobražen kao u oblik arhanđela.

A onda je došao četvrti, zemaljski misterij, onaj na Golgoti. Isto biće Krista koje se tri puta preobrazilo u oblik arhanđela, isti lik Krista, zatim se utjelovio u tijelu Isusa iz Nazareta kroz događaj koji nazivamo krštenjem od Ivana u Jordanu.

Priznajem da će vam se činiti čudnim kada kažem: ovo biće se tri puta preobrazilo u oblik arhanđela, a zatim se utjelovilo u ljudskom obliku. Jer bi bilo više shematski reći da se između preobrazbe u oblik arhanđela i utjelovljenja, nalazila preobrazba u oblik anđela, to jest, da se u jednoj od faza, Krist preobrazio u oblik anđela. Tako se čini. Ali čak i ako me ljudi

budu optuživali da izmišljam stvari koje dolaze iz znanosti duha, zaista, to nije slučaj. To možete vidjeti i iz drugih stvari. A ako me pitate: kako to da Krist nije silazio iz hijerarhije u hijerarhiju, a tek onda sišao do čovjeka - ako me to danas pitate, moram odgovoriti: ne znam, jer uopće ne pretpostavljam. Naprotiv, činjenično istraživanje pokazuje da je Krist tri puta koristio oblik arhanđela - oblik anđela je izostavljen - a zatim ljudski oblik. Prepustit ću budućim istraživačima da utvrde zašto je to tako. Ja još ne znam, ali je tako. Kad bi netko htio nešto izmisliti, učinio bi to - kao što vidite iz onoga što sam upravo rekao - sasvim drugačije.

Tako je dosegnuta četvrta faza misterija na Golgoti. Ovaj misterij na Golgoti otklonio je još jednu opasnost, opasnost koja bi postojala da je ljudsko 'Ja' bačeno u nered utjecajem Lucifera i Ahrimana. Osjetilni organi bi bili poremećeni od strane Lucifera u Lemurskoj epohi; u prvoj atlantskoj epohi, nered i nesklad prijetili su vitalnim organima; u posljednjim atlantskim epohama, organi uma, oni organi koji leže u osnovi mišljenja, osjećanja i volje, bili su ugroženi. A u post atlantskoj epohi, nered je prijetio samom 'Ja'. Budući da je 'Ja' trebalo zauzeti svoje mjesto u ljudskom razvoju tijekom ovog vremena, ulagani su napori da se uspostavi sklad između ovoga 'Ja' i sila kozmosa, kako 'Ja' ne bi postalo igračka kozmičkih sila. Moglo je postati igračka među tim silama. Bilo bi toliko razvijeno da se ne bi moglo zadržati, i da je bilo predano tim silama, ono što dolazi iz duše bilo bi odneseno elementarnim silama koje potječu od vjetra, zraka i valova. One bi povlačile čovjeka u svim smjerovima.

Michelangelo je to naslikao. Pogledajte slike koje je Michelangelo naslikao. S time se susrećemo kod Sybila. Naslikao ih je predivno, prikazujući tip osobe koja osjeća da joj 'Ja' postaje poremećeno, tako da kada to 'Ja' postane poremećeno, mogu se pojaviti sve vrste čudesne mudrosti, ali na takav način da ih čovjek ne može kontrolirati. Pogledajte kako ih je Michelangelo naslikao. One predstavljaju različite faze predaje elementarnim bićima kroz poremećaj 'Ja'. Ali s druge strane, nastaje i nešto drugo. U isti prostor naslikao je kontemplativne figure proroka, u kojima se može vidjeti da osvjetljavaju ono što odražava red 'Ja' u odnosu na kozmos. Dira nas kada vidimo poriv za 'Ja' kod proroka, a s druge strane vidimo ljudska bića čije je 'Ja' u neredu, a zatim vidimo samog Krista u tom prostoru, Krista koji se utjelovljuje u ljudskom tijelu i mora dovesti u red 'Ja', koje treba doći na svijet.

Da, znanost duha će nam sve dublje pokazivati kako ovo ljudsko 'Ja' može postići nesebičnost kroz četvrti Krist događaj, misterij na Golgoti. Osjetila su rekla: ne ja, nego Krist u nama. Fizički organi su rekli: ne ja, nego Krist u nama. Organi uma su rekli: ne ja, nego Krist u nama. Ljudski moralni i intelektualni život mora naučiti reći: ne ja, nego Krist u meni. - Svaki korak u duhovni svijet nam to pokazuje.

Želio sam danas ovo detaljnije objasniti kako bismo, drugom prilikom, koja se nadamo da će doći vrlo brzo, mogli pružiti specifične okultne dokaze za ove činjenice, i pokazati kako će ono što nazivamo znanošću duha prožeti naš moralni i intelektualni život na takav način da ljudi postanu učenici nesebičnosti, da Krist živi u nama, da osjećamo živog Krista u svakoj riječi izgovorenoj u znanosti duha.

Ima još jedna stvar. Znate da izvodimo naše misterijske drame od 1909. u Münchenu. Smatra li netko ono što smo predstavili na pozornici misterija dobrim ili lošim, nije važno. Ali ono što je učinjeno zahtijeva određenu snagu, snagu koja nije lako dostupna ljudima time što su samo ljudi na Zemlji. Vidite, ako sada želimo raditi u Dornachu, ako želimo obrađivati razne vrste tvrdog drva, potrebna nam je fizička snaga. Ona dolazi iz naših tijela, iz onoga što naše duše mogu. Mi je ne kontroliramo. Niti kontroliramo sve što radimo u duhovnom, za što nam je potrebna duhovna snaga. To ne ovisi isključivo o našim talentima kao ljudi, baš kao što naša sposobnost da nešto učinimo ne ovisi isključivo o našim talentima, već i o fizičkoj snazi naših tijela. Dakle, potrebne su nam duhovne sile, koje su nam jednako izvanjske kao što su mišićne sile vanjske našoj duši. Znam da glupani mogu doći i reći: budala si, vjeruješ da ti duhovne sile dolaze izvana, dok one nastaju samo iznutra. - Neka me smatraju budalom. Smatram ih upravo onoliko pametnim ljudima koji ne mogu razlikovati glad od komada kruha. Znam kako duhovne sile teku u ljude izvana. Kao što samo netko tko je lud može vjerovati da sama glad proizvodi kruh koji je zadovoljava - a to je daleko od istine - tako ni snaga naše duše ne stvara sile koje su nam potrebne za duhovnu aktivnost: one moraju teći u nas, moraju teći k nama. I kao što savršeno dobro znamo da je glad u nama i da kruh dolazi izvana, ako nismo ludi, tako i onaj koji živi u duhovnim svjetovima, zna što je u njemu, a što dolazi izvana. A ja sam od 1909. sve više osjećao, kad god je trebalo tiho i smireno razvijati ono što je bilo potrebno za misterijske drame, osjećao duhovnu snagu koja dolazi izvana. Znao sam da duhovno oko duhovnog bića počiva na onome što je učinjeno. I to navodim kao izravno iskustvo.

U ranim danima kada smo radili u Njemačkoj na polju naše znanosti duha, došla nam je prijateljica koja je s divnim entuzijazmom primila ono što smo tada mogli ponuditi. Ali nije samo s divnim, predanim entuzijazmom primila ono što je tada bilo moguće ponuditi o ljudskom razvoju, kozmičkim misterijima, reinkarnaciji i karmi; ona je to također kombinirala s divnim estetskim osjećajem. Sve o čemu smo raspravljali i razgovarali s tom osobom bilo je prožeto ljepotom. Tada nas je bilo samo nekoliko. Nismo se trebali gurati u tako velikom prostoru kao što je to slučaj danas. A stvari o kojima danas raspravljamo pred velikom publikom raspravljali smo samo nas troje: ja i još dvoje. Jedna od tih osoba napustila nas je 1904. na fizikom planu, prešavši u duhovni svijet. Kao što je slučaj: takvi ljudi nakon smrti prolaze

kroz razvoj. Godine 1907, kada smo na našem kongresu predstavili Schureovu rekonstrukciju Eleuzinskog misterija, nije bilo vidljivog znaka nekog utjecaja. Počelo je 1909. godine, a posljednjih godina postalo je sve očitije. Savršeno sam dobro znao da je to individualnost te osobnosti koja nam je toliko draga, koju se moglo istinski objektivno voljeti, isključivo zbog takvih prepoznatljivih kvaliteta. Otišavši u duhovni svijet, djelovala je poput anđela čuvara za ono što smo morali postići ujedinjujući estetsko s ezoteričnim u našim misterijima. I tako, dobro zaštićeni ovom osobnošću, koja se uzdigla u duhovni svijet 1904, osjećali smo ono što je tada prešlo u našu zemaljsku aktivnost, što se ulijevalo u zemaljsko djelovanje i prožimalo nas, prema čemu sa zahvalnošću gledamo gore, kako se kroz budnost duhovnog oka u našim djelima izražava duhovna osobnost.

Ali onda, kada je došlo do njegovanja odnosa s tom osobnošću koji bismo mogli nazvati dijalogom - možemo ga nazvati dijalogom jer je to vrsta interakcije - kada bi se to trebalo dogoditi, uvijek je bio slučaj da je ta osobnost otkrivala: što se više prožimamo mišlju o Kristu u razvoju Zemlje, to bolje može pronaći put do naše zemaljske djelatnosti. Kad bih zemaljski izrazio ono što je ova individualnost više puta izražavala, rekao bih - iako, naravno, moram samo simbolično izraziti ono što je drugačije u duhovnom svijetu: tako dobro pronalazim put do tebe jer ti sve više pronalaziš način da znanost duha učiniš izrazom onoga što je sama živa riječ Krista.

To će za nas postati Krist impuls: živi most između života na Zemlji i života u nadzemaljskim svjetovima. Tri puta Krist je, iz nadzemaljskih svjetova, obdario ljude samom esencijom koja im je potrebna da žive ispravno. Tri puta Krist je učinio ljudska osjetila, vitalne organe i organe uma nesebičnima. Sada je na ljudima da postanu nesebični u intelektualnom i moralnom smislu, učeći razumjeti, za ovaj intelektualni i moralni život, riječ: ne ja, nego Krist u meni.

Svijet će prepoznati da je ono što proglašavamo znanošću duha riječ Krista. On je rekao: ja sam s vama u sve dane, do kraja svijeta. - Misija znanosti duha u našem vremenu je otvoriti vrata živom Kristu. Kroz razumijevanje živih, oni se ujedinjuju s umrlima, znajući da je Krist pronašao put s neba do zemaljske aktivnosti. I kada se umrli naklone, poput najbližih božanstava čuvara, živima na Zemlji, oni sve intenzivnije pronalaze duše živih na Zemlji, tim više što su te duše same prožete i produhovljene Krist impulsom. Krist se spustio kao visoki duh Sunca iz nadzemaljskih svjetova kroz misterij Golgote, kako bi mogao pronaći prebivalište u ljudskim dušama. Znanost duha trebala bi postati poruka o tome kako Krist može pronaći prebivalište u ljudskim dušama. Kada Krist pronađe prebivalište u dušama ljudi na Zemlji, tada će sila Krista zračiti natrag iz zemljine aure u one svjetove koje je Krist ostavio radi spasa ljudi na Zemlji, i cijeli kozmos će biti prožet Kristom.

Postupno se uzdižemo do tako dubokog razumijevanja misterija Golgote kroz istinsko uranjanje u znanost duha. Kada to razmotrimo, a također i kakva škola nesebičnosti mora biti intelektualni i moralni život čovječanstva u budućnosti, tada ćemo biti tako intenzivno prožeti potrebom duhovno znanstvenog objavljivanja misterija Golgote! Tada ćemo znati što se podrazumijeva pod duhovno znanstvenim impulsima koji žele ući u sadašnjost. Tada će Krist impuls prožeti čovječanstvo, impuls koji svi ljudi mogu istinski primiti, jer se Krist nije ukazao jednoj naciji, već zato jer je on uzvišeno biće Sunca koje pripada cijeloj Zemlji i koje može prodrijeti u sve ljudske duše, bez obzira na njihovu naciju ili religiju. Neka postupno mnogi ljudi pronađu put do takvog razumijevanja Krist impulsa i do takvog razumijevanja misterija Golgote, tada će se možda ono što se danas naziva nekršćanskim i osuđuje kao heretičko od strane mnogih koji se smatraju kršćanima, pojaviti kao najviše kršćansko.

Ako ne pokušavamo misterij Golgote shvatiti samo intelektualno, već se taj misterij Golgote trudimo shvatiti cijelom svojom dušom, tada nam je potrebna znanost duha. Tek tada ćemo moći prepoznati sebe kao pripadnike naše duhovne struje, kao one duše koje razumiju što čovječanstvu treba sada i u bliskoj budućnosti.

O tome sam danas želio razgovarati s vama. Nadam se da ćemo, u ne tako dalekoj budućnosti, moći njegovati daljnja razmišljanja u ovom gradu koja su izravno povezana s ovim.

Bilješke

Što se tiče teme predavanja: nakon što je Rudolf Steiner na svojim predavanjima u Londonu 2. svibnja 1913. i u Stuttgartu 20. svibnja 1913. govorio o drugom misteriju na Golgoti koji se dogodio tijekom 19. stoljeća, prvi prikaz preliminarnih faza ovog misterija na Golgoti u ranijim epohama čovječanstva, dan je u ciklusu 'Krist i duhovni svijet. U potrazi za Svetim gralom', održanom na prijelazu 1913/14. u Leipzigu (SD149). Naknadna izlaganja, održana na drugim mjestima - najnovije u Baselu na Duhove, 1. lipnja 1914. - uključena su u ovaj svezak.

Ta su izlaganja također sadržana u ovom svesku. Međutim, ovi istraživački nalazi predstavljaju samo jedan aspekt novog razumijevanja Krista Rudolfa Steinera. Stoga treba spomenuti i nekoliko drugih usko povezanih radova:

'Događaj pojave Krista u eterskom svijetu' (16 predavanja u raznim gradovima, 1910.) SD118.

'Ezoterno kršćanstvo i duhovno vodstvo čovječanstva' (23 predavanja u raznim gradovima, 1911/12.) SD130.

'Iz istraživanja Akaše: Peto evanđelje' (17 predavanja u raznim gradovima, 1913/14.) SD148

Tekstualne bilješke: Predavanja su uglavnom prepisivali članovi koji nisu bili u potpunosti obučeni za stenografiju. Stoga se ovi transkripti - iako su prepisivači izgladili tekst - ne bi trebali smatrati sasvim potpunima i bez grešaka.

Imena prepisivača su poznata samo za sljedeća predavanja:

Stuttgart, 18. i 20. svibnja 1913: Agnes Friedländer i Clara Michels.

Stuttgart, 5. ožujka 1914: Grete Kreuzhage.

Basel, 1. lipnja 1914: Rudolf Hahn.

Promjene teksta:

1. U usporedbi s prvim izdanjem, 1964: Za dva predavanja u Stuttgartu, 18. i 20. svibnja 1913. dostupni su samo transkripti Agnes Friedländer za prvo izdanje. Za drugo izdanje, 1980, mogli su se konzultirati transkripti Clare Michels. Promjene se temelje na usporedbi tih transkripata. Na predavanjima iz Londona, 2. svibnja 1913. (str.25), odjeljak 'Sjeme.....u 20.

stoljeću' mogao se umetnuti na temelju transkripta Pietera de Haana, Nizozemska.

2. U usporedbi s drugim izdanjem, 1980: Na predavanju iz Londona, 2. svibnja 1913, moguće su bile neke daljnje ispravke na temelju transkripta koji je dostavio Vreede arhiv.

Naslov sveska i naslovi pojedinačnih predavanja nisu od Rudolfa Steinera. Za njegova života objavljena su samo dva londonska predavanja od 1. i 2. svibnja 1913.

Pojedinačne publikacije:

London, 1-2. svibnja 1913: 'Okultna znanost i okultni razvoj: Krist u vrijeme misterija na Golgoti i Krist u dvadesetom stoljeću', Berlin 1920. i Dornach 1958,1983.

Stuttgart, 18-20. svibnja 1913: 'Mihaelov impuls i misterij na Golgoti', Dornach 1934.

Pforzheim, 7. ožujka 1914. 'Kristov impuls u biću vremena i njegovo djelovanje u čovjeku', Dornach 1930. i 1943.

Basel, 1. lipnja 1914: 'Četiri žrtve Krista: Tri preteče misterija na Golgoti'. Dornach 1936. i Stuttgart 1949.